

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
451

Subotica, 11. studenoga 2011. Cijena 50 dinara

DUJO RUNJE
1951.-2011.

SOLIDNOG ŽIVOTA
NEMA BEZ PUNO TRUDA

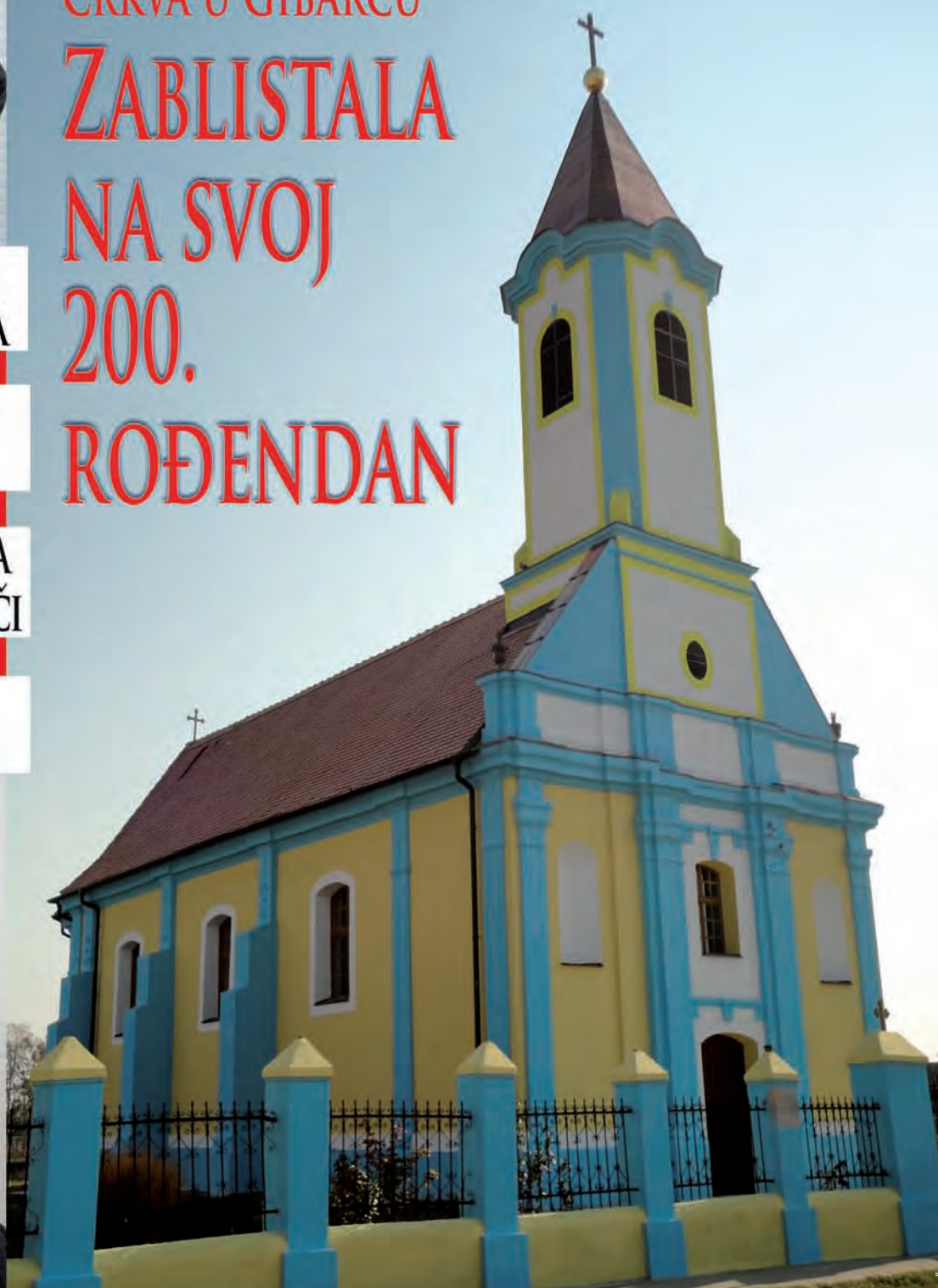
HNV-JEDINI SPOR OKO
RASPODJELE NOVCA

10. SMOTRA RECITATORA
PRAZNIK HRVATSKE RIJEČI

INTERVJU
DUŠKO TOPIĆ

CRKVA U GIBARCU
ZABLISTALA
NA SVOJ
200.
ROĐENDAN

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

KREDIT ZA REFINANCIRANJE

PROFITIRAJ

REFINANCIRAJ
I UŠTEDI

PODVUCI
CRTU

EKS=NKS

15,75% godišnje
na dan 20.10.2011. godine

za zahtjeve podnijete do 30.11.2011. godine

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Dujizmi

Ovotjedna događanja u našoj zajednici obilježio je, odlazak jedne od najistaknutijih ličnosti među ovdašnjim Hrvatima. Svestrani Dujo Runje bio je, među ostalim, i suradnik našeg tjednika. Osim stručnih i analitičkih tekstova, mahom vezanih za područje obrazovanja, Dujo će vjerojatnije ostati upamćeniji po pisanju aforizama koji su obogaćivali strane »Hrvatske riječi« od prvoga broja 2003., sve do 2008. godine. Prisjećajući se njegove duhovitosti, umjesto uobičajenog uvodnika, u znak sjećanja na dragog suradnika, donosimo neke od njegovih »dujizama«.

- U nas odgovorni postavljaju pitanja.
- Da bi svoj cilj ostvarili, biraju ljude.
- U uvijenoj formi teško je iznijeti pravu istinu.
- Smjene su uvjet veće produktivnosti.
- Mladima svane kad spavaju po čitav dan.
- Dok nam ovako ide, ostat ćemo ovdje.
- Roditelji, svoje greške gledajte na djeci.
- Nećemo više biti gladni i bos. Kroje nam sudbinu.
- Naši rezultati nisu mali. Naprotiv, oni su neviđeni.
- Kad veliki dijele pravdu, male ne vide.
- Plaše me njihova obećanja.
- Plaće su nam male, ali ljubav prema radu jača.
- Kod nas budale jedino znaju što rade.
- Njemu treba reći da je nula, sve ostalo djeluje opisno.
- Historija se ponavlja. Ponavljači idu dalje.
- Realno smo preteški. Ideja nas nije mogla ponijeti.
- Samo pametniji daju popust.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Obljetnica somborske podružnice DSHV-a

DVADESET I JEDNU GODINU U SLUŽBI HRVATSKE ZAJEDNICE...7

TEMA

Održana sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

JEDINI SPOR OKO RASPODJELE NOVCA.....6-7

Dvije stotine godina od izgradnje, posvete i obnove župe sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu

ZABLISTALA OBNOVLJENA CRKVA.....8-9

INTERVJU

Duško Topić, glazbeni pedagog

TEŽIŠTE TREBA BITI NA FOLKLORU ZAVIČAJA U KOJEM DRUŠTVO DJELUJE.....12-13

SUBOTICA

U kolikoj mjeri građani sudjeluju u upravljanju lokalnom zajednicom

MEHANIZME KORISTE SVI, JEDINO GRAĐANI NE.....19

Opredjeljenje za organsku proizvodnju u stočarstvu

FARMA OVACA OBITELJI GABRIĆ.....22

DOPISNICI

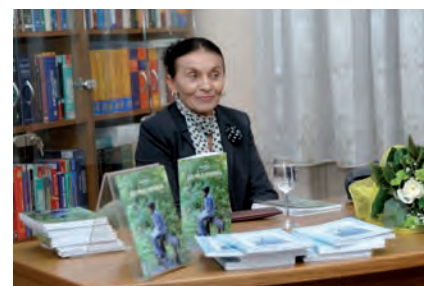
MZ Sonta hoće čiste odnose u pogledu udjela u vlasništvu Lovačkoga doma

SONČANSKI SKADAR NA BOJANI.....29

KULTURA

Nova knjiga pjesama Vere Miš, »Sat prije svitanja«

ZAČUDAN SPOJ RAVNICE I MORA.....32

SPORT

Marius Rošu, kordinator projekta afirmacije multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini

EFEKTI KUPA TOLERACIJE TEK ĆE BITI VIDLJIVI.....49

ODRŽANA SJEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Jedini spor oko raspodjele novca

Utvrđeni kriteriji za izbor odgovornog urednika Programa na hrvatskom jeziku Radio Novog Sada i odgovornog urednika Redakcije informativnog programa na hrvatskom jeziku Televizije Novi Sad

Sedamnaesta redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, održana prošloga petka u sjedištu Vijeća u Subotici, protekla je u znaku usvajanja svih predloženih odluka. Jedina iole ozbiljnija rasprava vođena je oko raspodjele sredstava za sufinancira-

uputili primjedbe, iako je većinom glasova (16 za, 4 protiv, 1 suzdržan) nova, DSHV-ova verzija prijedloga usvojena.

TKO JE U PRAVU?

Vijećnik *Petar Balažević* je s tim u svezi istaknuo kako se

Darko Sarić Lukendić je naglasio kako je ovo legalan način donošenja odluka. »Ovu točku onda nismo niti trebali stavljati na Vijeće, ukoliko vijećnici ne mogu intervenirati u vezi onoga što je došlo na Vijeće. S obzirom da je Vijeće više tijelo od Izvršnog odbora, meni se

ma koje je KPZH »Šokadija« iz Sonte, čiji je on inače predsjednik, dobila na ovom natječaju. »HNV je prije određenog vremena donio odluku kako je manifestacija 'Tragovi Šokaca' jedna od triju kulturnih manifestacija Hrvata u Srbiji od posebnog značaja. Ove godine se središnji susret 'Tragovi Šokaca' održava u Sonti u okviru 10. jubilarne Šokačke večeri, odnosno 'Dana Šokadije', gdje će se okupiti sve šokačke udruge iz Podunavlja, a nama se smanjuje dogovoreni iznos na polovicu«, rekao je Tadijan.

Predsjednik HNV-a *Slaven Bačić* pojasnio je kako u natječajnoj dokumentaciji nije precizirano da se radi o manifestaciji »Tragovi Šokaca«, već se navode »Dani Šokadije 2011.«.

MEDIJI I UREDNICI

Vijeće je na sjednici dalo suglasnost na prijedlog odluke o rebalansu financijskog plana Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« za 2011. godinu, uz dopunu da na sljedećoj sjednici Vijeća budu nazočni urednica istoimenog tjednika i urednik nakladničke djelatnosti te novinsko-izdavačke ustanove. Ovaj je zahtjev upućen od strane nekoliko vijeć-

nje projekata kulturnih udruga s natječaja HNV-a raspisanog u listopadu ove godine, a u iznosu od blizu milijun dinara.

Naime, na prijedlog vijećnika s liste Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini ovaj je prijedlog izmijenjen u nekoliko točaka od ranije verzije prijedloga koji je »prošao« Izvršni odbor HNV-a. Tim su povodom vijećnici s Hrvatske liste za europsku Srbiju, odnosno liste Demokratske stranke,

izmjenama ranije donesenih odluka Odbora HNV-a za kulturu i Izvršnog odbora HNV-a dovodi u pitanje ispravnost teksta natječaja i njegovih kriterija. »Mi smo definirali kriterije natječaja, tekst natječaja je prošao kroz tijela Vijeća, i on je vrlo jasan. Stoga ne znamo odakle ove intervencije u roku od tjedan dana«, kazao je Balažević.

Odgovarajući na Balaževićeve zamjerke, vijećnik

čini posve legalnim da vijećnici mogu intervenirati«, obrazložio je Sarić Lukendić.

Vijećnik *Zvonko Tadijan* izrazio je nezadovoljstvo sredstvi-

Škole od značaja za zajednicu

Na prijedlog vijećnika Petra Balaževića, HNV je jednoglasno donio odluku da se dvije srednje škole s područja Subotice u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku – Gimnazija »Svetozar Marković« i Politehnička škola – proglase obrazovno-odgojnim ustanovama od značaja za hrvatsku zajednicu.

skog ili televizijskog programa te poznavanje hrvatskoga jezika.

STANJE U OBRAZOVANJU

Posljednja točka dnevnog reda bila je informacija o stanju, problemima i prijedlozima za rješavanje pitanja u svezi s predmetom hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u AP Vojvodini. U svezi s time, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje *Pero Horvacki* govorio je o daljnjim akcijama glede školskog centra za nastavu na hrvatskom jeziku, kao i o formiranju mreže škola s nastavom na hrvatskom jeziku.

Vijećnik *Mato Groznica* je, govoreći o obrazovanju, istaknuo kako bi na području Srijema trebalo osigurati fakultativno izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture izvan školskog sustava, pri udrugama ili crkvenim župama.

Prošlotjednoj sjednici HNV-a u Subotici nazočilo je 26 od ukupno 29 vijećnika.

D. Bašić Palković

nika, koji su govoreći o radu NIU »Hrvatska riječ«, među ostalim, izrazili nezadovoljstvo sadržajem tjednika ili, pak, količinom prodanih knjiga u nakladi »Hrvatske riječi«. Ukazujući na značajnije proračunske stavke utvrđene ovim rebalansom, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* je naveo kako je smanjena cijena tiskanja tjednika, dok su povećani troškovi reklame i propagande, te honorari za lekturu svih izdanja ustanove.

HNV je također usvojio i prijedlog odluke o utvrđivanju kriterija za izbor odgovornog urednika Programa na hrvatskom jeziku Radio Novog Sada i odgovornog urednika Redakcije informativnog programa na hrvatskom jeziku Televizije Novi Sad, a na zahtjev uprave RT Vojvodine. Naime, sukladno odredbama Zakona o javnom informiranju glede odredaba izbora odgovornih urednika programa na jezicima nacionalnih manjina,

odnosno Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, predviđeno je da nacionalna vijeća utvrđuju kriterije za izbor odgovornog urednika programa na jeziku nacionalne manjine u ustanovi javnog servisa.

Prema odluci koju je Vijeće usvojilo, kriteriji za odabir, među ostalim, podrazumijevaju VII. stupanj stručne spreme, društvenoga smjera, najmanje tri godine radnoga iskustva na uredničkim poslovima radij-

OBLJETNICA SOMBORSKE PODRUŽNICE DSHV-A Dvadeset i jednu godinu u službi hrvatske zajednice

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Podružnica Sombor, ovih dana obilježava 21. obljetnicu od formiranja i uspješnog rada. Jedina parlamentarna stranka Hrvata s ovih prostora u svim ovim godinama imala je uspona i padova, ali je danas, u punoj snazi, veoma dobro organizirana s moćnom logistikom i velikim brojem članova i simpatizera. U koaliciji s Demokratskom strankom participira u zakonodavnim i izvršnim tijelima na svim razinama, od mjesnih zajednica, do Skupštine Republike Srbije«, navodi se u priopćenju somborske podružnice DSHV-a.

»U idućih nekoliko mjeseci aktivnosti ćemo usmjeriti na predstojeće izbore u samom DSHV-u, kao i na izbore na svim razinama. Stečenih pozicija se nećemo odricati, a nastojat ćemo ih uvećati brojnošću i kvalitetom naših kadrova u budućem sazivu predstavničkih tijela, naročito u Skupštini Sombora.«

DSHV u priopćenju poziva zainteresirane građane da se učlane u DSHV, čije prostorije se nalaze u Somboru, Venac Stepe Stepanovića 9, ili u mjesnim organizacijama DSHV-a u Bačkom

Bregu, Bezdanu, Bačkom Monoštoru, Stanišiću i Svetozaru Miletiću.

DZH O GRADNJI KOMPLEKSA BAZENA U SUBOTICI Pristup projektu neodgovoran i neozbiljan

»Pristup odgovornih po pitanju projekta izgradnje kompleksa bazena, u najmanju ruku je neodgovoran i neozbiljan. Odustajanje od već započetog projekta u poodmakloj fazi, ukazuje nam da inicijativa već u samom startu nije bila dobronamjerna i ostvariva. Odluka da se projekt izgradnje prekine, te da se započne novi projekt nije dobra, s obzirom da tijekom rasprave i nakon usvojene odluke Skupštine Grada o ovako važnom i velikom projektu, nisu bili na raspolaganju i dostupni svi relevantni podaci nadležnima i široj javnosti, a informiranost i transparentnost same inicijative bila je nedovoljna«, navodi se u priopćenju Demokratske zajednice Hrvata, koja poziva odgovorne da »još jedanput preispitaju svoju odgovornost u realizaciji kompleksa bazena u Subotici, te da isprave pogreške i omoguće da se projekt, koji je od iznimne važnosti za sve građane, donese sukladno propisima i normama«.

DVIJE STOTINE GODINA OD IZGRADNJE I POSVETE ŽUPE SV. IVANA NEPOMUKA

Zablistala obn

Potpuno obnovljena, ova crkva svjedoči o mnogima kojima je stalo do nas ovdje u Srijemu, Vojvodini, Srbiji. Bog je dotaknuo srca mnogih, kako bi ova crkva zablistala na svoj 200. rođendan, poručio je biskup srijemski mons. Đuro Gašparević

Studen je, a vrijeme kao da prkosi jeseni. Ni jednoga oblačka, niti jesenske magle, a sunce se zrcali na novom krovu obnovljene župne crkve sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu. Bog je uslišio molitve Gibarčana i podario im dan za veliki jubilej. I narod je nekako radostan, razdragan, veseo i sretan, a okupili su se s raznih strana. U subotu, 5. studenoga, došli su prognani Gibarčani iz: Zadra, Zagreba, Petrinje, Virovitice, Slatine, Našica, Miholjca i Osijeka. *Relja* je došao čak iz Njemačke, *Fišerovi* iz Beča, a *Anica Vidakova* iz Austrije. I puno drugih... *Pavica* iz Stare Pazove, *Kajica* i *Slavica* iz Novog Sada, gosti iz Subotice i Bača i pregršt vjernika iz: Šida, Vašice, Batrovaca, Berkasova, Morovića, Kukujevac i Sota.

Svi kličemo Kristu, orilo se iz grla zbora župe Presvetog Srca Isusovog iz Šida, a pridružile su im se nekadašnje počimaljke iz Gibarca, članice KUD-a »Matija Gubec« iz Ilače i »A. G. Matoša« iz Tovarnika, u trenutku kada je ulazio biskup srijemski mons. Đuro Gašparević. Prve redove rese djeca i mladež u gibaračkoj nošnji – slika koju će još dugo pamтити sudionici velikoga misnog slavlja. I domaći župnik vlč. *Nikica Bošnjaković* pozdravio je nazočne, najprije biskupa, pa braću svećenike iz gotovo svih srijemskih župa, brojne goste iz HNV-a, DSHV-a, Zavoda za kulturu

vojvođanskih Hrvata, predstavnike općine Šid i okolnih općina, Mjesnog odbora u Gibarcu, predstavnike općina iz Hrvatske i izaslanika župana Vukovarsko-srijemske županije, predstavnike tvrtki koje su se angažirale na obnovi crkve u Gibarcu, od projektne dokumentacije do boje za završne radove.

DOTAKNUTA SRCA MNOGIH

»Potpuno obnovljena, ova crkva svjedoči o mnogima kojima je stalo do nas ovdje u Srijemu, Vojvodini, Srbiji. Bog je dotaknuo srca mnogih kako bi ova crkva zablistala na svoj 200. rođendan. S razlogom, jer tamo gdje nema žive Crkve, crkveni objekt je tek spomenik kulture. No ovo mnoštvo

vjernika u Gibarcu, ova pre-puna crkva, dakako jest razlog slavlja, jer puk ovaj živi svoju vjeru, ljubi i štuje svoju svetu Crkvu.

»Danas svjedočimo Božju providnost živom rječju, kada obilježavamo 200. obljetnicu izgradnje i blagoslova župne crkve. Kako je domaći župnik istaknuo, pronašli su u temeljima metalnu pločicu položenu 6. studenoga 1801. godine, gradnja je trajala punih 10 godina i crkva je blagoslovljena u studenome 1811. godine, a danas, 5. studenoga 2011., okupili smo se ovdje u velikom broju da misnim slavljem obilježimo taj jubilej. Iako mali brojem, vjernici u Gibarcu, ali i želja raseljenih Gibarčana, njihove molitve i zagovor sv. Ivana Nepomuka, ponukali su župnika da krene u obnovu, a

Da Gibarac živi...

I živio je Gibarac tog prelijepog subotnjeg dana, 5. studenoga, kad su na okupu bili svi oni koji su nekada živjeli zajedno, sudjelovali u rješavanju problema, zajedno slavili i tugovali. Na svakom koraku mogao se vidjeti zagrljaj ljudi koji su se s dubokim emocijama pozdravljali i sa sjetom prepričavali lijepe uspomene iz Gibarca. Bilo je lijepo vidjeti i šarolikost nošnji, djece i odraslih kako iz Srijema, tako iz Slavonije i Baranje, koji su s ponosom predstavili nazočnima svoje plesove. Tu su bili i najmlađi članovi HKD-a »Šid«, koji su se predstavili svojim plesom. Svi skupa, uz zvuke tamburice i dobro poznatih melodija ovog kraja, uveseljavali su prisutne koji su s radošću uživali u tom danu. Cijela ova svečanost priređena je u organizaciji vlč. *Nikice Bošnjakovića* i predsjednika Društva za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata - Gibarac, Đure Martinovića, koji je na ovom skupu pozdravljajući nazočne izjavio kako je završen projekt za obnovu župne kuće koja će, prema njegovim očekivanjima, biti uskoro gotova kako bi se Gibarčani mogli i na tom mjestu okupljati.

svesrdne molitve Bogu učinile su čudo, te stojimo u potpuno obnovljenoj crkvi koja je zasijala punim sjajem. Ova crkva i sve katoličke crkve naše Srijemske biskupije, mjesto su sabiranja vjernika i prisutnosti Božje, ostat će mjesto susreta i zato danas slavimo ovu, ali i onu drugu, živu Crkvu, podi-

gnutu rukom dragoga Boga i sina njegova Isusa Krista«, poručio je s oltara mons. Đuro Gašparević i pohvalio domaćeg župnika *Nikicu Bošnjakovića*.

GIBARAČKO RUHO KROZ VRIJEME

Pri kraju misnoga slavlja KUD »Gibarac« iz Poganovaca predstavio je nazočnima gibaračko ruho kroz vrijeme, od prvih usnivanja vezenki s tkanim motivima, do roklji, bijelog i bogato urešenog ruha šlingom, pa sve do svilom i zlatovezom obogaćenih vezenki, kakve i danas nose djevojke i

PUKA U GIBARCU

Obnovljena crkva

snaše u osam sela Vukovarsko-srijemske županije, od kojih je samo Gibarac ostao s onu stranu hrvatske državne granice, ali baš to ruho i lijepi šokački običaji svjedoče da je Gibarac oduvijek bio sastavni dio hrvatskog nacionalnog korpusa.

Na samom kraju misnoga slavlja župnik Nikica predstavio je prvu knjigu pjesama *Anice Pinterović* »Da živi Gibarac«, Gibarčanke čije nadahnuće služi kao poticaj ostalim Gibarčanima da istraju u ljubavi i vjeri. Govoreći pohvalno o knjizi i autorici, župnik je obećao da će njezina knjiga biti darak svima koji su pomogli obnovu crkve i

doći s kćerima, osvježiti uspomene na lijepe dane u Gibarcu. Zadovoljna je uspjelom obnovom, raduje je silan svijet, a ona će i dalje dolaziti za kirbaj i Sve svete. *Martin Lakić* danas sa suprugom živi u Vranješevcima kod Slatine i sa suzom u oku priča da su u ovoj crkvi otac i on bili zvonari, crkvenjaci i tutori, tu je on kršten, primio je prvu pričest i krizman je, tu je vjenčan, pa mu je dolazak istinsko veselje. *Marija Fišer* ostala je u Gibarcu s još tridesetak obitelji. Ona i muž dali su velik doprinos obnovi crkve, radili su na uređenju okoliša, bojili klupe, uređivali sakristiju i sve što je bilo potrebno. Danas je presretna jer su Gibarčani napunili crkvu, a došla su joj i djeca iz Beča.

Tomislav Petričević iz Ilače volio je i prije dolaziti u Gibarac, pa mu je to i danas drago. Razumije muku Gibarčana, jer i Ilačani su prognani iz svojega sela. Bio je sumnjičav glede obnove oronule crkve, pa mu je danas tim draže jer crkva je doista zablistala. Došli su tu s članovima KUD-a »Matija Gubec« da obogate ovaj važan jubilej. *Martin Živić* iz KUD-a »A. G. Matoš« iz Tovarnika kaže da već dulje surađuju s Društvom za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata u Gibarcu, ali i s KUD-om »Šid« iz Šida, odlaze jedni k drugima, a pohvalio se da imaju i dobre odnose s Gibarčanima diljem Hrvatske, pa su sudjelovali na I. smotri

Mise za obnovu u 33 župe

»Crkva ljepotica«, kako je danas ponosno Gibarčani nazivaju, obnovljena je uz biskupski blagoslov i potporu, koja je otvorila put do 33 župe Đakovačko-osječke nadbiskupije u kojima su služene svete mise i prikupljana milostinja za obnovu crkve: Podravski Podgajci, Županja 2, Čepin 1, Donji Miholjac, Lipovac, Šljivoševci, Osijek 2, Višnjevci, Viljevo, Vukovar 3, Čepin 3, Đakovački Selci, Jarmina, Kruševica, Nijemci, Vinkovci 4, Marijanci, Osijek 7, Osijek 6, Veliškovci, Bošnjaci, Donji Andrijevi, Satnica Đakovačka, Čepin 2, Drenovci, Đakovo 2, Komletinci, Kuševac, Stari Mikanovci, Vrbanja, Osijek 11, Gunja, Privlaka. Svima njima je vlč. Bošnjaković ovom prigodom zahvalio, kao i ostalima koji su pomogli prilikom sanacije crkve i okoliša, kao i organizacije proslave.

folkloru u Poganovcima, što ju je organizirao KUD »Gibarac«. *Andra Matić*, izaslanik župana Vukovarsko-srijemske županije, kaže da je ovdje i izaslanik svojega srca jer pripada šokačkom puku, kao i da mu je drago što je nazočan slavlju. Kaže da ne zna kako bi prebolio da je prognan iz rodničkih Drenovaca, pa ga tim prije raduje upornost i hrabrost ovih ljudi da istraju u svojoj vjeri i povjerenju u sebe i život. Jedino ne razumije da su nekada svi bili jedno, jer Srijem je oduvijek bio hrvatski, a danas nas dijele međe, pa smo tako blizu, a tako daleko.

Darko Sarić Lukendić, predsjednik IO HNV-a, prvi je puta u Gibarcu na misi i oduševljen je obnovljenom crkvom jer vidio ju je u prijašnjem sta-

nju. Oduševljen je i mnoštvom Gibarčana koje je ova crkva danas sabrala. To je samo potvrda duha hrvatskoga naroda, pa je uvjeren da će uz obnovu crkve biti uspješna i duhovna obnova, jamac očuvanja tradicije kako bismo svi nadalje bili i ostali to što jesmo.

Svoje dojmove iskazali su i *Željko Pakledinac* u ime DSHV-a, te *Kata Pelajić* u ime HKUD-a »Matoš« iz Plavne i ujedno najavila 200. obljetnicu crkve u Plavni, u ljeto 2013. godine. I za kraj, *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji ne skriva čuđenje da su ostaci ostataka u Gibarcu i njihov revni župnik smogli snage i mudrosti, uz pomoć mnogih ljudi dobre volje, učiniti ono što bi drugim, znatno brojnijim, skupinama bilo nemoguće. Znak je to navezanosti hrvatskoga puka na crkvu, a naše su crkve najveća materijalna i duhovna dobra, pa Gibarac može služiti kao dobar primjer što se sve može kada je puk složan, a srce veliko.

Suzana Darabašić i
Slavko Žebić

nabrojio 33 župe u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji gdje su odlazili, ali i pojedince koji su to svojim zalaganjem zaslužili. Anica je potom pročitala nekoliko svojih pjesama.

SUDIONICI O SLAVLJU

Svetkovina je završila zajedničkim ručkom u Domu kulture. Dok se na pozornici odvijao program HKUD-a »Šid« i njihovih gostiju iz Ilače i Tovarnika, razgovarali smo s nekim od sudionika slavlja. *Katica Tomić* danas s obitelji živi u Brijesću, kod Osijeka, bila je počimaljka i orguljašica i kaže da je morala

Mjesto gdje častimo Boga

Svetu misu predvodio je srijemski biskup Đuro Gašparović uz nazočnost svećenstva, najprije generalnog vikara Srijemske biskupije, premeta, župnika i dekana Eduarda Španovića, potom svećenika iz Đakovačko-osječke nadbiskupije, kao i grkokatoličkih svećenika. U svojoj propovijedi biskup Gašparović je posebno istaknuo da bi ovo mjesto, duhovna građevina, trebalo biti i ubuduće mjesto ovako velikih grupnih susreta, tamo gdje mi častimo Boga svojim sjedenjem s njim, sudjelovanjem u euharistiji i u svojoj obitelji.

FOND ZA RAZVITAK POLJOPRIVREDE GRADA SUBOTICE

Upravni odbor

Broj: I-42-43/2011

Dana: 3. studenoga 2011. godine

SUBOTICA

Trg slobode br. 1

Temeljem članka 16. stavak 1. alineja 5. Pravila Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice (pročišćeni tekst) broj I-02-25/2010 od 8. 11. 2010. godine,

Upravni odbor Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice dana 3. studenoga 2011. godine raspisuje

NATJEČAJ

ZA DODJELU SREDNJOROČNIH KREDITA ZA POTICANJE I UNAPREĐENJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE

CILJEVI DODJELE SREDSTAVA

Osnovni ciljevi dodjele sredstva su učešće u osiguravanju financijskih sredstava za poticanje poljoprivredne aktivnosti i efikasnosti poslovanja u području poljoprivrede.

UVJETI, NAMJENA I KRITERIJI DODJELE SREDSTAVA

Sredstva po ovom natječaju dodjeljivat će se fizičkim osobama – nositeljima registriranih poljoprivrednih gospodarstava s prebivalištem i nekretninom na području Grada Subotice, **ZA FINANCIRANJE KUPNJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE.**

Kriteriji za dodjelu sredstava Fonda su:

- sudionik natječaja nema nepodmirenih obveza prema Fondu za razvitak poljoprivrede Grada Subotice;
- visina vlastitoga učešća u vrijednosti nekretnine po predugovoru;
- ekonomska opravdanost zahtjeva;
- zapošljavanje većega broja radnika;
- zaštita okoliša.

PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA DODJELU SREDSTAVA:

Sudionici natječaja za dodjelu sredstava osim **zahtjeva** u propisanoj formi, koji dobivaju u uredu Službe za lokalni ekonomski razvitak, gospodarstvo, poljoprivredu i turizam Gradske uprave Grada Subotice, (Gradska kuća, II. kat, ured br. 200) podnose i sljedeće dokumente:

- predugovor o kupnji poljoprivrednog zemljišta,
- poslovni plan;
- izvadak iz zemljišne knjige ili list nekretnine za nekretninu na koju se može staviti hipoteka u korist Fonda u vrijednosti jedan i pol puta većoj od odobrene vrijednosti kredita, ne stariji od 15 dana (napomena: podnositelj zahtjeva ne mora biti i vlasnik nekretnine, koja će se staviti pod hipoteku);
- potvrda o aktivnom statusu poljoprivrednog gospodarstva za 2011. godinu;
- potvrda ovlaštenog tijela o podmirenom glavnom dugu na temelju doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika za 2010. godinu. Za one podnositelje koji su status osiguranika kod Fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika stekli u 2011. godini, potreban je dokaz o stjecanju statusa osiguranika od Fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika;
- preslik osobne iskaznice (za podnositelja zahtjeva, za vlasnika i svakog suvlasnika nekretnine).

UVJETI KREDITIRANJA

- maksimalni iznos odobrenih sredstava je 1.000.000 (jedanmilijun dinara);
- rok otplate kredita: 4 (četiri) godine;
- kamatna stopa: 2% na godišnjoj razini;
- primjena valutne klauzule;
- razdoblje mirovanja otplate kredita (grace period) je 12 (dvanaest) mjeseci uz obračun interkalarnih kamata od 1,5%;
- anuiteti za povrat odobrenih sredstava obračunavaju se i plaćaju kvartalno.

Instrument osiguranja kredita je HIPOTEKA I. REDA upisana u korist Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice. Podnositelj zahtjeva kojemu je odobren kredit (Korisnik kredita) mora dostaviti procjenu vrijednosti kuće (ili stana) izdanu od strane ovlaštenog procjenitelja s fotografijama (ukoliko je predmet hipoteke stambeni objekt).

Trošak konstituiranja hipoteke snosi Korisnik kredita prije potpisivanja ugovora o kreditu.

Natječaj Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice otvoren je od 12. do 28. studenoga 2011. godine.

Natječaj se objavljuje u listu »Subotičke novine«, »Magyar Szó«, »Hrvatska riječ«, u »Službenom listu Grada Subotice« i na internetskoj stranici Grada.

Odobrena sredstva Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice koriste se isključivo na temelju zaključenog i ovjerenog ugovora o kupoprodaji poljoprivrednog zemljišta i upućuju se na tekući račun prodavača poljoprivrednog zemljišta.

Zahtjev za dodjelu sredstava sa svim prilogima dostaviti na adresu: Fond za razvitak poljoprivrede Grada Subotice, 24000 Subotica, Trg slobode br. 1, s naznakom »ZA NATJEČAJ« ili osobno predajom u Gradskom uslužnom centru u prizemlju Gradske kuće u Subotici, Trg slobode 1, radnim danom od 7,30 do 17,00 sati.

Nepotpuni i nepravodobni zahtjevi neće biti razmatrani.

Sve dodatne informacije dostupne su u uredu br. 200 na II. katu Gradske kuće (Ivan Budinčević) osobno, ili telefonom: 626 – 871 od 7,00 do 15,00 sati.

Odluka Upravnog odbora Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice o dodjeli srednjoročnih kredita je konačna.

UPRAVNI ODBOR FONDA ZA RAZVITAK POLJOPRIVREDE GRADA SUBOTICE

Grgo Tikvicki, spec. vet.

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

BEOGRAD

Kneza Miloša 62, 11000 Beograd, Republika Srbija

Telefon: (+381 11) 3679 150, 3679 151

Fax: (+381 11) 3610 032

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu na temelju članka 17. stavak 2. Zakona o popisima birača (Narodne novine 19/07) daje

OBJAVU O PRETHODNOJ REGISTRACIJI BIRAČA

Pozivaju se na prethodnu registraciju u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u Republici Srbiji:

birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a trajnije borave u inozemstvu,

birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a promijenili su prebivalište u inozemstvu (npr. iz Bosne i Hercegovine došli živjeti u Republiku Srbiju),

birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a promijenili su mjesto prebivališta unutar države (npr. iz Subotice došli živjeti u Beograd),

birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a nisu upisani u popis birača,

kako bi mogli glasovati na Izborima za zastupnike u Hrvatski sabor koji će se u diplomatsko konzularnim predstavništvima održati 3. i 4. prosinca 2011. godine.

Prethodnu registraciju birača za glasovanje u inozemstvu birači mogu obaviti u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici (ovisno na čijem konzularnom području imaju prebivalište ili boravište u Republici Srbiji), najkasnije 14 dana prije dana određenog za održavanje izbora. U istom roku birači mogu odustati ili promijeniti prethodnu registraciju.

Zahtjev za prethodnu registraciju birača podnosi se (pismeno, usmeno ili telefonom) svakim radnim danom od ponedjeljka do petka u vremenu od 9.00 do 13.00 sati i to u:

- Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu (tel. 011/3679 151, telefaks 011/3621 026 i 011/3610 032) i Konzularnom odjelu, Sime Lozanića 11., (tel. 011/3679 140, 011/3670 078, telefaks 011/3613 566) te

- Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6., (tel. 024/656 900, 024/656 902, telefaks 024/556 158).

Birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj koji će se na dan izbora zateći u Republici Hrvatskoj trebaju se prethodno registrirati pri nadležnom tijelu u Republici Hrvatskoj koje vodi popis birača prema mjestu njihovog boravka u RH.

Pregled popisa birača s prebivalištem u Republici Hrvatskoj dostupan je na internetskim stranicama Ministarstva uprave www.uprava.hr, a za birače bez prebivališta u Republici Hrvatskoj i s prebivalištem u Gradu Zagrebu u Središnjoj evidenciji popisa birača i birača upisanih u popis birača Grada Zagreba putem www.zagreb.hr

Za dodatne informacije obratite se Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, Konzularnom odjelu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici.

mr. Željko Kuprešak, veleposlanik

DUŠKO TOPIĆ, GLAZBENI PEDAGOG

Težište treba biti na folkloru zavičaja u kojem društvo djeluje

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Očuvanje narodnih kulturnih tradicija osnovni je preduvjet za očuvanje i prepoznavanje sveukupnog nacionalnog identiteta Hrvata izvan matične domovine

Profesor Duško Topić vrsni je glazbeni pedagog, sakupljač narodnog glazbenog blaga, melograf, obrađivač, glazbeni voditelj i dirigent. Realizator je svih aktivnosti vezanih uz tradicijsku glazbenu baštinu.

Još prije četiri desetljeća Dušku, tada dječarcu iz malog, bosanskog sela, učeniku osnovne škole, životni je put trasirao posjet bratu u Osijeku i zajednički odlazak na kirvajsku zabavu u jedno od obližnjih sela. Tako je počelo...

HR: Za svoj životni put odabrali ste glazbu. Imate li omiljeni pravac i zbog čega?

Moj omiljeni glazbeni pravac, ako se to tako može nazvati, oduvijek je bila izvorna narodna glazba. Naime, rođen sam i odrastao u obitelji u kojoj su gotovo svi njeni članovi znali barem osnove nekog od narodnih glazbala. U našoj se kući oduvijek sviralo i pjevalo, a kako smo bili poprilično brojna obitelj kod nas su često održavana prela, sijela i drugi radni običaji. Tu su svakako i neizostavne seoske igranke, budući da u selu nije bilo društvenog doma. Odrastajući u takvom okruženju naravno da sam još od najranijeg djetinjstva bio na neki način glazbeno usmjeren i predodređen zavoljeti upravo izvorni narodni melos.

HR: Sedamdesetih ste završili Muzičku akademiju u Zagrebu. Što vas je u životu opredijelilo za glazbu kao profesiju?

Moji afiniteti su raznoliki, ali im je zajedničko da su gotovo svi usmjereni prema umjetnosti. Volim dobru književnost, likovne umjetnosti, arhitekturu, film, ali je glazba ta umjetnost kojom sam bio najviše preokupiran. Zato i ne treba čuditi da sam upravo nju izabrao za profesiju. A na moje neizmjereno zadovoljstvo, profesionalno radim upravo onaj segment glazbe kojim sam inficiran od najranijeg djetinjstva. Sve u svemu, jedan sam od rijetkih sretnika koji su svoj hobi uspjeli i profesionalizirati.

HR: Danas ste u samom vrhu autoriteta na polju kulturnih, a osobito folklornih aktivnosti u Hrvatskoj. Kada ste se i kako opredijelili za tu vrstu djelatnosti?

Kao učenik osnovne škole došao sam jednom iz svoje rodne Bosne u posjet bratu koji je živio u Osijeku. On me je odveo u slavonsko selo Čajkovce na kirvaj. Pred seoskom crkvom igralo je za mene nepregledno kolo u koje su se uhvatile djevojke i momci odjeveni u najsvečanije narodne nošnje svoga kraja. To nevjerojatno bogatstvo i ljepota narodnih rukotvorina, to blješta-

vo šarenilo narodnog ruha koje su Šokci i Šokice tako dostojanstveno nosili i dičili se njime, cupkanje kola uz zvuke tamburaša, gizdavo držanje ustreptalih plesača i njihovo prkosno pjevanje u kolu – sve su to bili oni poticajni elementi koji su mi se toga trenutka sami po sebi spontano nametnuli. Toga časa za mene je to bio nekakav nestvaran, bajkovit svijet i zarekao sam se da ću se upravo time baviti u životu. I eto, imao sam sreću da mi se taj dio maštanja i ostvari.

HR: Svoje veliko iskustvo stjecali ste u velikom broju institucija kulture na prostorima Hrvatske. Kakva vas sjećanja vežu za njih?

Moj rad vezan je uglavnom uz udruge koje se bave kulturno-umjetničkim amaterizmom. To su prije svega brojna kulturno-umjetnička društva, udruge folklorista, razne folklorne manifestacije, smotre, festivali, stručna prosudbena povjerenstva, seminari i drugi oblici stručnog usavršavanja. Svih ovih godina u tim sam udrugama upoznao obične, male ljude, ljude iz naroda, ali ljude s dušom i velikim srcem. Upravo za te ljude, za njihovu nemjerljivu ljubav prema onom što rade bez ikakve nadoknade, u srcu mi je ostalo posebno mjesto, za njih me vežu i najljepša sjećanja.

HR: U krugovima kulturnih djelatnika na prostorima Bačke vaše se ime izgovara s osobitim uvažavanjem. Koje su vaše veze s institucijama kulture hrvatske zajednice u Srbiji?

Na žalost, nisu onoliko čvrste koliko bi to trebale biti i uglavnom se svode na povremene kontakte s folklornim i sličnim udrugama, koje se na različite načine bave očuvanjem hrvatske kulturne baštine u Srbiji. Ova suradnja je najčešće vezana uz razmjenu gostovanja KUD-ova iz Hrvatske sa sličnim ansamblima iz Srbije, prije svega iz Vojvodine. Tako su naši ansambli iz Osijeka, Valpova i drugih mjesta s kojima surađujem gostovali u više navrata u: Sonti, Bačkom Monoštoru, Bačkom Bregu, Somboru, Subotici, Srijemskoj Mitrovici i još nekim mjestima, a društva iz ovih mjesta česti su gosti u Slavoniji i Baranji. Pri tome njegujemo dobru i raznovrsnu suradnju na zajedničku dobrobit. S osobitim užitkom susrećem se s mnogim pregaocima na očuvanju vrijednosti hrvatske tradicijske kulture u Srbiji i nastojim sa svima izmijeniti iskustva i nove spoznaje na području koje nas je povežalo.

HR: S pozicije osobe koja ima dobar uvid u rad ovih institucija, što biste im poručili?

Dobro mi je poznato u koliko teškim uvjetima ove institucije rade. U domicilnoj državi su na neki način u drugom planu, a dojam je da ni matična država za njih ne čini onoliko koliko bi mogla i trebala. Tako je sve prepušteno entuzijazmu pojedina, koji rade dok se ne slome. Moja najjednostavnija poruka tim divnim ljudima glasila bi – ustrajte na očuvanju narodnih kulturnih tradicija, jer su one osnovni preduvjet za očuvanje i prepoznavanje sveukupnog nacionalnog identiteta Hrvata izvan matične domovine. Prije svega treba očuvati jezik, a zatim i sve ostale vrijednosti koje kulturu jednog naroda čine osobito i prepoznatljivom u cijelom svijetu. Naravno da se najbolji rezultati mogu postići upravo njegovanjem etnoloških i folklornih vrijednosti.

HR: U mnogim KUD-ovima i danas su u dvojbi: raznovrsnost i što veći broj koreografija drugih, ili rad isključivo na očuvanju svoje folklorne baštine. Kakva su vaša razmišljanja o toj temi?

U svemu treba pronaći mjeru i zadovoljavajuću ravnotežu. Prije svega treba nastojati očuvati svoju folklornu baštinu i prezentirati je na najbolji mogući način. Programske orijentacije KUD-ova treba obogaćivati i novim sadržajima, ali ne po svaku cijenu. Uvriježeno je mišljenje da su izvorne pjesme, plesovi i plesni običaji nedovoljno scenski atraktivni i da ih mladi nerado prihvaćaju. Međutim, ukoliko se ti sadržaji pripreme temeljito, a mlade izvođače dovoljno educira o njihovom značaju i kulturnoj vrijednosti, oni će im pristupiti s potrebnom ozbiljnošću i s radošću ih prezentirati na svojim nastupima. Koreografirani spletovi plesova iz drugih krajeva trebaju biti određena relaksacija i prilika da se pokažu i neki drugi plesni stilovi i pristupi narodnoj umjetnosti, ali oni, po mom mišljenju, ne bi trebali odnijeti prevagu u ukupnom repertoaru društva. Težište treba biti na folkloru zavičaja u kojem društvo djeluje.

HR: Kako u Republici Hrvatskoj, tako i u hrvatskoj zajednici u Srbiji, za rad amaterskih institucija kulture izdvaja se premalo novca. Može li se više i o čemu to ovisi?

To je jedna od najbolnijih činjenica koja nas sve pogađa. Naravno da sve ovisi o afinitetima i spremnosti osoba zaduženih za financiranje kulture. Dok se na sve strane razmećemo kako nam je na svim razinama izuzetno stalo do naših kulturnih prepoznatljivosti i naših »brendova« s kojima ćemo se pridružiti ostalom europskom civilizacijskom okruženju, na drugoj strani nismo spremni osigurati ni one najosnovnije uvjete za normalan rad amaterskih društava. Tako nam je amaterska kulturna djelatnost prvenstveno svedena na angažman pojedinaca ili manjih skupina entuzijasta koji »vuku« dok mogu. Njihovim eventualnim odustajanjem dolazi do minimiziranja, a često i definitivnog prestanka rada društava, pogotovo onih u manjim sredinama. To je porazno. Potrebno je iz korijena promijeniti stav prema kulturno-umjetničkom amaterizmu, jer je on osnova od koje kreće cjelokupna kulturna razina jedne zajednice.

HR: Nedavno ste bili uzvanik u jednim svatovima u Makedoniji. Kako ih je doživio čovjek vašega profila?

Moji prvi dojmovi iz doživljenih makedonskih svatova bili su vrlo jaki. Od prvog udarca tapana u ranim poslijepodnevnim satima pa sve do jutarnjeg rastanka razvilo se desetina ora i otpjevalo puno starih svatovskih pjesama od kojih sam u životu čuo svega nekolicinu. Igra i pjeva s istim zanosom sedmogodišnji dječak i starina u sedmoj životnoj dekadi. A nakon dvanaest sati zanosu, po završetku svečanosti u dvorani, nastavak slijedi u mlađoženjinoj kući, gdje se uz još starije pjesme, uz pjevanje kroz suze radosnice, dočekuje svitanje (mugra) nad Bitolom. Prva pomisao bila mi je kako bi bilo lijepo kad bi svi ovako voljeli ono svoje iskonsko! Možda se ovako najuspješnije i bori protiv

tzv. globalizacije. Eh, to je ta t'ga za jug, gdje žive dragi ljudi kojima se moram vratiti barem ovim nezaboravnim uspomena-ma. Možda bi svima nama njihov odnos prema tradiciji trebao biti najprecizniji putokaz.

HR: Pokraj folklornih i glazbenih, uz vaše se ime vežu i etnološke tradicije. Kolika je njihova međusobna povezanost?

Folklor je jedna od bitnih etnoloških tradicija, a glazba sama po sebi uvijek nosi neke elemente koji je povezuju s područjem u kome je nastala, bilo da je riječ o izvornoj narodnoj, ili onoj tzv. umjetničkoj. To se može odnositi i na sve ostale glazbene stilove i pravce. Povezanost je velika i dobro je da je tako.

HR: Nadaleko poznata etno-kuća u Topolju i ime Duška Topića poprilično su povezani. Pojasnite čitateljima na koji način.

Opet se moram vratiti na već rečeno. Ovo je još jedna prilika za isticanje značaja pojedinaca i entuzijasta koji znaju prepoznati prave narodne vrijednosti i profilirati njihov kasniji značaj. Teško je izdvojiti pojedinačno tko je najzaslužniji za nastanak ovog kulturnog spomenika, ali moram i ovog prigodom istaknuti doprinos obitelji Kovačev i Đurić iz Topolja, a osobito osobni doprinos Damira Doležala iz Osijeka, koji je srce i duša ovoga projekta. Moj doprinos nije ni približno velik kao njihov, ali mi čini izuzetnu čast i zadovoljstvo surađivati s ovakvim entuzijastima i kad god mi se ukaže prilika nastojim pomoći onim čime najbolje mogu, a to su prigodni programski sadržaji koji doprinose očuvanju ovakvih starina.

HR: Gospodarstvo u Baranji danas nije na onim granama na kojima je bilo prije ratnih devedesetih. Može li etno-turizam biti zamajac koji će donijeti boljitak na dulje staze?

Iako nisam ni gospodarstvenik, a ni turistički djelatnik, po mojoj procjeni etno turizam može znatno pridonijeti sveukupnom razvoju Baranje i njenom predstavljanju diljem Europe. Samo

ne treba čekati, moramo biti puno agresivniji u promicanju onoga što je trenutno u trendu u cijeloj Europi.

HR: Pokraj etno-kuće ima li u Topolju još potencijala koji bi u bliskoj budućnosti mogli biti u službi turizma?

Sigurno da ih ima i mislim da ih čak i nije teško prepoznati. Sve ono što je autohtono u Topolju je potencijalna vrijednost i mogući potencijal za razvoj turizma u ovome kraju. Ne smijemo zaboraviti da je Topolje sjedište župe sv. Petra i Pavla apostola, osnovane 1247., a obnovljene 1775. godine. Izvan Topolja nalazi se župna crkva sv. Petra i Pavla apostola, izgrađena 1772. godine, spomenik kulture prve kategorije. U selu još uvijek postoji i veliki broj autohtonih građevina, koje bi angažiranjem ne tako velikih sredstava trebalo obnoviti i staviti u službu turizma.

HR: Baranjska sela su već dulje vrijeme u vodama ruralnog turizma, a njih, doduše puno sporije, pokušavaju slijediti i sela bačkog Podunavlja. Postoji li, po vašem mišljenju, nekakav način zajedničkog djelovanja, iako su smještene u dvije države?

Uopće ne vidim nikakvu razliku između ovih sela, iako su smještene u dvije susjedne države. Postoji bezbroj načina da se tješnje povežu i zajednički djeluju na poboljšanju života u njima. Samo stvaranjem uvjeta za kvalitetan život uspjeh ćemo zadržati mlade u rodnom mjestima i tako im osigurati sutrašnjicu punu dječjeg smijeha. Spasiti naša sela od izumiranja jedna je od prioritarnih zadaća svih nas, bez obzira u kojoj državi živjeli.

HR: I za kraj, jeste li bliži folkloru ili etnološkim vodama?

Ja sam prije svega glazbenik – folklorist. To mi je profesija, a tu je i najveći dio moje duše. To naravno ne znači da ne volim i druga životna područja, prvenstveno ona koja su vezana uz narod i sve ono što volimo nazivati narodnim. Upravo tu treba tražiti i moje veze s etnologijom.

IN MEMORIAM

Dujo Runje

Nakon kratke i teške bolesti, u jutarnjim satima u nedjelju, 6. studenoga 2011., u subotičkoj bolnici u šezdesetprvoj godini preminuo je istaknuti društveni djelatnik grada Subotice, politički i kulturni djelatnik hrvatske zajednice u Vojvodini, predsjednik Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Dujo Runje*.

Rođen je u selu Karakašica, općina Sinj, 29. travnja 1951. godine u imućnoj obitelji. Nakon završene osnovne škole u Sinju, upisuje Franjevačku klasičnu gimnaziju, također u Sinju. Nakon toga dolazi u Beograd, gdje na Filozofskom fakultetu započinje studij pedagogije. Po završetku studija – 1979. godine – preseljava se u Suboticu, u kojoj će živjeti do kraja života. U Subotici je zasnovaio i obitelj – sa suprugom *Ljubicom* ima kćerku *Silviju*, koja danas živi i radi u Zagrebu.

Početkom 1979. godine upošljava se u Predškolskoj ustanovi »Naša radost« u Subotici, u kojoj je kao vrsni pedagog i cijenjeni pravnik proveo cijeli svoj radni vijek, a jedno vrijeme je bio i ravnatelj ustanove (1989.-93.). Usporedo je diplomirao na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. S *Violetom Vrcelj Odri*, kolegicom pedagoginjom

iz PU »Naša radost«, koautor je didaktičkog materijala namijenjenog poticanju mišljenja kod djece u dobi od 4 do 8 godina: »Moji koraci«, kao i radnih listova iz oblasti matematike »Sad znam bolje«. Bio je na čelu stručnog tima 1987. godine kao idejni tvorac i autor imena najveće dječje manifestacije ovoga grada, manifestacije svekolikog dječjeg stvaralaštva »Klincijada«. Također, dao je veliki prinos u razvoju predškolskog odgoja, napose u uvođenju inovativnih sadržaja i suvremenih metoda rada, ne samo u Subotici nego i u Vojvodini.

U život hrvatske zajednice uključuje se u drugoj polovici 90-ih godina XX. stoljeća. Isprva je suradnik subotičkog dvotjednika »Žig«, u kojemu redovito objavljuje aforizme u rubrici »Dujizmi«.

Jedan je od utemeljitelja Hrvatskoga akademskog društva (1998.), čiji je bio i predsjednik u jednom mandatu (2003.-07.). Velika je njegova zasluga za okupljanje znanstvene elite Hrvata u Vojvodini te organiziranju prvih znanstvenih skupova HAD-a, u kojima je i sam sudjelovao. Kao autor ili suautor objavio je desetak znanstvenih i stručnih radova u zbornicima i periodici iz domene pedagogije, socijalne psihologije i društvenog položaja hrvatske zajednice. Također, suradnik je Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, čije je značenje i važnost prepoznao od samoga početka izrade te radio na njegovom promicanju. Bio je jedan od osnivača Hrvatskog društva za pomoć učenicima »Bela Gabrić« 2002. godine.

Isto tako, jedan je od osnivača političke stranke Hrvatskog narodnog saveza (1998.) i nje-

PISMO S IZRAZIMA SUĆUTI MINISTRA GORDANA JANDROKOVIĆA SUPRUZI DUJE RUNJE

U trajnom sjećanju kao istaknuti član i zastupnik Hrvata u Vojvodini

Supruzi preminuloga Duje Runje, Ljubici Runje, pismo s izrazima sućuti uputio je ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske *Gordan Jandroković*. U pismu se kaže:

»Poštovani, u ime Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i u svoje osobno ime, upućujem Vam izraze iskrenog suosjećanja povodom smrti gospodina Duje Runje. Gospodin Dujo Runje u trajnom će nam sjećanju ostati kao istaknuti član i zastupnik Hrvata u Vojvodini koji se ustrajno zalagao za zaštitu prava svojih sunarodnjaka. Osim po uspješnom obnašanju odgovornih dužnosti u institucijama i organizacijama vojvođanskih Hrvata, pamtit ćemo ga i kao autora projekta Hrvatskog školskog centra u Subotici, suosnivača Hrvatskog akademskog društva i najaktivnijeg zagovornika utemeljenja hrvatske redakcije pri Radioteleviziji Vojvodina. Naslijeđe koje ostavlja za sobom nama u Hrvatskoj, a vjerujem i Vama kao članovima njegove obitelji te svim Hrvatima u Vojvodini, može i treba biti poticaj da zajedničkim snagama nastavimo s izgradnjom održive, sigurne i prosperitetne budućnosti vojvođanskih Hrvata. U ovim teškim i bolnim trenucima naše su misli i molitve s Vama«, kaže u pismu *Gordan Jandroković*, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske.

gov prvi dopredsjednik. Imao je ključnu ulogu u ponovnom objedinjavanju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatskoga narodnog saveza početkom 2004., nakon čega postaje dopredsjednik DSHV-a, što je ostao do smrti. Aktivni je suradnik stranačkog glasila »Glas ravnice«, a od 2007. je i član redakcije.

Bio je vijećnik prvog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća te član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje. Skupa s nekoliko osoba iz Hrvatskog akademskog društva, inicijator je i realizator školovanja na hrvatskom jeziku, kao i otvorenja vrtića na hrvatskome u samostanu sestara Kćeri milosrđa u Subotici. Njegova je ključna zasluga za razvoj i ostvarenu kvalitetu obrazovanja na hrvatskome. Zbog neslaganja s politikom HNV-a 2005. podnosi ostavku i na mjesto člana IO HNV-a, a kasnije i na mjesto člana Vijeća. U drugom sazivu HNV-a, 2010., biran je za člana Izvršnog odbora zaduženog za informiranje.

Dva puta je biran za narodnog zastupnika u Skupštini AP Vojvodine (2004. i 2008.). Prvi je predsjednik Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Od 2010. član je Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine.

Nakon smrti Duje Runje u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, to jest u Srbiji, ostaje velika praznina. Otišao je čovjek velike energije, posvećen pozivu i poslu koji je obavljao, uvijek konstruktivan i pozitivan, usmjeren na čovjeka. Riječju – napustio nas je Čovjek!

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u svom radu nastojat će nastaviti načela i duh Dujinoga djelovanja na opće dobro svih nas.

Komemoracija je održana u utorak, 8. studenoga, u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«, a pokop istoga dana na Bajskom groblju u 15 sati, iz Peić kapele.

www.zkvh.org.rs

KOMEMORACIJA U DEMOKRATSKOM SAVEZU HRVATA U VOJVODINI

Zbogom, dragi prijatelju

»Odlaskom dragog prijatelja i cijenjenog suradnika *Duje Runje* izgubili smo vrijednoga čovjeka, ne samo u zajednici, nego i u cijelome gradu«, istaknuo je predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* tijekom prisjećanja na Duju Runje, preminulog istaknutog člana hrvatske zajednice u Srbiji, održanog u Domu DSHV-a. Prisutni su ovom prigodom i molili za pokoj duše preminulog. Prisjećanju je, osim članova obitelji, prisustvovala veliki broj prijatelja, članova stranke, kolega, sugrađana te dužnosnika Grada Subotice. Duju ne može nitko zamijeniti, s gorčinom u glasu kaže *Petar Kuntić*.

»Duj Runje je bio jedan od najomiljenijih ljudi iz hrvatske zajednice u Vojvodini. Bio je pokrajinski zastupnik, predsjednik Hrvatskog akademskog društva, član najužeg čelnštva Hrvatskog narodnog saveza, čovjek koji je vlastitom karizmom utjecao da dođe do ujedinjenja dviju tada najjačih političkih opcija u Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i bio njegov dopredsjednik. Bio je nositelj brojnih dužnosti, voditelj organizacijskih timova unutar stranke, čovjek bez koga će neko vrijeme sve vrlo teško funkcionirati.«

Veliki je ovo šok za sve dobrotamjerne ljude i u Subotici, Vojvodini, Beogradu gdje je studirao i u Cetinskoj krajini odakle je rodom, dodao je *Kuntić*.

»Nikada Dujo nije govorio da ima zdravstvenih problema, čak ni u vlastitoj obitelji. A onda je, nakon četiri tjedna otkako mu je pozlilo, sve bilo gotovo.

Pred nama su izbori za novu strukturu čelnštva u DSHV-u i siguran sam da imamo dovoljno snage i kapacitete kojima može-

mo naslijediti Duju, ali ćemo se teško naviknuti na te nove ljude zato što je Dujo bio izuzetan, među ostalim i kada je trebalo naći kompromis. Mislim da se i unutar zajednice i izvan nje nikome nije zamjerio«, rekao je *Kuntić*.

S. J.

POSLEDNJI POZDRAV

Duji Runje
1951.-2011.

S čvrstom vjerom da veliki ljudi poput Tebe, dragi Dujo, nikada ne umiru, nastojat ćemo Tvoje hvalevrijedne zasluge Dobroga među svim ljudima, napose one posijane u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, njegovati i razvijati.

Članovi Upravnoga odbora i djelatnici Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata

POSLEDNJI POZDRAV NAŠEM
DOPREDSJEDNIKU

Duji Runje
1951.-2011.

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

KOMEMORACIJA U HKC »BUNJEVAČKO KOLO«

Cijenjen kod istomišljenika, uvažavan od suparnika

Komemoracija u povodu smrti *Duje Runje*, jednog od najomiljenijih i najaktivnijih članova kako hrvatske, tako i lokalne zajednice uopće, održana je u utorak u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«. Skupu su se obratili članovi hrvatske zajednice i njegove stranačke i poslovne kolege i suradnici, a nazočan je bio doista veliki broj ljudi s kojima je Dujo Runje u životu imao kontakta.

Od svoga prijatelja, kolege i stranačkog suradnika oprostio se predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić*.

»Dujin pogled zaustavio se u rano nedjeljno jutro, tamo negdje u djetinjstvu, na mlinici rijeke Cetine. Naša subotička sredina ostala je bez čovjeka koji je po mnogo čemu bio mjera stvari. Cijenjen i voljen kod istomišljenika, uvažavan od suparnika. Bio je vjerojatno ponajbolji govornik u novijoj povijesti Hrvata u Vojvodini.« Dujo Runje bio je jedan od najprominentnijih članova naše zajednice, a njegova vrednoća zamjetljiva, podsjetio je ovom prilikom predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. *Slaven Bačić*. »Bliže sam ga upoznao dok je

bio predsjednikom Hrvatskog akademskog društva i kasnije, kada mi je kao njegovu nasljedniku uvijek bezrezervno pomagao i pružao potporu. Krasila ga je osobina da je, iako iznimno obrazovan, a završio je dva fakulteta, bio skroman i samozatajan. Unatoč tomu, bio je veoma marljiv, gotovo neumorno radeći

u, mogu slobodno reći, njegovoj 'Našoj radosti', jer ju je osjećao vlastitim drugim domom. Bio je uvijek vedra duha. Gotovo svaki moj, i ne samo moj susret s njime, započinjao je osmijehom i odisao vedrinom.«

Posljednji pozdrav Duji Runje uputio je i gradonačelnik *Saša Vučinić*.

POSLEDNJI POZDRAV NAŠEM PRIJATELJU

Duji Runje
1951.-2011.

Članovi Hrvatskog kulturnog društva »Vladimir Nazor« Stanišić

ZBOGOM DUJO

Duji Runje
1951.-2011.

Bila je sreća i čast poznavati Duju, živjeti i raditi pokraj njega i smatrati ga prijateljem, a biti njegov prijatelj bio je privilegij. Preostaje nam život bez Duje, borba za zajedničke ciljeve, planove i ideje. U srcu i mislima uvijek će nam biti njegov lik, duh i djelo.

PU »Naša radost«

»Otišao je čovjek koji je duboko vjerovao da svatko kome se obraćate zaslužuje vašu najjaču misao. Vašu najjaču riječ. Otišao je čovjek za koga me najviše i vezuje ta asocijacija: čovjek – riječ, čovjek od riječi. I na koncu, svoje je riječi pratio djelima. Veliki je to talent i značajka velikih ljudi.«

U ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Katarina Čeliković* je neprežaljenom Duji uputila poetske riječi, kakvima se i sam često služio. »Nijem si sada, dragi Dujo. Lijes ti ne da zborit', mudro zborit'. Ali barem nama, jeka tvojih riječi zvonit'. Odsutnost tvoja, Dujo, dolazit će u nas kroz bol. No, prisutnost blagosti i mira, samo tvojih, živim će te činit', trajnim. Da, trajnim.« Skupu su se također obratili i generalna konzulica RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, ravnatelj PU »Naša

radost« *Jašo Šimić*, predsjednik HKC-a »Bunjevačko kolo« *Ivan Stipić*, predsjednik Saveza bačkih Bunjevaca *Mirko Bajić*, ispred Kolegija PU »Naša radost« *Jasmina Kukić*, predsjednica Udruge stručnih suradnika i suradnika predškolskih ustanova Srbije

Dragana Čikoš, ravnateljica OŠ »Sveti Sava« *Tatjana Bunčić* i vlč. *Marko Kljajić*. Brzjave sućuti uputili su, među ostalima, predsjednici Vlade i Skupštine Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* i *Sándor Egeresi*, predsjednik Kluba zastupnika »Za europsku Vojvodinu« *Borislav*

Novaković, načelnik Službe za manjine hrvatskog Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija *Petar Barišić*, hrvatski veleposlanik u Beogradu *Željko Kuprešak*, kao i župan Vukovarsko-srijemske županije *Božo Galić*.

POSLEDNJI POZDRAV

Duji Runje
(1951.-2011.)

vijećniku prvoga saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća i članu Izvršnoga odbora HNV-a u dva mandata, u znak sjećanja i zahvale za nesvakidašnju energiju koju je davao za rad Vijeća.

Hrvatsko nacionalno vijeće

POSLEDNJI POZDRAV

Duji Runje
(1951.-2011.)

osnivaču i predsjedniku Hrvatskoga akademskog društva, koji je svojim djelom i životom neumorno ustrajavao na ostvarivanju ideala i ciljeva HAD-a.

Hrvatsko akademsko društvo

NA PALIĆU ODRŽAN SEMINAR O ZAŠTITI VODA I ODRŽIVOM RAZVOJU VODNIH RESURSA

Najzagađeniji su mali vodotoci

U ono vrijeme se nije imalo dovoljno znanja, smatralo se da je dobro ukoliko se u vodi nalaze dušik i fosfor, te da će to izazvati pojavu algi koje će biti hrana ribama. Međutim, vremenom se sve više povećavala koncentracija dušika i fosfora, sve se više pojavljivalo mulja, nastajao je sve veći problem, kaže prof. dr. Božo Dalmacija

U Srbiji se pročišćava svega 10 do 12 posto otpadnih voda, dok se sva ostala zagađena voda ispušta u vodotokove bez pročišćavanja. Ovaj podatak Srbiju stavlja na dno ljestvice europskih država kada je riječ o pročišćavanju otpadnih voda, a jednako poražavajuće je što od 30-ak izgrađenih postrojenja za pročišćavanje svega polovica radi, odnosno polovica nije u funkciji. Profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu dr. Božo Dalmacija kaže kako su najviše ugroženi mali vodotoci.

»Jedan od najugroženijih vodotoka je Veliki bački kanal koji izgleda kao da se u njega ispušta otpadna voda od milijun i pol stanovnika. To Beograd isto radi – ispušta u Dunav, ali Dunav je jako velik, ima u prosjeku protok od 2.500 kubika u sekundi i onda se to ne vidi. U Velikom bačkom kanalu katkad i nemamo protok, jer je on dirigiran preko Bezdana, i u tom trenutku imamo golemo zagađenje i praktički imamo najzagađeniji kanal u Europi«, kaže dr. Dalmacija.

ŠTETNI UTJECAJI ZAGAĐUJUĆIH MATERIJAMA

Upravljanje kvalitetom voda uz monitoring otpadnih voda i postizanje učinkovitosti u kontroli zagađenja, bila je tema seminara održanog 3. i 4. studenoga na Paliću, čiji je cilj bio stručnjacima iz područja zaštite voda pružiti pregled i

informacije o načinu primjene graničnih vrijednosti u kontroli rada uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. »Mi nismo do sada imali zakon o graničnim vrijednostima emisije i u tom dijelu nismo bili usklađeni s EU. Uredba je izišla polovicom rujna tako da sada imamo, na neki način, alat kojim možemo natjerati zagađivače da poboljšaju sustav pročišćavanja, odnosno način na koji metodološki postupiti i kada vremenski to trebaju uraditi, tako da očekujemo da ćemo u sljedećem razdoblju, za desetak godina, riješiti probleme otpadnih voda«, smatra dr. Božo Dalmacija.

Na Paliću je izgrađen jedan od najmodernijih pročišćavača, ali prije njegove izgradnje jezero je bilo primjer koliko negativni i štetni mogu biti utjecaji zagađujućih materija. Članica Gradskoga vijeća, zadužena za komunalno područje, Suzana Dulić ističe kako je u tijeku priprema izrade neophodne dokumentacije koja će omogućiti da već sljedeće godine započne konkretna akcija na izmuljivanju i sanaciji jezera.

»Institut 'Jaroslav Černi' završava idejni projekt studije opravdanosti, kao i studiju o procjeni utjecaja na okoliš, i za oko mjesec dana očekujemo prezentaciju idejnoga projekta izmuljivanja i sanacije jezera Palić. Do kraja godine nas očekuje pokretanje javne nabave za izvođača radova, tako da već na proljeće možemo krenuti s radovima«, kaže Suzana Dulić.

Prof. dr. Božo Dalmacija također smatra kako je rješenje za Palić vađenje sedimenta, odnosno mulja, koji se nalazi

Prof. dr. Božo Dalmacija

u Paliću, jer bi time prestao utjecaj fosfora i dušika koji se nalaze u mulju na intenzivni prirast algi.

SVE VIŠE MULJA, SVE VIŠE PROBLEMA

»U vrijeme kada je postavljen pročišćavač da osigura vodu za Palić, problem je bio u tomu što se nije imalo dovoljno znanja. Smatralo se da je dobro ukoliko se u vodi nalaze dušik i fosfor, te da će to izazvati pojavu algi koje će biti hrana ribama. Međutim, vremenom se sve više povećavala koncentracija dušika i fosfora, sve se više pojavljivalo mulja, nastajao je sve veći problem. Kada je to poprimilo veće razmjere, došli smo do ovoga dokle

smo došli. Tada smo shvatili da novim tehnologijama možemo ukloniti dušik i fosfor, te je postrojenje rekonstruirano, mada u principu ne trebamo misliti da će time sve biti riješeno. Određena količina fosfora će i dalje izlaziti iz sustava i to se mora rješavati«, objašnjava dr. Dalmacija.

Zahvaljujući novom pročišćavaču sada je i Ludoš zaštićeniji jer se reakcije neće događati u jednakom obujmu, budući da novo postrojenje može primiti veći kapacitet otpadne vode. »S druge strane, upravo govorimo o graničnim vrijednostima emisija i ako bi se to poštovalo u predtretmanima u samoj industriji, i ako bi 'Vodovod i kanalizacija' na neki način promijenila svoj pravilnik o tomu tko, što i na koji način smije ispuštati u kanalizaciju, ne bi se događalo ono što se događalo ranije da, primjerice, Mljekara ili Skrobara ispusti zagađujućih tvari više nego što smije. Poslije je ta veća količina zagađenja pravila problem i visoko opterećenje u samom jezeru, dolazilo je do pomicanja, zbog čega je mulja izlazilo više nego što je trebalo u jezero, nije se moglo pročišiti, i sl. Dakle, ukoliko se ova uredba implemen-tira u komunalne organizacije koje pročišćavaju otpadne vode industrije, učinak će sigurno biti vidljiv i neće dolaziti do sličnih stvari, jer mi sad dobivamo zakonsku osnovu da ih možemo natjerati na to«, kaže dr. Božo Dalmacija.

S. Mamužić

U KOLIKOJ MJERI GRAĐANI SUDJELUJU U UPRAVLJANJU LOKALNOM ZAJEDNICOM

Mehanizme koriste svi, jedino građani ne

Premda dvije trećine stanovnika Srbije smatra kako je neposredno sudjelovanje građana u upravljanju lokalnom zajednicom poželjan tip ponašanja, svega 9 posto njih sudjelovalo je konkretno u nekoj akciji

Oko 40 posto građana smatra da nema nikakvog utjecaja na lokalnu zajednicu u kojoj živi, a trećina njih o tome nema stav, pokazalo je ispitivanje o sudjelovanju građana u upravljanju lokalnom zajednicom koje je proveo CeSID (Centar za slobodne izbore i demokratiju) uz potporu OEES-a i USAID-a.

»Istraživanje se odnosilo na način i korištenje postojećih mehanizama u lokalnoj samoupravi i pokazalo se kako su u posljednjih 10 godina građani to zapravo jako malo koristili. Međutim, kada razgovarate s nevladinim udrugama i građanima, zapravo vidite da kada postoji neka zajednička ideja i interes, ljudi se organiziraju i 'uzmu stvar u svoje ruke', neke stvari se i riješe«, kaže Maja Mičić, predstavnik OEES-a.

GRAĐANI ČEKAJU PRILIKU

Provedeno istraživanje je prvo ovakvog tipa, a podaci su dobiveni na temelju upitnika i dokumenata od lokalnih samouprava u Srbiji o razini i intenzitetu građanskog sudjelovanja u upravljanju lokalnom zajednicom od 2002. do 2010. godine. Istraživači su ove podatke dobili od 115 jedinica lokalne samouprave, dok ostale općine i gradovi nisu bili voljni dostaviti svoj arhiv koji se odnosi na ta pitanja, ili su pak dostavili dopis kako u njihovoj sredini nije bilo apsolutno ničega u prethodnih devet godina.

Zakonska regulativa u ovom trenutku građanima pruža tri mogućnosti sudjelovanja u lokalnoj zajednici: putem građanskih inicijativa, referendum

i zborova građana. Istraživanja javnog mnijenja pokazuju kako dvije trećine građana smatra da je neposredno sudjelovanje građana poželjan tip ponašanja, međutim na pitanje koliko su oni sami spremni sudjelovati u nekoj akciji taj postotak pada na 42 posto. Nizom drugih pitanja, primjerice jesu li potpisali neku peticiju, sudjelovali u štrajku, sudjelovali u prosvjedu, podaci pokazuju da je svega 9 posto građana Srbije sudjelovalo konkretno u nekoj akciji koja se tiče upravljanja lokalnom zajednicom.

»Mi smo, dakle, svjesni da je građanski aktivizam poželjan tip ponašanja, međutim, naša je procjena kako je razina našeg utjecaja na dešavanja u lokalnoj zajednici veoma mala. Oko 40 posto građana misli da nema nikakvog utjecaja na lokalnu zajednicu u kojoj živi, a trećina njih o tome nema stav. Kada sve te podatke imamo u vidu, i naše istraživanje to pokazuje, vidimo da građani čekaju priliku kako bi sudjelovali, čekaju ili da ih netko organizira ili da netko drugi riješi problem za njih. To je ono na čemu trebamo poraditi«, kaže Bojan Klačar, predstavnik CeSID-a.

VLAST KORISTI MEHANIZME NAMIJENJENE GRAĐANIMA

Kada je riječ o građanskim inicijativama podaci pokazuju kako su građani aktivniji u manjim općinama nego u većim sredinama. Ispitivači smatraju kako je to stoga jer je kvotu od 5 posto potrebnih potpisa za podnošenje inicijative lakše prikupiti u manjem mjestu, te da se u manjoj sredini lakše artikuliraju intere-

si i vide problemi. Istraživanje također pokazuje kako se građanske inicijative bave temama vezanim za pomoć kulturnim manifestacijama i događajima, obnovama domova kulture, na drugom mjestu je izgradnja cesta i lokalna infrastruktura, a treća tema je inicijativa za uvođenje samodoprinosu u mjesnim zajednicama.

»Možda najvažniji zaključak ovog istraživanja i donekle paradoksalna situacija je da su mehanizme, koje je država propisala a koje bi građani trebali koristiti, više koristile mjesne zajednice, lokalna vlast, političke stranke ili političke koalicije, a ponajmanje sami građani i organizacije građanskog društva. To zapravo govori i o tome zašto danas imamo nedovoljno aktivne građane«, kaže Klačar.

Prema nalazu istraživanja, od 2002. godine na ovamo u 115 općina održano je oko 375 referendum, odnosno u prosjeku 42 godišnje. Međutim, 90 posto tih referenduma odnose se na uvođenje samodoprinosu, pri čemu su ih u 74 posto organizirale mjesne zajednice, odnosno u 22 posto slučajeva skupštine općina ili gradova.

»Zapravo vidimo da u toj masi održanih referenduma u stvari ne možemo govoriti o građanskom aktivizmu. Dakle, instrumente namijenjene građanima više koriste, što je i legitimno, mjesne zajednice, lokalna vlast ili političke stranke. Kad je riječ o

zborovima građana, u obzir smo uzeli samo one s kojih je upućen neki dopis. Najindikativnije je da je 40 posto zborova građana zapravo vezano za promjenu savjeta mjesne zajednice, dakle za nešto što možemo zvati političkim temama. Po mom mišljenju, nije dobar pokazatelj da se u 40 posto slučajeva ljudi okupe kako bi rješavali neke političke teme, povrh svih problema s kojima se vjerojatno suočava 90 posto mjesnih zajednica«, kaže Bojan Klačar.

Razultat ovog projekta je i mala publikacija u kojoj je detaljnije obrađeno 20 studija slučajeva među kojima je primjer Subotice, odnosno zbora građana organiziran ožujka prošle godine radi osnivanja Mjesne zajednice Mišićevo. Zanimljivo je da je subotička gradska uprava istraživačima dostavila podatke kako je u Subotici od 2002. do 2010. godine održan jedan referendum s negativnim ishodom, a ticao se izjašnjavanja građana o ukidanju odluke o uvođenju mjesnog samodoprinosu na području MZ Novo Selo, te dva zbora građana, dok građanskih inicijativa nije niti bilo. Osim spomenutog zbora u Mišićevu, drugi zbor građana održan je u Višnjevcu, radi osnivanja MZ Višnjevac. O inicijativi građana da se, primjerice, spriječi rušenje zgrade Narodnog kazališta, niti riječi.

S. Mamužić

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Grge Stipića – Somborski put 34

Piše: dr. Viktorija Aladžić

»Stipić kraj« svakako zaslužuje pozornija istraživanja kako s povijesnoga, urbanističkog, arhitektonskog, prostornog, tako i s etnografskog motrišta

Na mjestu na kojemu se danas nalazi kuća na Somborskom putu broj 34, 1779. godine, kada je Subotica proglašena slobodnim kraljevskim gradom, još nije bilo parcele, iako je cijela urbana četvrt već postojala, no umjesto ove parcele nalazilo se proširenje ulice.

Do tada spontano naseljavana, Subotica se počinje planski regulirati, a rezultati su vidljivi na katastarskoj karti grada iz 1838. godine, kada je Somborski put već djelomice bio reguliran, te je formirana parcela na kojoj je bila izgrađena seoska kuća zabatom orijentirana prema ulici, koja je zauzimala površinu današnjih parcela na kojima se, duž Somborskoga puta, nalaze kuće pod brojevima 34 i 36.

OBITELJSKO STABLO

Vlasnik ove velike parcele, koja je 1838. godine bila pod brojem 28 u Petom krugu (V kör), bio je *Vranje Đukić*. Do kraja stoljeća parcela je prešla u vlasništvo obitelji Stipić, odnosno *Jakova Stipića*¹, što nam je poznato na osnovi molbe koju je 1890. godine podnio za izdavanje građevinske dozvole radi obnove drvene šindre, odnosno krovnog pokrivača na postojećoj kući.

Cijeli taj dio Somborskog puta, u naznačenom razdoblju, dobiva naziv »Stipić kraj«, jer je dvadesetak parcela iz ove i susjednih ulica, zajedno s kućama, bilo u vlasništvu ove obitelji. U onodobnoj Subotici ovo nije rijetkost, budući da su članovi šire obitelji skoro redovito podizali svoje kuće oko matičnog kućanstva, dijeleći dotada velike parcele na više manjih, grupirajući se, među ostalim i radi zajedničkih poslova, sigurno

nijega i skladnijeg razvoja svojih kućanstava. Ovako grupirana kućanstva racionalnije su rabila sve svoje resurse i osiguravala obiteljima i pojedincu veći stupanj sigurnosti.

SMJELO U RIZIK PRIMJENE NOVIH MATERIJALA

Kuća pod brojem 34 na Somborskom putu projektirana je ožujka 1897. godine², a najvjerojatnije je iste godine i podignuta. Autor projekta uvaženi je subotički arhitekt *Géza Koczka* o kojemu se, unatoč mnogim ostvarenim projektima, uistinu još uvijek nedovoljno zna. Njegov angažman na projektiranjima kuća u Subotici započinje 1882. godine i traje sve do 1909. godine. U tih 27 godina doista je projektiran veliki broj najamnih kuća i palača u gradu. Neki među naručiteljima, poput *Mihály Prokesa*, bili su među redovitim klijentima. Prokes je podigao više najamnih palača u gradu prema Koczkinim projektima, uključivši i glasovitu Prokes-palaču, na današnjem Korzu, na broju 15. Neorenesansni izgled jedan je od prepoznatljivih značajki rada Géze Koczke, premda je uradio zanimljive projekte i u drugim stilovima, pa tako i u secesiji. Bitno je naglasiti i da je smjelo ulazio u rizik primjene novih materijala i tehnoloških postupaka u arhitekturi ne ustručavajući se ni od kakva posla u struci.

Uradio je priličan broj projekata prizemnih građanskih kuća, a jedna od njih je i kuća u vlasništvu Grge Stipića, koja je predmetom razmatranja u ovome tekstu. Grga Stipić je bio jedan od šestorice sinova *Jakova Stipića*³. Drugi sin *Veco*

(Felix) naslijedio je dio parcele, danas na Somborskom putu pod brojem 36, dok su ostali sinovi, koji su također imali udjele, bili isplaćeni svaki za svoj dio nasljedstva. Grga Stipić se bavio zemljoradnjom, na što upućuju kuća i pomoćni objekt projektiran i izgrađen u dnu parcele⁴.

NEORENESANSNI STIL

Kuća Grge Stipića ima karakterističnu »L« osnovicu s tri sobe orijentirane prema ulici. Jedna

soba je bila smještena u dvorišnomu kraku kuće, uz slijepi zid susjeda, a iza nje su bile kuhinja i ostava. Sve prostori je povezivao zatvoreni trijem orijentiran prema dvorištu u koji se ulazilo iz podkapijskog prostora. Fasada kuće je izvedena u neorenesansnom stilu i do danas je očuvana u izvornom obliku. Krase je četiri prozora s trokutastim timpanonima iznad, dok je prostor iznad kapije osobito dekorativno izveden, slično kao i na drugim kućama. U kartuši su inicijali vlasnika kuće G i Sz, s mađarskom transkripcijom slova S. Oko inicijala su postavljene ljujući Grgi Stipiću koji je potpisnici teksta dao na uvid obiteljsko stablo Stipićevih što ga je sastavio i izradio njegov otac Nikola Stipić.

⁴ HAS, F:2, ép. eng. IV kör 9/1897

vlati žita, a u podnožju kartuše plug koji nedvojbeno govori o vlasniku kuće. Ovo je jedinstveni obiteljski amblem na kojemu je prikazan plug, doduše prekriven debelim slojem »hirofe«, no svakako bi trebao biti očišćen, kako bi mu se nakon restauracije vratio stari sjaj. Oluk iznad kartuše propušta vodu, spira boju, a i dio fasade je već otpao, pa ukoliko se kvar ne otkloni, postoji opasnost od većeg i trajnijeg oštećenja ove, u svakom pogledu, važne kartuše. No, na tom mjestu vidi se da je prvotna boja fasade bila žuta, što nam daje podatak o tome kako bi ona trebala izgledati nakon restauracije.

S obzirom da su do danas očuvane gotovo sve kuće koje su u XIX. i XX. stoljeću pripadale obitelji Stipić, njih bi se, kao takve, sve zajedno trebalo

staviti pod skrb, jer s pripadajućom građom u Historijskome arhivu Subotice čuvaju dragocjene podatke o načinu razvijanja obiteljskih zadruga u urbanim, gradskim uvjetima i svjedoče o životu ove mnogobrojne obitelji, ujedno predstavljajući model uspješnog prilagođavanja uvjetima života u ovom podneblju. »Stipić kraj« bi vezivanjem uz bolje poznat Blaškov križ mogao zadobiti i zanimljiv turističko-interpretativni sadržaj, kao lokacija koja svjedoči o povijesti jedne tipične subotičke obitelji kroz dva stoljeća. »Stipić kraj« svakako zaslužuje pozornija istraživanja, kako s povijesnoga, urbanističkog, arhitektonskog, prostornog, tako i s etnografskog motrišta.

¹ HAS, F:2, ép. eng. V kör 6/1890

² HAS, F:2, ép. eng. V kör 1/1897

³ Ovaj je podatak dobiven zahva-

Poginuli subotički snimatelji

Prošlog petka u Subotici se dogodila teška prometna nesreća u kojoj su poginuli snimatelj *Atila Kiralj* i montažer *Goran Nimčević*. Do tragedije je došlo kada je na košaru u kojoj su bili s kamerama, montiranu na kran, naletio kamion mađarskih registracijskih oznaka. Oni su ispali iz košare, pali pod kotače teretnjaka s dvije prikolice i stradali na licu mjesta. Atila Kiralj bio je dugogodišnji snimatelj, koji je radio za nekoliko televizija i privatnih produkcija u Vojvodini, a Goran Nimčević je bio jedan od najdarovitijih televizijskih montažera u regiji, dizajner i vrstan glazbenik, gitarist subotičke grupe Perpetuum mobile.

Lopovi pokrali katedralu

U noći između ponedjeljka i utorka u katedralu sv. Terezije Avilske provalili su lopovi i tom prilikom polomili prozor, oštetili četiri zidne i dvije drvene škrabice iz kojih su odnijeli novac. Uviđaj su izvršili pripadnici Policijske uprave u Subotici u prisustvu dežurnog istražnog suca Osnovnog suda u Subotici, a ovaj slučaj je okarakteriziran kao kazneno djelo teške krađe.

Policija intenzivno traga za počiniteljima ovog kaznenog djela.

Novi ugovori po lokalnom programu zapošljavanja

Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* i direktor Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ) *Dejan Jovanović* uručili su ugovore o korištenju subvencije za otvaranje novih radnih mjesta na teritoriju Grada Subotice poslodavcima koji su kroz Lokalni akcijski plan upošljavanja uposlili 17 osoba. Vrijednost subvencije iznosi 2.530.000 dinara, a obveza svih devet poslodavaca je radnike zadržati u radnom odnosu najmanje dvije godine i redovito im isplaćivati plaće i doprinose obveznog socijalnog osiguranja. S *Vladimirom Večićem*, zamjenikom direktora poduzeća »Agroprom« u Gornjem Tavankutu, također je potpisan ugovor o korištenju subvencije za otvaranje novih radnih mjesta za 19 osoba, u vrijednosti od 2.630.000 dinara, kao i ugovor o korištenju subvencije za otvaranje novih radnih mjesta po javnom pozivu NSZ-a za osam osoba, u vrijednosti od 800.000 dinara.

Zahtjevi Regionalne gospodarske komore

Regionalna gospodarska komora zatražila je od Vlade da se zbog teške situacije u građevinarstvu porez na dodanu vrijednost smanji s opće na posebnu vrijednost. Traži se i da porezi i doprinosi na plaće budu niži nego sada, tako da na dinar neto plaće 40 posto odlazi na poreze i doprinose. Od lokalnih samouprava se zahtijeva da za ovu i sljedeću godinu rebalansima proračuna prioritetno predvide sredstva za proizvodne investicije.

Javni uvid u Nacrt prostornog plana grada

Skupština Grada Subotice oglasila je javni uvid u Nacrt prostornog plana grada od 11. studenoga do 12. prosinca, radnim danima

od 8 do 14 sati, u Gradskoj upravi Subotice na Trgu slobode 1. Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu dobiti više informacija o planu u Gradskoj upravi u Službi za građevinarstvo, uredu broj 202. Primjedbe na planiranu rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo do 12. prosinca. Javna sjednica Povjerenstva za planove održat će se 16. prosinca u 13 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće. Pravne i fizičke osobe mogu pred Povjerenstvom za planove obrazložiti primjedbe koje su u pisanom obliku poslane tijekom javnog uvida.

Radio Subotica obilježava 43 godine od osnutka

Povodom 43. obljetnice od osnutka, Radio Subotica će sljedećih tjedana organizirati brojne aktivnosti. U suradnji s Centrom za socijalni rad realizira se humanitarna akcija »Paketići za djecu bez roditeljskog staranja«. U nedjelju, 13. studenoga, u Velikoj vijećnici Gradske kuće od 20 sati nastupit će Vojvođanski simfonijski orkestar. Ovaj koncert je dar Radio Subotice sugrađanima. Karte se mogu besplatno dobiti do petka u marketing odjelu od 7,30 do 14,30. Na rođendan Radio Subotice, 28. studenoga, u prostorijama Radio Subotice bit će priređena izložba likovne kolonije Bucka Ganjo. U pripremi su i druge aktivnosti, a uposlenici u Radio Subotici pozivaju slušatelje na druženje tijekom svečanog programa 28. studenoga, na frekvenciji 104,4 megaherca.

Stranačke inicijative

Gradski odbor Demokratske stranke inicirat će prijedlog da se svim građanima Subotice starijim od 65 godina osiguraju besplatne autobusne karte »Suboticatransa«, te da uposlene žene koje su na održavanju trudnoće dobiju pun iznos plaće, koja im se sada umanjuje za 35 posto. Obje inicijative trebale bi biti financirane iz sredstava gradskog proračuna. Gradski odbor DS-a poziva sve stranke da podupru njihovu inicijativu.

Ujedinjeni regioni Srbije ovih će dana u Bajmoku početi s prikupljanjem potpisa građana kako bi ovo naselje dobilo status općine, najavio je predsjednik URS-a *Mladan Dinkić* prilikom boravka u Subotici u utorak, 8. studenoga. Najavio je kako će ravnatelj Gradske knjižnice *Dragan Rokvić* biti nositelj liste URS-a na predstojećim lokalnim izborima. On je najavio i inicijativu URS-a da Grad s 35 posto sudjeluje u punoj naknadi za porođni dopust, kao i da pravo na to, u mjesečnom iznosu od 20 tisuća dinara, imaju i neuposlene trudnice i supruge poljoprivrednika. Dinkić je rekao kako su Ujedinjeni regioni Srbije, na čelu s bivšom ministricom i potpredsjednicom Vlade *Ivanom Dulić-Marković*, izradili program za poljoprivredu, kojim je predviđeno donošenje zakona kojim će subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje biti planirano za pet godina, kao i vraćanje mjera dodjele bespovratnih sredstava poljoprivrednicima za investicije u proizvodnji. Agrarni proračun ne smije biti ispod 5 posto ukupnog proračuna, odnosno ulaganja u poljoprivredu moraju biti dvostruko veća od dosadašnjih, ističu u URS-u.

OPREDJELJENJE ZA ORGANSKU PROIZVODNJU U STOČARSTVU

Farma ovaca obitelji Gabrić

Obiteljsko gospodarstvo mladih ljudi – Miroslava Gabrića,

supruge Ksenije i brata Dragana, utire put u organsko

stočarstvo, s perspektivom da se proširi na nekoliko farmi

ovaca i poveća proizvodnja, a zahtjevnom inozemnom

tržištu ponudi meso i sir iz bio-proizvodnje

Na ulazu u Bačke Vinograde iz smjera Subotice, s obiju strana puta, nalazi se zemlja na kojoj se napasaju ovce s obližnje farme obitelji Gabrić. Idilična slika pred zalazak sunca – diljem pašnjaka na stotine ovaca i janjadi, pastir i pas čuvar. Ulazimo na farmu smještenu u specijalnom rezervatu prirode Ludaško jezero, nedirnuto kemijским sredstvima, na čijem prostoru je *Miroslav Gabrić* našao rješenje za uzgoj ovaca organskim načinom. U stočarstvu je ovo iskorak u odnosu na uobičajenu klasičnu proizvodnju, tj. farma je među prvima na ovom području u tzv. prijelaznom razdoblju (trogodišnjem) do stjecanja certifikata o zaokruženom prirodnom ciklusu uzgoja ovaca.

Farma ovaca je dio obiteljskoga gospodarstva u vlasništvu mladih ljudi – Miroslava Gabrića, supruge *Ksenije* i brata *Dragana*, koju razvijaju od 2008. godine kao »plod mašte i želje od malena, izrasle iz ljubavi prema životinjama. Kada smo se prije četiri godine vratili iz Austrije, kupili smo farmu«, u najkraćem Miroslav odgovara na pitanje o opredjeljenju za bavljenje stočarstvom, s obzirom da nije u pitanju obiteljska tradicija, jer se roditelji nisu bavili poljoprivredom već drugim profesijama.

NEZADOVOLJSTVO ODNOSOM DRŽAVE

Osim u stado ovaca i njegovo proširenje, Gabrići su ulagali u zemlju, vlastitu i zakupljenu, ispunjavajući propisane uvjete o zaokruženju cjelovitoga ciklusa u organskoj proizvodnji. Naime, objašnjava tvorca farme Miroslav Gabrić, za ispunjenje tih uvjeta neophodno je za uzgoj 140 ovaca imati najmanje 10 hektara pašnjaka u »čistoj zoni«, za ispašu stada, i još toliko zemlje da bi se u organskoj proizvodnji osigurala hrana za ovce. Pokraj toga što ovce pasu na zdravoj površini, neophodno je da se i djetelina za njih odgaja na isti način, a Gabrići drže tisuću ovaca. Stoga je za potrebe farme ove godine u organskoj proizvodnji zasijana lucerna na zemljištu zakupljenom pokraj jezera Treset, koje deset godina nije rabljeno, te u tom razdoblju niti kemijski tretirano, čime ispunjava uvjete za proizvodnju adekvatne bio-hrane za farmu. »U organskom stočarstvu i hrana mora potjecati iz bio-proizvodnje. Ispašom ovaca na 100 hektara pašnjaka i proizvodnjom hrane za ovce na još 100 hektara zemljišta zaokružili smo cijeli proces organskog uzgoja ovaca«, naglašava sugovornik. Vlasnici ove velike farme razočarani su što nisu dobili subvenciju na

koju su računali ulažući novac u obimnu pripremu zemljišta i odgovarajuće organsko sjeme. Međutim, nisu ga dobili iz formalnih razloga, jer je uredbom propisano subvencioniranje proizvođača koji od datuma objavljivanja ovog propisa zakupe zemlju na tri godine, a zakup Gabrićevih je već tekao. »Bilo je zapušteno zemljište, deset godina nitko ništa nije radio. Kada sam ga preuzeo, doveo sam to u red, zasadio lucernu s obećanjem od Ministarstva poljoprivrede o subvenciji od 350 eura po hektaru u organskoj proizvodnji. Uložili smo 50.000 eura, samo za sjeme organske lucerne platili smo 20.000 eura, a dobili smo nulu, jer se uredba odnosila samo na one koji će tek sklopiti ugovore na tri godine, a naš je već tekao.«

PROPISI MNOGO STROŽIJI NEGO U KONVENCIONALNOJ PROIZVODNJI

O uzgoju ovaca na farmi u Bačkim Vinogradima neposredno brinu dvije mlade stručnjakinje, poljoprivredne tehničarke *Tanja Belada* i *Dragana Ljutica*, s višegodišnjim iskustvom u ovčarstvu stjecanim na farmi u Lovčencu. Radi svoje profesionalne ljubavi, svaki dan prijeđu 70 kilometara samo u jednom pravcu, od kuće do farme

Gabrićevih na kojoj sada rade. Za organsko stočarstvo, tj. za brigu o ovoj farmi, dodatno su se educirale. One su praktički stigle za dijelom svoga stada koje su nekada odabirale i umatičile. »Sve ovce na farmi imaju pedigree 'virtemberg' i umatičene su«, iznose *Tanja Belada* i *Dragana Ljutica* važan podatak o podrijetlu i potvrdi kvalitete predaka grla u stadu.

»Konvencionalna i organska proizvodnja razlikuju se po uvjetima u kojima se uzima ili odgaja hrana za ovce, ali i u liječenju. Nema uporabe antibiotika, osim u iznimnim situacijama i pod određenim uvjetima. Zakon propisuje liječenje homeopatijom i stvaranjem imuniteta životinje, sve prirodnim preparatima«.

Propisi u organskoj proizvodnji mnogo su strožiji od onih u konvencionalnoj i neophodno je ispuniti mnoštvo kriterija u procesu kontrole. Zbog čega se Miroslav Gabrić opredijelio za ovaj (teži) oblik stočarstva? »Veća je isplativost na europskom tržištu u plasmanu bio-hrane. No, mi još nemamo količine za izvoz. Moramo imati stado od 5.000 ovaca kako bih tek krenuo na takvo tržište, a moj cilj je 10.000 grla. Ova je farma zalag za budućnost, nešto u čemu tek treba postupno stići do cilja«.

Katarina Korponaić

Solidnog života nema bez puno truda

I ova životna priča svjedoči

da obitelji žele ostajati na

selu, ali je pitanje koliko

će država učiniti za

unapređenje života

u njima kako bi jednom

zauvijek prestala priča

o propadanju sela u Srbiji

Od završetka Drugog svjetskog rata pa do danas, brojni pripadnici različitih generacija napuštaju vojvodanska sela zbog nevjericke da život na selu ima budućnost. Migracija mladih iz ruralnih sredina u obrazovna i gospodarska središta i danas je izražena, ali ima i drugačijih primjera. Posjetili smo obitelj Benčik koja je odlučila ostati, živjeti i raditi na svome zemljišnom posjedu u naselju Tavankut, pokraj Subotice.

Mjesnu zajednicu Tavankut čine naselja Gornji i Donji Tavankut, a karakteristika ovoga mjesta su i brojne kuće i salaši 'rasuti' na širem području, pa su tako i nastali razni nazivi »šorova«, kao što su, primjerice, Skenderov kraj, Vermeš kraj, Lebović kraj, Budanov kraj, Marinkić kraj i mnogi drugi, a farma obitelji Benčik nalazi se u Vuković kraju, gdje su, ne tako davno, bili brojni salaši, sada napušteni.

ODUMIRANJE VUKOVIČEVOG ŠORA

Ivan Benčik rođen je u Tavankutu 1941. godine, a na salašu u Vuković kraju živi od 1949. godine, s ocem Petrom i majkom Klarom, koji su se bavili poljoprivrednom proizvodnjom. Kako kaže, uvijek se radilo mnogo, a stjecalo se pomalo.

»Ovdje je nekada bilo puno više salaša, a ovaj kraj se zvao Vukovićevo šor. Od mađarske granice uz ovaj put, koji je dugačak oko tri kilometra, nekada je bilo oko pedeset salaša. Od svih tih salaša, tek njih pet-šest nisu bili u posjedu obitelji s prezimenom Vuković. Nakon Drugog svjetskog rata došlo je do konfiskacije privatne imovine. Ondašnji je režim prinudno oduzimao zemlju u korist države, što je najviše doprinijelo nestanku salaša i u ovome kraju. Malobrojni stariji ljudi koji su ostali ovdje vremenom

su pomrli, a mlađi su odlazili u grad i tamo se zapošljavali. U to vrijeme, kada je počela tzv. industrijalizacija, mogao se naći posao u tvornicama, a sela su se počela napuštati. Sada je ostalo tek desetak salaša duž ovoga puta«, kaže Ivan Benčik, prisjećajući se svojih dječaćkih dana kada je na području naselja Tavankut bilo više osnovnih škola.

»Išao sam u osnovnu školu u ovom kraju, a zvali smo je Vukovićevo škola u kojoj su djeca pohađala četiri razreda. Osnovnih škola bilo je i u kraju koji se zove Sveta Ana, onda Crnkova škola u Crnkovom kraju, pa škola u Zlatnom kraju, zatim u Donjem Tavankutu i škola na Čikeriji, a od svih tih škola ostala je samo ova u Donjem Tavankutu. Kada sam išao u Vuković školu bilo je u četiri razreda nas šezdeset i četvero učenika, no škola je prestala raditi 1979. godine. Nisam nastavio školovanje, pomagao

sam ocu raditi, a bavili smo se raznim granama poljoprivredne proizvodnje. Bila su to teška vremena, otac je bio siromašan, nije imao ništa. Dida Stanko je poginuo 1914. godine, a kad je stric Antun došao iz zarobljeničtva 1918., preuzeo je brigu o majci i mojemu ocu, teti i stričevima. Tada ih je bilo desetero u kući, na malom salašu prema granici. Otac je ovdje, na mjestu gdje i sada živimo, kupio košaru i pet jutara zemlje 1948. godine, a doselili smo se 1949. godine. Radili smo zajedno, bilo je 'drž, pa nedaj', ali pomalo se vremenom stjecalo. Ovdje smo kupili i malu kuću 1953. godine, a kasnije smo gradili ovu kuću, gdje i sada živim zajedno sa suprugom Etuškom. Malo je obitelji ovdje ostalo živjeti i raditi. Sada mi je ipak žao što nisam otišao krajem šezdesetih u tadašnju Zapadnu Njemačku, no, odlučio sam ostati ovdje. Seljaku je uvijek bilo teško – radiš sto posto, a malo se zarađuje«.

Ivan, Etuška, Pere i Vesna Benčik

MIROVINA OD 9.500 DINARA

Pričajući o prošlim vremenima, Ivan Benčik se prisjeća da su prvi auto, popularnog »Fiću«, kupili 1967. godine, a sjeća se i vremena kada je na tržnice odlazio zaprežnim kolima radi prodaje.

»Radili smo vinograd, bavili se ratarstvom i uzgajali krave i svinje, sadili krumpir, repu. Išlo se zaprežnim kolima na tržnice u Bajmok, Pačir, Stanišić, Suboticu, a kretao sam već prije ponoći da bih stigao na vrijeme. Kada bi 'došla' roba, išao sam svaki dan na tržnice i prodavao krumpir, papriku, rajčice, kupus, krastavce, breskve, šljive i grožđe. Kasnije smo već kupili auto za prijevoz i prikolicu, napravili smo i odskočnu dasku na subotičkoj tržnici. Potkraj šezdesetih zakupili smo tezgu, a prodavala

je moja supruga Etuška. Tezgu smo razdužili prije desetak godina, znači više od trideset godina smo na subotičkoj tržnici prodavali sir, mlijeko i jaja, dok smo povrćem snabdijevali više ugostiteljskih objekata u

Subotici. Došle su devedesete godine, pala je kupovna moć, onda smo već i mi imali puno krava, nismo mogli sve proizvođači prodati na tržnici i okrenuli smo se suradnji sa subotičkom 'Mljekarom'.

Ivan Benčik kaže da je u Vukovićevom kraju, nakon Drugog svjetskog rata, izgrađen omladinski dom »Partizan«, od kojega je danas ostao samo skelet i naglašava da su odumiranju salaša u ovom kraju umnogome doprinijele i devedesete godine, koje su unazadile i ovo područje u ekonomskom smislu.

»Postojalo je i nogometno igralište, a u sklopu objekta radila je kuglana i kavana, što je funkcioniralo dok je ovdje još bilo koliko-toliko svijeta. Do devedestih godina je radio taj omladinski dom, a onda narod jednostavno više nije imao novca trošiti na zabavu. Bila je tamo i trgovina, a kruh smo kupovali u kraju Sveta Ana, gdje je bila pekarnica. Sada kruh kupujemo u trgovini u Gornjem Tavankutu. Tamo idemo i u crkvu, u kapelu svete Ane, nedjeljom svetu misu služi župnik iz sela, velečasni *Franjo Ivanković*. Poštar dolazi, telefonski priključak je uveden početkom devedesetih, a struju smo dobili 1967. godine. Dobivam mirovinu u iznosu od 9.500 dinara, kao i supruga, a radim i dalje na farmi. Drago mi je što mi je sin *Pere* ostao na gazdinstvu. Imam još dva sina,

Marinko se bavi povrtlarstvom u Gornjem Tavankutu, a *Slavko* je profesor kemije i radi u tavan-kutskoj školi 'Matija Gubec'.

LOŠA INFRASTRUKTURA »TJERA« MLADE SA SELA

U razgovoru o životu na selu *Pere Benčik*, rođen 1965. godine, kaže da nikada nije razmišljao o odlasku u grad, tamo nastaviti živjeti i raditi, nego se još kao mladić odlučio za ostanak na gazdinstvu. Danas se uspješno bavi stočarstvom, ali napominje da postoje određeni problemi koji otežavaju svakodnevni život malobrojnih poljoprivrednika iz Vukovićevog kraja.

»Završio sam srednju poljoprivrednu školu, smjer stočarstvo, u Somboru i upisao fakultet u Novom Sadu. Bilo je to 1986. godine, a sredinom osamdesetih su bile najbolje godine za poljoprivredu u bivšoj Jugoslaviji. To je i bio razlog zbog kojega sam ipak odlučio ne studirati, već raditi na salašu i zarađivati. Međutim, od tih godina pa do danas za poljoprivrednike je svake godine bivalo sve gore i sad smo tu gdje jesmo. Problema na selu ima, no, nikada nisam želio ići u grad, bio sam odlučan ostati ovdje. S ostankom na selu se složila i moja supruga *Vesna*. Put je ovdje veliki problem, jer je pješački, od naše farme ima kilometar i pol do asfaltirane ceste. Svake godine moram

Prinova na obiteljskoj farmi za vrijeme našeg posjeta

11. studenoga 2011.

Ovdje je nekada bilo puno više salaša, a ovaj kraj se zvao Vukovićev šor. Sada je ostalo tek desetak salaša, kaže Ivan Benčik

orati taj put, ravnati ga, tanjirati i nasipati, voda ga lako izjeda, stvaraju se jame i barice. Dosadi to raditi čovjeku. Problem je i struja, nije dovoljan kapacitet male trafostanice, tako da je bilo problema ovoga ljeta zbog slaboga napona, a to znači da, primjerice, kada radi izmuzište ne može raditi rashladni uređaj, a na salašu ne može raditi niti jedan veći potrošač struje. Sada je u studenome napon adekvatan jer nema veće potrošnje na našoj liniji koja je ljeti opterećena radom sustava za zalijevanje, a ove godine je bilo puno zalijevanja zbog suše u drugoj polovici ljeta. Član sam Savjeta naše Mjesne zajednice i pokrenuli smo to pitanje, ali su nam u subotičkoj Elektro distribuciji rekli da nemaju novca za trafoe i da će se taj problem moći riješiti tek dogodine«, kaže Pere Benčik i zaključuje da moraju postojati određeni životni uvjeti da bi mladi ostajali na selu, jer je loša infrastruktura još jedan od razloga zbog kojega često odlaze.

»Sin Ivan pohađa treći razred subotičke Gimnazije, odjel općeg smjera na hrvatskome jeziku, a sin Hrvoje je u sedmom razredu hrvatskoga odjela osnovne škole u Tavankutu. Puno mladih se školuje na fakultetima u Srbiji ili u Hrvatskoj. Kada diplomiraju, većina ih ostaje živjeti i raditi u Hrvatskoj, ne vraćaju se na selo nego traže

posao u većim gradovima. To su činjenice. Svojoj djeci ne govorim čime da se bave kada odrastu, niti da ostanu ili idu sa sela, neću se miješati u njihove odluke, ali volio bih da se moja djeca ovdje školuju i kasnije tu nastave svoje živote, da ne odlaze u inozemstvo, no, to će biti njihov izbor«.

METEOROLOŠKI UVJETI, POLITIKA I SELJACI

Pere Benčik kaže da se njihovo obiteljsko gazdinstvo bavi i ratarstvom, a primat proizvodnje je stočarstvo. Prije dvije godine na farmi je završena izgradnja suvremenog mužišta, površina staje je 1100 četvornih metara, gdje se mužnja mlijeka obavlja suvremenim uređajima.

»Za gradnju mužišta podigli smo bankarski kredit. Imamo 68 krava, a u svim kategorijama 160 grla – telad, junice i junad u tovu, to su kategorije u proizvodnji. Subotička 'Mljekara' dolazi svaki drugi dan preuzeti mlijeko. Naša dnevna proizvodnja je preko 700 litara. Otkupna cijena za litru mlijeka je oko 34 dinara i nisam zadovoljan tom cijenom, znamo da je u okruženju otkupna cijena viša. Ta je cijena ista već više od godinu dana, dok druge cijene nisu stabilne. Ne znam niti jednu cijenu proizvoda koji ulazi u poljoprivrednu proizvodnju da je godinu dana mirovala, a da ne spominjem ranije godine, kada je otkupna cijena mlijeka bila oko 24 dinara, doslovce smo bili na rubu propasti. Organizirali smo

prosvjede, član sam Upravnog odbora Udruge poljoprivrednika 'Subotica'. Dogodila se i velika nestašica mlijeka, a da nije, ne bi niti tada podigli otkupnu cijenu. Nestašica se javila jer su ljudi odustali od proizvodnje, puno je proizvođača propalo. Naše gazdinstvo je opstalo, jer svu potrebnu hranu za krave mi proizvedemo. Obiteljsko se gazdinstvo prostire na oko 80 jutara zemlje koju obrađujemo, a radimo ukupno 300 jutara, znači i u arendi«.

Obiteljsko gazdinstvo Benčik ulaže i u nabavu mehanizacije. Uskoro na njihovu farmu stiže novi traktor »Rus«, nove serije, kupljen na kredit, a Pere Benčik kaže da se još mora mnogo ulagati u proizvodnju, jer im nedostaju prikolica, rolo presa i dobra sijačica.

»Stalno treba ulagati u proizvodnju, a nama seljacima od sto stvari ovisi egzistencija, od meteoroloških uvjeta, pa do toga tko će pobijediti na izborima i kakva će se politika voditi, a poljoprivredna strategija na republičkoj razini ne postoji. Uvijek je sve neizvjesno, počevši od otkupnih cijena pa nadalje«.

I ova životna priča svjedoči da obitelji žele ostajati na selu, ali je pitanje koliko će država učiniti za unapređenje života u njima, kako bi jednom zauvijek prestala priča o propadanju sela u Srbiji.

Zvonko Sarić

Jedan od napuštenih salaša u Gornjem Tavankutu

POČELA REALIZACIJA PROGRAMA JEDNOGODIŠNJEG ZAPOSŁJAVANJA ASISTENATA SAVJETODAVACA NA POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA

Inventura problema guranih pod tepih

Prva zadaća agronoma bit će da se upoznaju s najvećim problemima u poljoprivredi, kako bi se nakon toga mogli odrediti pravci u određivanju strateških mjera

Nešto preko 1.800 agronoma uputilo se ovih dana diljem Srbije po poljoprivrednim gospodarstvima kako bi se upoznali s domaćinima s kojima će surađivati tijekom sljedećih godinu dana.

Riječ je, kao što je poznato, o projektu Ministarstva poljoprivrede i trgovine o angažiranju nezaposlenih stručnjaka na poslu asistenata savjetodavaca za preko 350.000 registriranih gospodarstava u Srbiji.

ADMINISTRACIJOM DO STRATEGIJE

Prva njihova zadaća, međutim, bit će nešto što se najpribližnije može podvesti pod pojam poljoprivredne administracije, s obzirom da je do konca godine predviđeno da obidu po 200 gospodarstava, koliko im je povjereno, i upoznaju se s problemima koji poljoprivrednike najviše muče. Direktor Poljoprivredne stručne službe u Subotici *Damir Varga* kaže kako je na teritoriju ovog atara ugovor s Ministarstvom poljoprivrede i trgovine 29. listopada u Beogradu potpisalo 26 stručnjaka, među kojima je veliki broj mladih, dakle bez radnog staža, ali i onih koji već imaju radnog iskustva, pa i osoba kojima je do mirovine ostalo dvije-tri godine. S obzirom na razvedenost poljoprivrednih grana na području Subotice i sam sastav agronoma je heterogen, ovisno o tome pokrivaju li voćarsko, ratarsko, stočarsko, a donekle i povrtarsko i vinogradarsko područje.

Po riječima Varge, a što je prije mjesec dana u Subotici najavio i ministar *Dušan Petrović*, cilj ovog dijela programa je da se za početak utvrdi stanje u poljoprivredi, kako bi se nakon toga mogli odrediti najvažniji pravci u određivanju strateških mjera.

Varga kaže kako će stoga svaki asistent savjetodavac uskoro iz Ministarstva dobiti upitnik s oko 250 do 300 pitanja koja će ponuditi poljoprivrednicima na popunu. Sama pitanja, navodi sugovornik, odnosit će se na veliki dio svakidašnjice jednog poljoprivrednog gospodarstva, od grane kojom se bave, starosti mehanizacije, kreditne zaduženosti, zadovoljstva premijama, kašnjenjima u isplatama poticaja i slično. Ono što je za sada predmet nagađanja tiče se pitanja – je li davanje odgovora za poljoprivrednike obveza ili stvar dobre volje? Upravo stoga direktor Poljoprivredne stručne službe u Subotici, koja će biti koordinator programa na području Grada, poziva poljoprivrednike da budu susretljivi prema novim licima na svojim gospodarstvima, jer je to, kako navodi, »u zajedničkom interesu«. Uostalom, Varga podsjeća da je »poljoprivredni popis«, slično poput popisa stanovništva, nešto što u Srbiji svakako slijedi u listopadu 2012.

PROPUSTIMA DO USPJEHA

Da cijela akcija ipak poprimi domaći šmek u startu su se pobrinuli oni koji su i organizirali ovako velik posao. Primjerice, na prošlotjednom prvom sastanku predstavnika Poljoprivredne stručne službe i agronoma ispostavilo se da Ministarstvo kasni s isporukom obećanih službenih telefona, a na ovojotjednom sastanku agronoma i poljoprivrednika u čantavirskom »Klubu proizvođača« od inženjera za navodnjavanje *Siniše Mijatova* saznajemo da upitnici o kojima je govorio Varga još nisu stigli. Tridesetak prisutnih mještana Čantavira, međutim, nije ni čekalo da ih tko što pita. Za svega dvadesetak

minuta pred četvero agronoma, koji će pokrivati njihovo područje, »istresli su čitavu vreću problema« s kojima se susreću i o kojima među sobom svakodnevno govore. Predsjednik Kluba proizvođača *Gábor Domonkos* navodi samo neke:

»Problema ima kamo se god okreneš, ali s obzirom da je Čantavir oduvijek bio poznat po stočarstvu, spomenut ću samo jedan plastičan primjer: mljekare su litru mlijeka 2007. plaćale 32 dinara, a dizel gorivo je bilo 52. Danas za litru mlijeka dobivamo 29 dinara, a za litru dizela plaćamo 126! Ne znam treba li tu dodatnih objašnjenja.«

Slični primjeri, kaže Domonkos, zacijelo bi se čuli i od voćara i ratara i svih onih koji se zemljom svakodnevno bave.

S druge strane, i *Siniša Mijatov*, ali i ostali agronomi, poput *Martine Gabrić* s Verušića, *Miše Olajosa Nagya* s Kelebije ili *Ive Flego* iz Subotice, pozdravljaju program Ministarstva poljoprivrede i trgovine, ne samo zbog toga što će im 365 narednih dana biti ubilježeni u radnu knjižicu nego i zato što su svjesni da se svojevrsna inventura ogromnog

broja problema – koji su do sada gomilani pod tepih – jednom mora napraviti. Spominjući da se ovaj program realizira uz potporu Europske Unije *Siniša Mijatov* cilj vidi u povećanju obima i kvalitete domaće poljoprivredne proizvodnje, kako bi se stekli preduvjeti za konkurentan nastup srpskih proizvoda na tržišta uređenih i razvijenih zemalja Zapada i Sjevera Starog kontinenta.

Iako o tome previše ne govore, nitko od njih niti ne taji kako je jednogodišnji angažman od strane Ministarstva potencijalna prilika za produženje posla radi kojega su nekoliko godina grijali klupe po poljoprivrednim fakultetima. U svakodnevnom kontaktu s poljoprivrednicima sigurno će se upoznati i s onima, a takvih je najveći dio, koji za sada nisu angažirali stručnjaka za određenu oblast, a kojega bi, ukoliko se svojim savjetima pokaže »ekonomičnim«, bili spremni plaćati. Veliki dio njih sigurno je svjestan da će godina brzo proći, ali i da će dojam koji ostave na domaćine biti upisan kao svojevrsna vlastita preporuka za nastavak započetog posla.

Z. R.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »GRBIĆ (DMITAR) NENAD, GRBIĆ (ŠTIPAN) ANITA« Subotica, Pastirska ulica br. 20, za Projeat: »IZGRADNJA STAMBENE ZGRADE I FARME ZA UZGOJ BROJLERA«, na katastarskoj parceli br. 31880 k.o. Donji Grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 11.11.2011 do 21.11.2011. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

NA SALAŠU »ESPERANCA« KOD HORGOSA ODRŽAN SUSRET NASTAVNIKA I UČENIKA IZ OSIJEKA, PEČUHA I SUBOTICE

Upoznavanje uz igru, pjesmu, ples i hranu

Krajem studenoga realizacija projekta nastavlja se u Osijeku, a treća faza odvijać će se za nekoliko mjeseci u Mađarskoj

Od 4. do 6. studenoga na salašu »Esperanca« kod Horgoša realiziran je prvi dio projekta »Inkluzivno volontiranje - Interkulturalni most kroz igru, pjesmu, ples i hranu«, koji provode tri škole iz triju gradova i država: Osnovna i srednja škola »Žarko Zrenjanin« iz Subotice, Centar za odgoj i obrazovanje »Ivan Štark« iz Osijeka i »Eltes Matyas Centre« iz Pečuha. Zajednički projekt triju škola pri-

hvaćen je na natječaju Akademije centralnoeuropskih škola, a predviđeno je da se tijekom nekoliko mjeseci realizira kroz tri trodnevna susreta u trima državama. Prvi susret se dogodio proteklog vikenda na salašu u organizaciji škole »Žarko Zrenjanin«, od 25. do 27. studenoga domaćin će biti centar iz Osijeka, a potom, krajem veljače, centar iz Pečuha. »Osnovna ideja je da se upozna tradicija i kultura svakog od naro-

da kroz igru, pjesmu, ples i hranu. U svakom susretu sudjeluje po osam učenika i četiri nastavnika iz svake škole«, kaže psihologinja *Slađana Eror*, koordinatorica projekta iz škole »Žarko Zrenjanin«. Nakon što su u subotu ujutro zajedno zasadili mlado drveće u okruženju salaša, Subotičani, domaćini prvoga susreta, za svoje goste iz Osijeka i Pečuha kuhali su grah i proju i pekli pitu od jabuka. Druženje i upoznavanje nastavljeno je uz sportske aktivnosti, a potom su uz glazbu i igru zajedno učili pjevati i igrati narodnu pjesmu »Divna, divna ...«. Posjetili su i Gerontološki centar gdje učenici škole »Žarko Zrenjanin« tradicionalno svake godine priređuju program u okviru manifestacije »Sunčana jesen života«. *Ante Papić*, profesor rehabilitator iz Osijeka, kaže kako se susret kojemu će centar »Ivan Štark« biti domaćin krajem studenoga u nastavku realizacije

programa međunarodne suradnje obrazovnih institucija već planira, te da će gostima predstaviti grad i prirediti različite radionice. »Lijepo je ovdje. Salaš ima potencijala i mogu se provoditi zanimljive radne terapije i aktivnosti za stjecanje radnih navika, kako bi pokazali koliko djeca s intelektualnim poteškoćama, u biti, puno toga mogu napraviti, samo im treba pružiti priliku.« Centar za odgoj i obrazovanje »Ivan Štark« polazi oko 170 učenika i odraslih korisnika. Pri centru djeluje osnovna škola za učenike s lakšim intelektualnim poteškoćama, a usporedo postoje i odgojno-obrazovne skupine za djecu s umjerenim, težim i teškim intelektualnim smetnjama, kao i skupine radnog osposobljavanja u kojima kroz različite programske sadržaje stječu vještine, znanja i navike potrebne za što samostalniji život i rad.

K. Korponaić

HUMANITARNA
UTAKMICA

ŽFK SPARTAK
HUMANE ZVEZDE
SUBOTICA

GRADSKI STADION
SUBOTICA
13.11. 13h

WWW.BITKAZABEBE.RS

B92 / FOND

**HEROJI
NE MOGU SAMI.**

BITKA ZA BEBE

AKCIJA ZA DONACIJU
100 INKUBATORA

**HUMANITARNA NOGOMETNA UTAKMICA
U OKVIRU AKCIJE »BITKA ZA BEBE«**

ŽFK »Spartak Jaffa« – Humane zvijezde Subotice

Gradski stadion 13.11.2011. u 13 sati

* Humanitarna aukcija dječjih likovnih radova subotičkih osnovnih škola – »MG« restoran, 17.11.2011. u 19 sati

* Broj žiro računa za uplate: 160-1889248
Rotary club SU, svrha uplate BITKA ZA BEBE

SKUPŠTINA GRADA SUBOTICE

Komisija za planove

OGLAŠAVA

Javni uvid u

NACRT PROSTORNOG PLANA GRADA SUBOTICE

Javni uvid može obaviti **od 11. studenoga do 12. prosinca 2011. godine**, radnim danima od 8-14 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid u Plan i dobiti informacije o Planu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202-1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 12. prosinca 2011. god.

Javna sjednica Komisije za planove održat će se **16. prosinca 2011. god. u 13 sati** u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj dvorani), Trg Slobode br.1. Pravna i fizička lica mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku poslale tijekom javnog uvida.

Komisija za planove Skupštine Grada Subotice je donijela Odluku da se Nacrt Prostornog plana Grada Subotice, uputi na javni uvid, temeljem članka 50. stav 1. Zakona o planiranju i izgradnji (»Službeni glasnik RS«, br. 72/09, 81/09-isp., 64/10-odluka US i 24/11).

STIPAN TURKALJ, ROGOZAR IZ BAČKOG MONOŠTORA

Povratak prirodi i njezinim blagodatima

Mnogi koji žive u urbanim sredinama, okruženi bukom, žurbom, ispušnim plinovima vozila, neprestanim zvonjenjem mobitela, rado bi se mijenjali za opušteni život na selu, gdje čovjek još uvijek može sebi priuštiti pravo na vlastiti mir.

»U svijetu je aktualan trend okretanja prema prirodi i svemu što ona nudi. Na našu sreću, mi se još uvijek možemo pohvaliti da su nam životi usko vezani uz prirodu koja nas okružuje. Ona nam daje osnovne uvjete za život, a u mom slučaju i materijal za rad«, kaže *Stipan Turkalj*, rogozar iz Bačkog Monoštora.

DODATNI POSAO

U općoj besparici i teškim financijskim uvjetima teško je pronaći bilo kakav posao koji može osigurati kakve-takve normalne uvjete za život. Ljudi pokušavaju na različite načine osigurati svoju egzistenciju, a u

ovakvim situacijama čovjek se često okreće prirodi. Budući da je Monoštor nadaleko poznat po ljubavi svojih mještana prema vodi i šumi, obiluje starijim zanatima koji su vezani za okoliš. Tako je i *Stipan Turkalj*, razmišljajući čime bi se dodatno mogao baviti, jedne večeri u razgovoru s prijateljima došao do zaključka da bi se rado okušao u rogozarstvu.

Rogoz je barska višegodišnja biljka koja raste u močvarnim predjelima Europe, Afrike, Sjeverne Amerike i Azije. Karakterističan je za plitke i srednje duboke stajaće vode i danas se, osim u ove svrhe, rijetko koristi. List odrasle biljke sadrži jednu vrstu smole koja se koristila u impregnaciji, jer kada se platno namaže njome i osuši, postaje nepromočivo. Rogoz je krusarica te se od njezina korijenja može raditi brašno kao dodatak brašnu žitarica, ali u nuždi se može koristiti i samostalno (ima nešto slađi okus).

*Osim cekera i asura,
od rogoza se još pletu i
dekorativne posude za voće i
košnice za pčele, a prostirke
od ovoga materijala se
stavljaju na zidove, podove i
sl., čak se koriste i za
postavljanje ispod kreveta,
radi neutralizacije
štetnih zračenja*

Mladi izbojci, koji kreću uješen, pripremaju se kao variva, ali i kao salate. Može se koristiti u prehrani – najčešće se koristi za prehranu nakon kuhanja, a može se konzumirati i prijesan. Prednost tih izdanaka je to što ih ima u zimskim mjesecima. Ako raste u ruralnim područjima, nije preporučljivo da se jede ukoliko potječe iz zagađene vode, jer se koristi kao bioremediator, odnosno apsorberač zagađivača.

STARI DOBRI PREDMETI OD ROGOZA

»Izrađujem torbe i prostirke od rogoza, kod nas u selu se ove torbe zovu 'cekeri', a prostirke 'asure'. Ranije su ovi predmeti bili nezaobilazni u uporabi u svakidašnjem životu. Ceker je vremenom zamijenila plastična vrećica, koja nije niti deseti dio izdržljiva kao pletena torba od rogoza. Kažem vam, kada bismo koristili cekere i platnene torbe, imali bismo znatno manje ružnog smeća razbacanog uokolo, čiji veliki dio čine samo jednom upotrijebljene PVC vrećice«, napominje *Stipan*, zvani *Steva*.

Da bi krenuo s radom *Steva* najprije mora nabaviti materijal, radi čega odlazi čamcem do mjesta gdje se nalazi rogoz, kosi ga i doprema kući. Nakon toga slijedi sušenje ove biljke. Kada se osuši, ponovno se potapa u vodu, da bi omekšao. Na drvenom razboju pletu se stabilnije rogoza, na kraju čine-

ći čvrstu konstrukciju s osnovom – kanapom. Nakon što se isplete torba željene veličine, skida se s razboja, savija i spaja, još se pletu ručke, i torba, odnosno ceker je gotov.

Na pitanje gdje prodaje svoje proizvode, *Steva* odgovara: »Mogu reći da je posao još uvijek u fazi razvitka, jer su ljudi zaboravili na ovakve predmete, ali se ipak ponovno počinju okretati njima. Dosta radim na promidžbi – na sajmovima, prezentacijama, član sam i Udruge starih zanata iz Sombora, surađujem s lokalnom turističkom udrugom, pa cekere različitih modela i veličina prodajem turistima, mještanima i sl. Posjećujem i tržnice, a cekeri se mogu kupiti i u suvenirnici u Somboru.«

Inače, od rogoza se još pletu i dekorativne posude za voće i košnice za pčele, a prostirke se od ovoga materijala stavljaju i na zidove, podove i sl., čak se koriste i za postavljanje ispod kreveta, radi neutralizacije štetnih zračenja.

Sve ovo govori nam kako je priroda blagodatna prema nama, pružajući nam svoja bogatstva koja uz malo truda možemo iskoristiti, ali ipak trebamo voditi računa o održivosti, pa je bitno pronaći ravnotežu između onoga što joj uzimamo i onoga što joj dajemo.

Zdenka Mitić

11. studenoga 2011.

MZ SONTA HOĆE ČISTE ODNOSU U POGLEDU UDJELA U VLASNIŠTVU LOVAČKOGA DOMA

Sonćanski Skadar na Bojani

U gradnju ovog objekta, započetog izradom projekta 1995. godine, MZ Sonta 2006. godine uložila je milijun dinara, no, radovi su do daljnjeg obustavljeni

Piše: Ivan Andrašić

Sonta, selo s blizu 5.000 žitelja, jedno je od rijetkih mjesta koje nema primjeren ugostiteljski objekt, ili višenamjenski dvoranu u kojoj bi bilo moguće održati svadbu, ili bilo koju drugu masovnu zabavu s više od 150 uzvanika. Nekada je to bila dvorana omladinskog doma, no, danas je taj objekt u rukama privatnika, a kako se u njega godinama nije ulagalo, trenutačno ne zadovoljava ni minimum neophodnih sanitarnih uvjeta. Stoga su Sonćani pozdravili ideju Lovackog društva »Fazan«, a vrlo brzo i početak njezine realizacije. Ideja je bila gradnja Lovackoga doma, u okviru kojega bi se smjestila dvorana kakva selu nedostaje. Gradnja

objekta započeta je prije petnaestak godina. Mjesno LD »Fazan«, u povoljnom ozračju, nakon uvođenja Avramovićeva dinara, vidjelo je prigodu za sebe i ambiciozno ušlo u realizaciju ove investicije. Za sredstva do tada osigurana od nekoliko donatora i uz potporu lokalne zajednice, plac je komunalno opremljen, materijal kupljen i gradnja je započeta. Puno posla urađeno je u dragovoljnim akcijama sonćanskih lovaca. Nakon završetka zidarskih i krovopokrivačkih radova, financijskih sredstava je ponestalo i s aktivnostima se stalo. U siječnju 2006. godine, po odluci Savjeta MZ Sonta, ova institucija uložila je 1,13 milijuna dinara, za koje je kupljena PVC stolarija

koja je trebala biti ugrađena. Nakon toga radova više nije bilo. Pojedini članovi Savjeta MZ Sonta u međuvremenu su u više navrata postavljali pitanja o stupnju izgrađenosti, vlasničkim odnosima i o daljnjoj sudbini ovoga objekta, no, validni odgovori se ni od koga nisu mogli dobiti. U prvoj polovici 2011. godine, na zahtjev Savjeta, AB projekt-inženjering iz Apatina vrši vještačenje u cilju utvrđivanja stupnja završenosti objekta, odnosno utvrđivanja postotka suvlasništva na temelju odobrenih sredstava. Nakon uvida na licu mjesta i neophodnih snimanja, pokraj stupnja izgrađenosti utvrđeno je i otuđenje GRO s trofaznim brojilom, a tragovi su prikriveni paljenjem.

Konstatirano je i kako nije ugrađena unutarnja stolarija, iako je račun izvođača ovih radova DOO Mark-trade iz Novog Sada u cijelosti podmiren. Na temelju svih izračuna utvrđeno je da MZ Sonta u vrijednosti objekta ima udio u iznosu od 13,6 posto. Kako LD »Fazan«, u odnosu na vrijeme prvotne faze gradnje, ima potpuno novo čelništvo, nitko se ne želi izjašnjavati o ovoj temi. Poludovršeni objekt Lovackog doma i dalje stoji na travnom obraslom placu i čeka neka bolja vremena, neka nova sredstva, ili, možda, privatizaciju i nekog novog gazdu, dok Sonćani svoje svadbe održavaju u Apatinu ili susjednome selu Svilojevu.

Ivan Andrašić

Živorad Smiljanić, predsjednik općine

Novca je, jednostavno, ponestalo

U vrijeme početka gradnje Lovackoga doma član Lovackog društva »Fazan« bio je i današnji predsjednik općine Apatin dr. Živorad Smiljanić. »Gradnja ovoga objekta je odavno stala. Godinama se ništa ne radi, jednostavno je ponestalo novaca. Lovacko društvo iz svojih prihoda praktički jedva preživljava, a općina nema mogućnosti da tu ulaže proračunska sredstva. Svojedobno smo jedan dio sredstava dali preko Mjesne zajednice Sonta, kako bi lokalna jedinica eventualno bila suvlasnik. Najveći je problem što ne možemo namaknuti sredstva za dovršetak, a jedan takav objekt je neophodan Sonti i tu se krug zatvara. Novi zakon o lovstvu ne ide nam na ruku zbog mogućnosti da stranci zakupe ili otkupe imovinu koja je danas državna, a lovačka društva samo raspolažu s njom. Državu baš i ne zanima interes općine i sela, bitno im je da popune proračun. Zbog toga priliku vidimo u povratu imovine lokalnim zajednicama, pa ćemo svakako i preko općine i preko Lovackog društva nastojati taj dom dovršiti i zadržati u vlasništvu LD »Fazan« i MZ Sonta.«

ZAPOČETA GRADNJA PROMETNOG ČVORA KOD BANJE JUNAKOVIĆ

Bolja protočnost, veća sigurnost

Početkom ovoga mjeseca otvoreni su radovi na gradnji prometnoga kružnog toka na križanju cesta u pravcima prema Apatinu, Banji Junaković, Prigrevici i Sonti. Ovo križanje, osobito povećanjem gustoće prometa nakon uspostave graničnog prijelaza između Republike Srbije i

Republike Hrvatske Bogojevo – Erdut, postalo je neuralgičnom točkom na prometnicama Zapadnobačkog okruga. Na samom križanju i dijelovima ceste u njegovoj neposrednoj blizini zabilježene su brojne prometne nezgode, neke i s najtragičnijim posljedicama i gubicima ljudskih života. Radove na

ovoj lokaciji otvorio je predsjednik općine Apatin dr. Živorad Smiljanić. Projektom izvođenja radova u vrijednosti od 54 milijuna dinara, osim kružnog toka, predviđena je i revitalizacija ceste od navedenog križanja do ulaska u Apatin, u duljini od 2,7 kilometara. Investitor je Direkcija za izgradnju Apatin,

a sredstva za gradnju osigurana su iz proračuna Javnog poduzeća Putevi Srbije. Za izvođača radova odabrano je poduzeće »Somborputevi« AD, ugovoreni rok za završetak radova je 30 dana. Ovo križanje će biti opskrbljeno najsuvremenijom svjetlosnom signalizacijom, a očekuje se i da će puštanjem u promet kružnog toka i dijela rekonstruirane ceste biti eliminirana poznata crna točka na regionalnoj cesti R-101.

I. A.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 11. do 17. studenoga

11. STUDENOGA 1911.

U Subotici je rođen *Otmar Majer*, publicist, glavni i odgovorni urednik časopisa »Híd«, isprva čelnik Mjesnog, a zatim Okružnog komiteta KPJ za sjevernu Bačku i zapovjednik Okružnog štaba partizanskih odreda. Poslije dvomjesečne zvjerske torture u zloglasnom subotičkom istražnom zatvoru »Žuta kuća«, osuđen je na smrt vješanjem s još četrnaestero suboraca. Kazna je izvršena 18. studenoga 1941.

11. STUDENOGA 1919.

U Subotici je pokrenut neovisni politički dnevnik »Narod«, glasilo Jugoslavenske demokratske stranke, kojemu je vlasnik, ravnatelj i glavni i odgovorni urednik bio publicist i spisatelj *Lazar Stipić*. Prestaje izlaziti 1923. godine.

11. STUDENOGA 1958.

U čitaonici Gradske knjižnice predstavljen je prvi broj usmeno-književnih novina subotičkih spisatelja »Vrijeme sadašnjeg«, kojemu je glavni urednik bio *Lazar Merković*, kao inačica mađarskom usmenom časopisu »Életjel« (Znak života), mjesnom glasilu mađarskih pisaca, pokrenutom mjesec dana ranije.

12. STUDENOGA 2003.

Poslije smjene s mjesta predsjednika DSHV-a, na čijemu je čelu bio od njegova osnutka (1991.), mr. th. *Bela Tonković* razriješen je dužnosti dopredsjednika općine Subotica. Dužnosti je razriješen i dugogodišnji ravnatelj ZOO vrta na Paliću *Ignacije Tonković*, nakon što je nepažnjom čuvara iz kaveza pobjegla bengalska tigrica, u vrijeme kada je u njemu bilo posjetitelja.

12. STUDENOGA 1997.

Na sjednici Skupštine općine Subotica raspravljalo se o stručnoj zastupljenosti nastave u su-

botičkim osnovnim školama. Uz ostalo je zaključeno da se od Ministarstva prosvjete, suglasno Ustavu i zakonima, zatraži otvaranje odjela na hrvatskom jeziku.

13. STUDENOGA 1744.

Povjerenik Kraljevske komore *Ferenc J. Redl* nalaže Gradskom vijeću popis cjelokupne imovine, kako bi se porezi što pravednije razrezali, a neobrađeno zemljište podijelilo bezemljašima.

13. STUDENOGA 1918.

Iz Zagreba su se u Suboticu vratila dvojica izaslanika, dr. *Mirko Ivandekić* i dr. *Stipan Vojnić*, donoseći vijest o prelasku srpske vojske preko Dunava.

13. STUDENOGA 1997.

Legalizirana je prodaja na subotičkom buvljaku, koji je već duže vrijeme slovio neslužbenom robnom tržnicom prehrambeno-tekstilnih, industrijskih i drugih proizvoda. Utvrđena je i cijena iznajmljivanja prodajnih mjesta (1.260 – 1.450 din), a vlasnicima robe i prodavačima omogućeno je da se službeno registri-
raju kao paušalci.

14. STUDENOGA 1920.

U Zagrebu je rođen *Berislav Deželić*, arhitekt, scenograf, kostimograf, lutkar i dizajner. Arhitekturu studira u Beču, a u Subotici, Novom Sadu, Beogradu, Zagrebu, Puli i drugdje, radi scenografije za oko 300 predstava i više filmova. Od osnutka Hrvatskog narodnog kazališta u Subotici (1945.) dugogodišnji je scenograf. Umro je u Zagrebu 22. lipnja 1982. godine.

14. STUDENOGA 1978.

Na ovdašnjoj sceni praižveden je igrokaz »Risari« *Lajče Lendvaija*, utemeljitelja subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta, njegovog dugogodišnjeg upravnika, redatelja i glumca.

14. STUDENOGA 1995.

Na »subotičkom procesu stoljeća« višestrukom ubojici i pljačkašu *Marinku Magdi*, kojem je suđeno u odsustvu, izrečene su dvije smrtno kazne i 15 godina robije. *Siniša Petrić* je za četiri kaznena djela osuđen na 65 godina zatvora.

14. STUDENOGA 1996.

U Kulturno-umjetničkom društvu »Népkör« otkrivena je bista *Béle Garajja*, istaknutog subotičkog glumca, redatelja i autora više zapaženih monografija o subotičkom kazalištu i njegovim vodećim akterima.

15. STUDENOGA 1996.

Ugledni subotički glumac, redatelj i profesor na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu *László Pataki* govorio je na predstavljanju svoje knjige sjećanja pod naslovom »Moj život i pozorište«, objavljenoj nakladom »Subotičkih novina«, u prijevodu *Mirka Gotesmanna*.

15. STUDENOGA 1964.

U 65. godini preminula je *Marica Vujković*, prozna spisateljica. Poslije Trgovačke akademije radi u jednoj subotičkoj banci, a potom je službenica u Beogradu. Objavila je tri romana – »Tereza se obratila« (1931.), »Vera Novakova« (1934.) i »Valjda je moralo bit ...« (1935.), više pripovijedaka i »Szerb-magyar nyélvtn« (Srpsko-mađarski rječnik). U središtu njezine romansijske pozornosti je odnos prema ženi u bunjevačko-hrvatskoj obitelji, stoga su je *Geza Kikić* i *Milovan Miković* u svojim antologijama (proza, roman) svrstali među istaknute predstavnice »ženskog pisma« u razdoblju između dva svjetska rata.

15. STUDENOGA 2000.

U Velikoj vijećnici Gradske kuće predstavljen je subotički

»Imenik žrtava Drugog svjetskog rata« koji su izradili povjesničari *Milan Dubajić*, *Mirko Grlica*, dr. *Antal Hegedűs* i književnik *Lazar Merković*. U ovom su djelu zabilježena imena i drugi podaci o 7.032 Subotičanina koji su stradali u naznačenom razdoblju, na ratisti-
tima, zbog bombardiranja, uličnih borbi, egzekucija i drugih ratnih uvjeta.

16. STUDENOGA 1918.

Poslije četverogodišnje prinudne šutnje, u popodnevnom satima se pred čitateljima ponovno pojavio najstariji subotički bunjevačko-hrvatski list »Neven«, ali ne više kao tjednik, već kao dnevni list. Prvi broj (XXXI. godišta) uredili su dr. *Josip Prčić*, *Aleksandar Rajčić*, *Lazar Stipić* i *Marko Protić*.

16. STUDENOGA 1993.

Koncertom zbora »Pro musica«, pod ravnanjem *Gabriele Égető*, započele su Prve subotičke muzičke večeri (SUMUS), u organizaciji Kulturno-prosvjetne zajednice Subotice, kada je za ljubitelje umjetničke glazbe priređeno šest uspješnih i dobro posjećenih koncerata.

17. STUDENOGA 1894.

Poslije duljih priprema u Keru je, po drugi put, započeta gradnja crkve svetog Roka. Temeljni kamen postavio je *Lazo Mamužić*, dugogodišnji gradonačelnik Subotice. Glavni građevinski radovi završeni su za dvije godine, a unutarnje uređenje crkve do kraja 1896. godine.

17. STUDENOGA 1971.

Svečano je obilježena stota obljetnica osnutka Učiteljske škole u Subotici, koja je tijekom studenoga 1871. započela s radom u jednoj zakupljenoj zgradi u Gomboškom sokaku, danas Ulici Petra Drapšina.

»Atentatori« gostovali u Rumi

RUMA – U subotu, 5. studenoga, u velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi dramska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Stanislav Preprek« iz Novog Sada odigrala je kazališnu predstavu *Tomislava Zajca* »Atentatori«. Organizatori gostovanja HKUD-a »Stanislav Preprek« bili su Kulturni centar Ruma i HKPD »Matija Gubec«.

N. J.

Koncert Vojvođanskog simfonijskog orkestra

SUBOTICA – U povodu 43. godišnjice rada Radio Subotice, ta medijska kuća organizira koncert Vojvođanskog simfonijskog orkestra, koji će biti održan u nedjelju, 13. studenoga, u

Velikoj vijećnici Gradske kuće. Vojvođanske simfoničare vodi maestro *Berislav Skenderović*, a specijalni gost na koncertu je violinist iz Zagreba *Marco Graziani*. Na programu će biti djela *Beethovena* i *Čajkovskog*. Budući da je broj mjesta u Velikoj vijećnici ograničen, slušatelji Radio Subotice mogu doći do besplatne karte još danas (petak, 11. studenoga), u marketingu toga radija, od 7,30 do 14,30. Pojedinačno je moguće dobiti dvije karte.

Skupna izložba likovnjaka »Bunjevačkog kola«

SUBOTICA – Skupna, jesenska izložba članova likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice bit će otvorena u ponedjeljak, 14. studenoga, u 18 sati u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Izložba će se moći pogledati do 21. studenoga.

Predstavljanje Godišnjaka u Zagrebu

ZAGREB – Hrvatski institut za povijest iz Zagreba organizira predstavljanje Godišnjaka za znanstvena istraživanja br. 2 (2010.) Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice.

O Godišnjaku će govoriti dr. sc. *Petar Vuković*, dr. sc. *Robert Skenderović* i *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda. Predstavljanje će biti održano u ponedjeljak, 14. studenoga, s početkom u 13 sati u »Zlatnoj dvorani« Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu (Opatička 10).

»Osvajanje slobode« u Zagrebu

ZAGREB – Hrvatska paneuropska unija i Institut za migracije i narodnosti organiziraju predstavljanje knjige *Tomislava Žigmanova* »Osvajanje slobode : Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.«, koje će biti održano u ponedjeljak, 14. studenoga, s početkom u 19 sati u dvorani Hrvatske paneuropske unije, Jurišićeva 1a/I.

O knjizi će govoriti dr. sc. *Sonja Podgorelec*, dr. sc. *Robert Skenderović*, dr. sc. *Aleksandar Vukić* i autor *Tomislav Žigmanov*. Moderator književne večeri bit će prof. dr. sc. *Pavo Barišić*, predsjednik Hrvatske paneuropske unije.

Predstavljanje HAD-ovih izdanja u Osijeku

OSIJEK – U okviru programa Mjeseca knjige, Gradska i sveučilišna knjižnica iz Osijeka ugostit će u utorak, 15. studenoga, predstavljanje dviju najnovijih naslova objavljenih u izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice. Riječ je knjizi »Osvajanje slobode : Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.« *Tomislava Žigmanova* i desetom svesku »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«. Sudjeluju: prof. dr. *Stanislav Marijanović*, prof. dr. *Josip Vrbošić*, glavni urednik Leksikona dr. sc. *Slaven Bačić* i autor *Tomislav Žigmanov*.

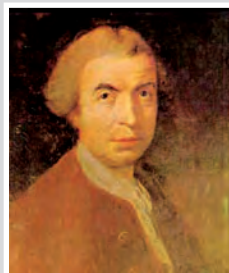
Predstavljanje će biti održano u Studijskoj čitaonici Knjižnice s početkom u 18 sati.

Jubilarno »Šokačko veče« u Sonti

SONTA – KPZH »Šokadija« iz Sonte organizira jubilaru, X. manifestaciju »Šokačko veče«, ove godine dvodnevnu. U petak, 18. studenoga, predviđeno je otvaranje izložbe slika s dosadašnjih pet likovnih kolonija »Šokadije«, a u »Večeri tambure i ikavice« članovi institucija kulture šokačkog Podunavlja predstaviti će svečane narodne nošnje svojih mjesta i svoje tamburaše. Domaćin i organizator će, pokraj prikaza rada članova svoje literarne sekcije na očuvanju izvornog lokalnog govora, predstaviti i tri knjige autora, svojih članova – *Ruže Silađev*, *Ivana Andrašića* i *Zvonka Tadijana*. Na večeri ikavice i tambure gostovat će i ženski tamburaški sastav »Corona« iz Subotice.

Središnja svečanost, večer folkloru i tradicijskih običaja, uz izvedbu fragmenata iz najuspješnijih »Šokadijinih« dramskih predstava i proglašenje pobjednika natječaja za najljepšu neobjavljenju pjesmu pisanu šokačkom ikavicom održat će se u subotu, 19. studenog, u velikoj sali Doma kulture u Sonti s početkom u 19 sati.

Predavanje o Ruđeru Boškoviću

SUBOTICA – Ogranak Matice hrvatske u Subotici u suradnji s Gradskom knjižnicom u Subotici organizira u idući petak, 18. studenoga, predavanje o znanstveniku *Ruđeru Boškoviću*. Sudjeluju: prof. dr. *Stipe Kulteša*, koji će govoriti o temi »Ruđer Bošković –

izazov i našoj suvremenosti«, i dopredsjednik Matice hrvatske *Stjepan Sučić*. Predavanje će biti održano u čitaonici Gradske knjižnice s početkom u 18 sati.

NOVA KNJIGA PJESAMA VERE MIŠ, »SAT PRIJE SVITANJA«

Začudan spoj ravnice i mora

ZOV DRUGE OBALE

Njezina je nova zbirka začudan spoj ravnice i mora, jer je dugi život na kamenu, uz more, oblikovao novi Verin stih. Otvara joj se put do morske površine, iako dolazi iz ravnice gdje je zemlja uspravna, ona poklanja svu ljubav vjetru i kiši i oprašta pticama, svim pticama koje odlaze. I lastavici. Ali, lastavica se nanovo vraća, a ona, kaže, ne. Ne više.

Kako povjerovati nekomu tko tako rezolutno odbija povratak, a ustvari se vraća, jer Vera se stihom vraća svojoj ravnici, Srijemu i Hrtkovcima. Prelazi rijeku u čamcu koji propušta vodu, ali vuče je ta druga obala. Toga dana, kada su kukuruzi bili visoki i zeleni, ona spušta kofere na prag svojega djetinjstva, a topli je ravničarski vjetar oslobađa malodušnosti. Odněkud slika pokojne bake Lucije, udovice čiji je muž stradao u nekom od ratova koji su tutnjali podatnom srijemskom ravnicom, koja baca snoplje žita visoko u nebo, a Vera se vrlo jasno sjeća bjeline košulje i k'o snijeg bijeloga skuta.

To se ona nanovo otvara ravnici, jer napokon su njih dvije same, prepuštene sebi. Selo je nekako pusto, dvorišta prazna, a u svakom na prostrtom štriku, na žici, vise crni rupci natopljeni suzama. Suze su dugo životarile u pitomom srijemskom selu, šokačkom, hrvatskom. Taj mir i tišinu iznenada narušava zvuk zvona, crkvenog zvona s tornja župe svetoga Petra, a Vera se hemingejski pita – kome zvono zvoni? Daleko od svega ona razmišlja o satu prije svitanja.

Knjiga je tiskana u Rijeci, u nakladi općine Malinska-Dubašnica. Na stotinjak stranica formata A-5, Vera Miš prostire pred nas život svagdašnji, dočaran ljepotom pjesničkog izričaja.

Slavko Žebić

»Miriše kamen/pucketa vatra/proliveno vino. Svemir tih/ tek zvijezde svijetle«, završni je stih pjesme Vere Miš »Nek' tako i ostane« iz zbirke »Sat prije svitanja«, kojom nam poručuje da njezina zvijezda još uvijek sja na hrvatskome pjesničkom nebu, ista ona koja je zasjala u rodnim Hrtkovcima. Prve je stihove objavljivala već u osmoljetki, na zidnim novinama. Prva zbirka pjesama joj izlazi 1995. godine, ali ona je tada već u Malinskoj, na otoku Krku.

Škrta na riječima kada govori o sebi, ali zato opija čudesnim i pitkim stihom, mekim kao paperje kojim vrijedne Srijemice pune jastuke, začudnim kao kiše proljetne što nam nagovješćuju sunce. Takva je Vera Miš. »Rođena sam jedne tople proljetne noći u Hrtkovcima, u ravnici Srijema. Djetinjstvo sam provela uz Vranju, ratore i kućanice, ribare, splavare i dobošare. Odrastala sam uz živu vodu, pokraj dudova i žitnih polja koja je znala plaviti tiha, ali nepoćudna Sava. Uživala sam u mirisu friškog kruha i lepinje iz bakine furune, trčkarala boso-

Slobodni stih je pogodan za njegovanje međuodnosa Verine životne trpkosti i smirenosti. Ali, kao da autoricu ništa spomenuto na zadovoljavanje. Pukotine smisla krpa relativnošću, zastajanjem, odmakom i povlačenjem, no ne predaje se, zapisala je u pogovoru Milena Žic.

noga po baščama i bostanima, savskom pijesku i prašnjavim sokacima hrtkovačkim. Divila se stoljetnim hrastovima i moćnim i opakim virovima Save, koja već stoljećima zapljuskuje prastaro arheološko nalazište Gomolavu.«

PJESNIČKI OPĆI IDEAL

Godine 1995. iz tiska joj izlazi prva zbirka »Zelena polja ravnice«, 1997. i druga, naslovljena kao »Nema te«, potom tri knjige pjesama za djecu i 2005. godine nova knjiga pjesama »Previranja«. Pet godina poslije, tiskana je i zbirka o kojoj je ovdje riječ – »Sat prije svitanja«, uradak koji će nanovo oduševiti ljubitelje poezije. Predgovor najnovijega izdanja potpisuje prof. Milena Žic, koja analizirajući Verine pjesme otkriva kolebljivu, liberalnu psihu koja upija upute za život sa svom skepsom i nevjericom, no još uvijek je bezazleno svoja.

»I u ovoj se knjizi nanovo javlja svjetonazorski, sudbinski, egzistencijalno i etički nerazdvojliva spojnica s njezinim prijašnjim zbirkama. Slobodni stih vrlo je pogodan za njegovanje tog međuodnosa Verine životne trpkosti i smirenosti. Ali, kao da autoricu ništa spomenuto na zadovoljavanje. Pukotine smisla krpa relativnošću, zastajanjem, odmakom i povlačenjem, no ne predaje se«, piše Milena Žic.

Pjesnici se uglavnom skrivaju od mučne stvarnosti i temeljito njeguju svoju duboku boru na umornome licu. Uzrok je toj bolesti pjesnički opći ideal – ne pjevati o ljubavi onako kako smo je doživjeli, već kako smo je željeli doživjeti, ne pjevati o mladosti kakva je bila, već kakva je trebala biti. Tako i Veru razotkriva pretapanje stvarnosti i sanjâ, vjere i ljubavi, ali i otkrivanje raspadanja ljubavi i rađanje nadahnuća – sve u ime poezije.

KNJIGA PJESAMA »SAT PRIJE SVITANJA« VERE MIŠ PREDSTAVLJENA U POŽEGI

Plod zaokruženijeg svjetonazora

U požeškoj Gradskoj knjižnici i čitaonici prošlog je četvrtka predstavljena najnovija zbirka pjesama »Sat prije svitanja«, hrvatske pjesnikinje Vere Miš s Malinske na otoku Krku, podrijetlom iz srijemskog mjesta Hrtkovci.

»Rođena sam u Hrtkovcima u ravnici Srijema /Bilo je proljeće/ Tko zna gdje je te noći bila vladavina mjeseca/I kako je svemir, svojom šutnjom oblikovao moje rođenje/Širina mi je oblikovala dušu/Sloboda ravnice utkana, spašavala me od nevremena/ Spavala sam u krošnjama drveća/Ljeta su crtala svoje čarobne zalaske sunca/Trčala sam za dugom, a zime bijele, čiste/U meni rađale mir, sanjarila sam/I moja duša lomljiva, ocrtavala svoj obris/Na jutarnjoj rosi«, pročitala je Verinu umjetničku biografiju iz knjige »Sat prije svitanja« Marta Kućinić, predstavljajući je požeškoj publici u ime organiza-

U programu su sudjelovale i učenice Osnovne škole Dobriše Cesarića

tora Zavičajnog kluba Hrtkovčana »Gomolava«.

Nakon što su nekoliko pjesama iz zbirke »Sat prije svitanja« pročitale učenice požeške Osnovne škole Dobriše Cesarića, o pjesništvu Vere Miš govorila je prof. Milena Žic, ustvrdivši kako je poetsko kretanje autorice započelo još prije 50. godina te da je cijelo to vrijeme zarobljena u svojoj istosti, u svojim misli-

ma, u nemoći da promijeni sebe ili odnos prema drugima oko sebe. »Ona, koju slama svaka isprogramiranost, godinama pokušava sebe pročistiti baš od te napasti – sučeljavanjem. Čini to svojim pjesmama i u njima nije pobijeđena jedinka. U kreativnom doprinosu najnovije zbirke 'Sat prije svitanja' Vera je ušla puna Odisejeve žudnje za svijetom i sunčanim nebom i u tom je

smislu vjerna svojoj lirskoj prirodi. No, vremenski raspon njenih zbirki pokazuje da su nove pjesme plod drukčijeg, zrelijeg i zaokruženijeg svjetonazora«, rekla je prof. Žic i dodala kako su pjesme ove zbirke u stvari Verini unutarnji monolozi, razmišljanja koja su istodobno i jasna i alegorična, puna prenesenog značenja.

U glazbenom dijelu programa nastupio je tamburaški sastav »Srce bečarsko« koji čine mladi glazbenici podrijetlom iz Srijema: Lovro Grčić (biser-nica), Marko Kućinić (kontra), Mateo Miletic (bas), Matej Ralasić (brač 1) i Marko Markanović (Brač 2), a ovaj emotivan i snažan poetski događaj u Požegi završila je autorica knjige Vera Miš recitirajući svoje pjesme, uz poruku: »Svima koji vole poeziju želim da ih 'Sat prije svitanja' uvede u sat poslije svitanja«.

Z. Žužić

U ZAGREBU OTVOREN »INTERLIBER«

Bez knjiga hrvatskih autora iz Vojvodine

Na Zagrebačkom velesajmu u utorak je otvoren 34. međunarodni sajam knjiga i učila »Interliber« koji će do nedjelje, 13. studenoga, osim predstavljanja novih naslova knjiga, posjetiteljima ponuditi i neposredne razgovore s autorima uz potpisivanje knjiga, popuste i druge pogodnosti vezane uz knjigu.

Na sajmu će se predstaviti nakladnici iz okolnih zemalja – Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, ali i Austrije, Irana, SAD-a, Velike Britanije, Rumunjske itd. Hrvatska matica iseljenika, koja je ranijih godina predstavljala knjige Hrvata izvan Hrvatske, pa tako i autore i nakladnike iz Vojvodine, ove godine neće imati svoj štand. HMI će predstaviti samo naslove mahom vezane za produkciju iz Južne i Sjeverne Amerike, ti-

skane u sunakladništvu s drugim izdavačima (»AGM«, »Naklada Bošković«, »Meandar«, »Školska knjiga«, »Fraktura«).

Zagrebački »Profil« predstavlja nove knjige Viktora Žmegača i Igora Mandića te Miroslava Radmana, a Matica hrvatska predstaviti će »Književni leksikon« i »Kritiku relativizma ukusa« akademika Milivoja Solara, »Vrijeme u pjesmi« Pavla Pavličića i »Eseje«

Milana Mirića. Predstavlja se i »Babetina gozba« Karen Blixen u izdanju »Disputa«, ali i zapisi izvršnog komiteta CK SKH od 1955. do 1959. Hrvatskog državnog arhiva, te knjiga Slobodana P. Novaka »Boka Kotorska od kampanela do kampanela« AGM-a. Tu je i šest knjiga Ivana Aralice, te Šentijini zapisi iz leksikografskog rokovnika o Krleži.

Zagrebački VBZ će danas

(petak, 11. listopada) proglasiti dobitnika nagrade za neobjavljeni roman vrijedne 100.000 kuna, a Zaklada Petra Kočića iz Banjaluke u subotu će dodijeliti Kočićevo pero hrvatskom prozaiku Anti Tomiću za »Punoglavce«.

Od stranih pisaca na »Interliberu« gostuje Frakturin duo Rita Monaldi i Francesco Sorti koji pišu romane o Attu Melaniju i Salaju. »Školska knjiga« dovodi i autorice ciklusa knjiga o Oksi Pollock (Anne Plichota i Cedrine Wolf), koji je trebao ugroziti komercijalni uspjeh Harryja Pottera.

U organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća »Interliber« će u subotu posjetiti srednjoškolci koji pohađaju nastavu na hrvatskome jeziku u Subotici.

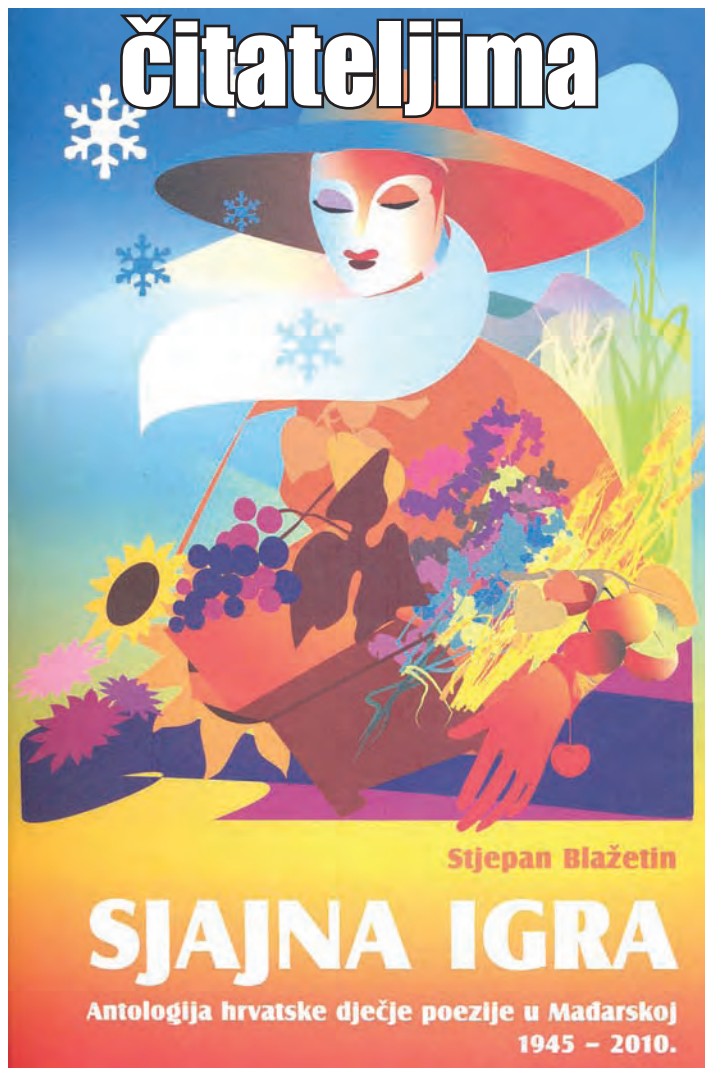
D. B. P.

STJEPAN BLAŽETIN, »SJAJNA IGRA - ANTOLOGIJA HRVATSKE DJEČJE POEZIJE U MAĐARSKOJ OD 1945. DO 2010.«, ZNANSTVENI ZAVOD HRVATA U MAĐARSKOJ, PEČUH, 2010., 136 STR.

Zaokret prema najmlađim

čitateljima

Ugledni pjesnik i esejist *Stjepan Blažetin* (48) sastavio je antologiju hrvatske dječje poezije u Mađarskoj. U izbor je uvršteno šezdeset pjesama, od osmero autorica i autora, koje je odabrao ovaj sveučilišni profesor s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Pečuhu, te novoizabrani ravnatelj tamošnjega Znanstvenog zavoda Hrvata iz Mađarske, u čijoj je nakladi antologija tiskana. Nakon što je priredio nekoliko zapaženih izbora književnoga stvaralaštva na hrvatskome jeziku u susjednoj nam zemlji, očito je da strast sveučilišnoga predavača

teorije književnosti pada na plodno tlo. Formalna naobrazba *Stjepana Blažetina* stjecana u Mađarskoj i Hrvatskoj, višejezičnost, te istraživački žar – sretna su kombinacija ujedinjena u osobi ovog antologičara za jednu manjinsku književnost. Uz sve to *Blažetin* je odgojen na jugu Mađarske, u učiteljskoj obitelji priznatoga književnika *Stjepana Blažetina* (1941.–2001.) iz koje baštini narodsku jednostavnost, pa ga se često, poput njegova oca, može susresti na književnim susretima mladih diljem središnje i jugoistočne Europe u naseljima u kojima žive naši sunarodnjaci.

Knjiga sadrži poetska ostvarenja pjesnikinja i pjesnika među kojima ima onih koji pišu, uz hrvatski, i na gradišćanskohrvatskome jeziku, a to su: *Marija Vargaj, Mate Šinković, Marga Šarac, Marko Dekić, Ljudevit Škrapić, Stjepan Blažetin, Jolanka Tišler i Đuso Šimara Pužarov*.

Hrvatska se dječja poezija u matičnome narodu razvija poprimajući nove oblike već stoljeće i pol, od *Filipovičeva* »Malog tobolca« (1850.), dok se poezija mađarskih Hrvata afirmira zadnjih pola stoljeća.

Među uvrštenim autorima najplodniji je književnik *Marko Dekić* (74), zastupljen s 15 pjesama, a slijedi ga *Stjepan Blažetin* iako je zastupljen sa šest pjesama više, tj. 21 pjesmom – istina, iz posve opravdanih razloga. Pokraj tradicionalnih tema iz domene dječje poezije, karakterističnih za 20. stoljeće (škola, kućni ljubimci, godišnja doba, blagdani itd.), pojavljuju se i pjesme koje tematiziraju društveni kontekst u kojemu su nastajale (prijam u pionire, radne akcije, taborovanja i sl.). Iz tih »olovnih godina« priređivač *Blažetin* ml. je konzultirao »Antologiju jugoslavenskih pjesnika u Mađarskoj«, pod naslovom »U kolo«, u nakladi Demokratskog saveza Južnih Slavena u Mađarskoj (Budimpešta, 1969.). Nakon demokratskih promjena u Mađarskoj, te sloma socijalizma u cijeloj Europi, dolazi do nacionalne emancipacije manjinske zajednice Hrvata u Mađarskoj. Paralelno s boljim izdavačkim mogućnostima u demokratskome ozračju, dječja književnost postupno zauzima mjesto koje bi joj u normalnim književnim uvjetima trebalo pripadati. Osobit značaj za razvitak hrvatske dječje poezije u Mađarskoj antologija pripisuje skupnoj zbirci dječjih pjesama triju autora – *S. Blažetina, M. Dekića i Lj. Galica* pod naslovom »Sunčana polja« iz 1980.

»Hrvatski književnici u Mađarskoj, svjesni vlastitoga

položaja i odgovornosti prema svojoj nacionalnoj zajednici, okreću se najmlađim čitateljima, jer im je jasno da se čitateljska publika ne stvara od danas do sutra, već da ju treba izgraditi, odgajati i pripremati za recepciju složenijih književnih ostvaraja«, ističe priređivač.

Svojemu ocu, *Blažetinu* starijem, antologičar je s razlogom dao najveći prostor budući da se *Stipan* okušao u većini žanrova dječje književnosti – od poezije (»Sunčana polja«, »Tralala, tralala, propjevala svirala«, »Suncu u oči«), dječjeg romana (»Bodoljši«), igrokaza (»Ima jedan razred, ima jedan sat«), do niza radioigri za djecu (»Lane«, »Djed i repa«, »Medvjed, svinja i lisica«, »Dva gramziva medvjeda«). Pedagoški poziv, kao i kod ostalih autora, obilježio je *Stipanova* pjesme. Najbolje među njima su, procjenjuje priređivač, one koje su humoristično intonirane ili sadrže neku dosjetku, šalu. Na tragu suvremene hrvatske dječje poezije (*G. Vitez, Z. Balog*) *Blažetin* st. uvodi, premda još uvijek skromno, jezičnu igru u dječju poeziju Hrvata u Mađarskoj. Najuspjeliji tekstovi *Blažetina* st. podjednako se obraćaju i djeci i odraslima. O vrijednosti *Blažetinove* dječje poezije govori i činjenica da su mu pjesme uvrštene u dvije domovinske antologije dječje poezije – u *Skokovu* »Lijet lkar« (Naša djeca, Zagreb, 1987.), te u »Antologiju hrvatske dječje poezije« dr. *Ive Zalara* (Školska knjiga, Zagreb, 1994.).

Među pjesnikinjama priređivač izdvaja opus *Katarine Gubinski-Takač* (70), čija je knjiga »Vrteći vrtić« inovirala nakladništvo za najmlađe među našim sunarodnjacima, te ga čak i likovnim oblikovanjem približila suvremenim tendencijama. Iščitavajući antologiju imamo dojam kako se dječja književnost Hrvata u Mađarskoj, osobito poezija, osuvremenjuje i približava hrvatskoj dječjoj poeziji u matičnoj književnosti.

Vesna Kukavica

11. studenoga 2011.

ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Sto tisuća posjeta

Nakon nešto više dvije i pol godine od kada je postao dostupan javnosti, u ponedjeljak, 7. studenoga, internetski portal Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata posjetio je stotisućiti posjetitelj, navodi se u priopćenju kojega potpisuje urednica portala ZKVH-a *Ljiljana Dulić-Mészáros*.

Na internetskim stranicama Zavoda dosad je objavljeno oko 830 članaka, i to vezanih za aktivnosti Zavoda (136) i hrvatsku zajednicu u Vojvodini (268), relevantnih vijesti iz RH i RS (11), kao i najava raznih kulturnih događaja (318), natječaja (18) i tekstova vezanih za udruge u kulturi vojvođanskih Hrvata i njihove manifestacije, kulturnu baštinu, povijest i slično (79). U kalendar kulturnih događaja u proteklih 30 mjeseci uneseno je gotovo 400 natuknica, ponuđeno 40-ak priloga za preuzimanje s portala, a za ilustriranje tek-

stualnih sadržaja obrađeno je i postavljeno preko 1.560 fotografija. Tekstovi koji se odnose na sam Zavod, do sada su učitan 20 i više tisuća puta, napisi o udrugama, manifestacijama te pojedini tekstovi objavljeni u rubrici Baština, učitan 100 članaka pročitano je preko tisuću puta, dok je dvjestotinjak tekstova otvarano od 500 do 1000 puta, navodi se u priopćenju te dodaje kako je portal ZKVH-a ovaj uspjeh postigao i zahvaljujući uspostavljenoj suradnji s novinarima Uredništva na hrvatskom Radio Subotice i njihovog web portala, NIU »Hrvatska riječ« i Katoličkog mjesečnika »Zvonik« reobjavljujući njihove novinske priloge iz područja kulture.

Internetski portal Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata je www.zkvh.org.rs.

D. B. P.

Prijave za Zimsku školu folkloru u Crikvenici

Hrvatska matica iseljenika organizira Zimsku školu hrvatskog folkloru u Crikvenici, koja će biti održana u siječnju 2011. godine. Zainteresirani trebaju popuniti prijavni listić i najkasnije do 1. prosinca poslati ga u HMI. Polaznici će biti smješteni u crikvenički hotel »Kaštel«, a na svečanoj završnoj priredbi 14. siječnja u Gradskoj športskoj dvorani u Crikvenici moći će pokazati što su sve naučili.

Ove će se godine podučavati plesovi i proučavati nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga

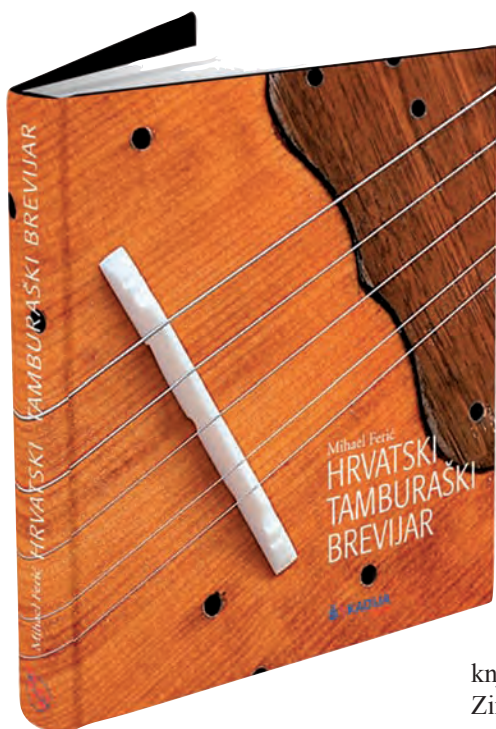
panonskog područja (narodni plesovi Baranje, Đakovštine, županijskog, srijemskog i vinkovačkog kraja, Valpovštine i Brodskog Posavlja, novogradiškog kraja, Požeške kotline, Slatine, Donjeg Miholjca, Orahovice i Našica, Bilogore, sjeverne i južne Moslavine, Posavine, Turopolja, narodni plesovi Hrvata u Mađarskoj, u Bosanskoj Posavini i Vojvodini). Uz praktična plesna predavanja održat će se i predavanja o narodnim nošnjama, pjesmama i tradicijskim glazbalima panonskoga područja, te predavanja o kinetografiji (plesnom pismu).

Prijavni listić i sve dodatne informacije možete zatražiti na adresi: Hrvatska matica iseljenika; (prof. Srebrenka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu); Trg Stjepana Radića 3; 10000 Zagreb; Tel. 01/61 15 116; Fax. 01/6111 522; www.matis.hr; e-mail: folklor@matis.hr

PREDSTAVLJEN »HRVATSKI TAMBURAŠKI BREVIJAR«

Dva stoljeća tamburaške glazbe

Povijest tamburice iznimno je važna za hrvatski nacionalni identitet, kaže autor knjige Mihael Ferić

»Hrvatski tamburaški brevijar« Mihaela Ferića o povijesti tamburaštva u Hrvata predstavljen je u ponedjeljak u Hrvatskom državnom arhivu (HDA) u okviru proslave 100. obljetnice postojanja društva za promicanje kulture i baštine »Šokadija«.

Riječ je o knjizi koja na približno 500 stranica i 1300 fotografija prikazuje dva stoljeća tamburaške glazbe u Hrvatskoj i tamburice kao najpopularnijeg i najraširenijeg instrumenta u Hrvatskoj. Knjiga je, kako je naglašeno na predstavljanju, prevedena na nekoliko svjetskih jezika.

Stjepan Čosić, jedan od recenzenata, naglasio je važnost tamburice, instrumenta koji se svira u cijeloj Hrvatskoj i u hrvatskoj dijaspori, posebno upozorivši da je među brojnim fotografijama u knjizi objavljena i ona hrvatskih tamburaša u Zimbabveu.

Siniša Leopold naglasio je da danas tamburicu svira nekoliko desetaka tisuća hrvatskih glazbenika koji njome danas sviraju različite glazbene forme poput jazza. Posebice je podsjetio da je tamburaška glazba znatno utjecala na moral hrvatskih branitelja, kada su skladane brojne tamburaške pjesme koje su i danas popularne. Napomenuo je da je unatoč velikoj popularnosti ovog glazbala u Hrvatskoj tamburici posvećeno malo knjiga.

Govoreći o vrijednosti tamburice autor knjige rekao je da je povijest tamburice u Hrvatskoj iznimno važna za hrvatski nacionalni identitet i zahvalio svima koji su mu pomogli na radu na ovoj knjizi.

Na predstavljanju u Hrvatskom državnom arhivu nazočili su brojni članovi Šokadije i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, a izveden je i prigodan tamburaški program.

(Hina)

DANA 7. STUDENOGA 2011. GODINE

Temeljem članka 49. stavka 3., članka 56. stavka 1. točke 3. Odluke o uređenju i održavanju groblja i pokapanju (»Službeni list Općine Subotica«, broj 13/1998, 4/1999, 13/2000 i 30/2001), Upravni odbor Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« Subotica, na svojoj 42. sjednici, održanoj dana 21. listopada 2011. godine, donio je

ODLUKU O PRODAJI NAPUŠTENIH GROBNICA PUTEM JAVNE DRAŽBE

Dražba će se održati:

na KERSKOM GROBLJU, Zapadne ugarnice broj 94., dana 21. studenoga 2011. godine, s početkom u 10 sati,
na BAJSKOM GROBLJU, Ulica Mičurinova broj 1., dana 22. studenoga 2011. godine, s početkom u 10 sati,
na SENČANSKOM GROBLJU, Senčanski put broj 144., dana 23. studenoga 2011. godine, s početkom u 10 sati i
na PALIČKOM GROBLJU, Ulica Lovačka broj 57., dana 24. studenoga 2011. godine, s početkom u 10 sati
na mjestima gdje se nalaze označene grobnice koje se prodaju, odnosno u okviru poslovnih prostorija Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« u navedenim grobljima, uz sudjelovanje Komisije za dražbu.
Grobnice koje se prodaju su:

KERSKO GROBLJE**21. STUDENOGA 2011. GODINE U 10 SATI**

R.br.	Prezime i ime korisnika grobnice	Adresa korisnika grobnice	Broj grobnice	Vel. grob.	Početna cijena
	Ivandečić Janja	Subotica, Mičurinova 23	I-1-11	4	87.292,00
	Šarčević Marko	Subotica, Gregora Kreka 7	I-20-6	4	87.292,00
	Horvat Mikloš	Subotica, Dečanska 4	I-9-3	6	98.204,00
	Ivić Antun	Subotica, Zmaj Jovina 2	II-11-23	6	98.204,00
	Tumbas Geza Mandil Cecilija	Subotica, Zapadni vinogradi 227/b, Beograd, Veljka Dugoševića 24/19	VI-5-7	4	75.006,00
	Vojnić Ivan	Subotica, Vinodolska 19	VII-8-10	4	75.006,00
	Radisavljević Vesna	Wien, 1070 Neustiftgasse 48/27	VIII B-7-5	4	117.269,00

BAJSKO GROBLJE**22. STUDENOGA 2011. GODINE U 10 SATI**

R.br.	Prezime i ime korisnika grobnice	Adresa korisnika grobnice	Broj grobnice	Vel. grob.	Početna cijena
	Starović Ildiko Šimonji Semi Jolan	Futog, Slavka Rodića 1 Rumenka, Omladinska 22	I-11-19	4	107.277,00
	Tamaš Ivan Rabakezi Jožef	Subotica, Trebinjska 37 Subotica, Braće Radić 126	I-28-17	4	87.292,00
	Kekenj Kalman	Subotica, Grabovačka 21/c	I-28-18	4	87.292,00
	Đerman Tibor	Subotica, Šime Tikvickog 3	I-32-15	6	98.204,00
	Prčić Bela	Subotica, Jelene Čović 30	II-11-5	4	87.292,00
	Sabo Šandor	Subotica, Kun Bele 5a	II-8-11	4	87.292,00
	Varga Margit	Subotica, Karađorđev put 67	III-3-7	6	128.180,00
	Bircher Eržebet	Subotica, Đure Đakovića 11/10	IXd-3-8	4	114.975,00
	Miler Marija	Sombor, XII. vojvođanska udarna brigada 109	IXE-3-8	4	287.137,00
	Keler Šandor i Keler Eva	Subotica, Frane Supila 35	IXE-7-12	4	87.292,00
	Šobloher Antal	Subotica, 27. marta 7	Va-2-5	4	104.983,00
	Bukvić Etela	Subotica, Istočni vinogradi 7	Vb-5-8	4	104.983,00
	Nemet Mačas	Kelebija, Bagremova 74	Vb-7-10	4	114.975,00
	Vaš Irma	Subotica, Kozjačka 97	VI-10-20	4	124.967,00

R.br.	Prezime i ime korisnika grobnice	Adresa korisnika grobnice	Broj grobnice	Vel. grob.	Početna cijena
	Zolnaić Vita	Subotica, Blaška Rajića 52	VIII-12-5	4	75.006,00
	Balaž Jožef	Subotica, Prizrenska 4	VIII-14-9	4	94.991,00
	Herke Jožef	Subotica, Kelebija 79	VIII-17-10	4	124.967,00
	Šimonji Andraš	Subotica, Imotska 20	VIII-17-20	4	114.975,00
	Lajoš Julijana Kiš Janoš	Subotica, Matije Gupca 16 Subotica, Luke Botića 10/a	VIII-21-20	4	114.975,00
	Tomić Marko	Subotica, Zapadni vinogradi 356	XIIIN-13-12	4	75.006,00

SENČANSKO GROBLJE

23. STUDENOGA 2011. GODINE U 10 SATI

R.br.	Prezime i ime korisnika grobnice	Adresa korisnika grobnice	Broj grobnice	Vel. grob.	Početna cijena
	Vučić Rumenka	Subotica, Kireška 40	I-4-2	4	84.382,00
	Šulei Mikloš	Subotica, Istočni vinogradi 367	I-8-11	4	75.006,00
	Bezeg Jene	Subotica, Pazinska 9/VI	II-16-3	6	84.382,00
	Čović Franjo	Bikovo, Bikovo 62	II-16-21	4	75.006,00
	Kampa Roza	Subotica, Prešernova 21	II-2-8	4	75.006,00
	Vojnić T. Stipan	Subotica, Mrazovićeva 4	II-6-20	4	94.991,00
	Vojnić H. Ende	Subotica, Gornji Verušić 31	III-5-2	4	84.382,00
	Arančić Gabriela Bačić Marcela	Subotica, Jadranska 14	IV-2-25	4	87.292,00
	Fodor Rozalija	Subotica, Eduarda Rusijana 7	IX-2-14	6	94.991,00
	Tot Katalin	Subotica, Marksov put 120	V-3-24	4	87.292,00
	Verner Irena	Subotica, Dimitrija Tucovića 7	V-6-21	4	87.292,00
	Jovičić Srboslav	Subotica, Moše Pijade 105	VI-6-16	6	84.382,00
	Milanković Marija	Subotica, Karolja Hendriha 5	VII-2-10	6	75.006,00

PALIČKO GROBLJE

24. STUDENOGA 2011. GODINE U 10 SATI

R.br.	Prezime i ime korisnika grobnice	Adresa korisnika grobnice	Broj grobnice	Vel. grob.	Početna cijena
	Pelhe Eržebet Engi Marija	Palić, Marka Oreškovića 42/b	I-3-7	4	77.970,00
	Buljovčić Pajo	Palić, Marka Oreškovića 42c	I-4-21	4	97.955,00
	Krištovac Iren	Palić, Dubrovačka 14/a	VI-1-24	4	97.955,00
	Engi Nandor	Hajdukovo, Prespanska 54	VI-3-22	4	97.955,00

Sudionici javne dražbe su obvezni prije početka javne dražbe uplatiti 10 % od početne cijene napuštene grobnice na blagajni u sjedištu poduzeća, odnosno blagajniku poduzeća na mjestu održavanja javne dražbe i to pola sata prije početka dražbe, kako je navedeno za pojedina groblja.

Udio radi sudjelovanja u dražbi napuštenih grobnica se polaže, odnosno postignuta kupoprodajna cijena isplaćuje se isključivo u dinarima.

Tijekom dražbe, s kupcima će se zaključivati Predugovor o korištenju grobnice, odnosno Ugovor o prijenosu prava korištenja napuštene grobnice, uz računanje položenog udjela u konačno postignutu cijenu predmetne grobnice na javnoj dražbi. Kupci su obvezni postignutu cijenu na javnoj dražbi isplatiti najkasnije sutradan u odnosu na dan završetka dražbe, u cjelosti.

Sve obavijesti mogu se dobiti osobno u poslovnim prostorijama u sjedištu Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« u Subotici, Trg žrtava fašizma broj 1 ili na telefon 024/ 55 48 48, svakog radnog dana od 8 do 13 sati, a za bliže informacije o napuštenim grobnicama za javnu dražbu, zainteresirani se građani mogu obratiti grupovođa, odnosno grobarima na groblju na kojima se iste nalaze.

Molimo građane da se, najkasnije 1 (jedan) dan prije održavanja dražbe u groblju gdje se nalazi napuštena grobnica za koju su zainteresirani, informiraju nalazi li se predmetna grobnica na spisku za prodaju, s obzirom da su moguće promjene u slučaju da se za predmetnu grobnicu javne korisnici, zakonski nasljednici ili druge zainteresirane osobe.

Predsjednik Upravnog odbora
Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno«
Martin Bačić, dipl. pravnik, v. r.

PIRJANA PILETINA SA SIROM*Potrebni sastojci:*

50 dag bijelog kruha / 2 šalice mlijeka /
 1 pile izrezano u komade /
 1 šalica ulja / 1 oguljena rajčica /
 1 šalica crvene paprike /
 2 šalice pileće juhe / sol, papar /
 1 veliki kosani crveni luk /
 1 isjeckani češanj češnjaka / 1 šalica parmezana

Priprema:

Kora kruha se odreže, a mekani dijelovi izrežu na kocke i namoče u mlijeko. Piletina se prži na ulju, a zatim izvadi. U ulje u kome se pekla piletina doda se crveni luk, češnjak, rajčica, namočeni kruh i mlijeko. Tome se doda pileća juha, sol, papar te se zagrijava dok masa ne provri. Tada se stavi piletina i 1 sat pirja. Servira se toplo. Svaki obrok jela zasebno se pospe naribanim sirom.

POGAČICE S KONJAKOM*Potrebni sastojci:*

½ l mlijeka / 4 žlice konjaka / 4-6 žlica šećera /
 3 blago tučena jaja / malo cimeta /
 malo muškarnog oraščića

Priprema:

Mlijeko se ugrije do vrenja. Konjak, šećer, jaja, cimet i muškatni oraščić pomiješaju se i stave u kipuće mlijeko. Masa se zatim izlije u zasebne kalupe od vatrostalnog stakla ili lima. Puni kalupi stave se u tepsiju, nalije se vruća voda gotovo do vrha kalupa i 45 minuta kuha na 175 celzijevih stupnjeva ili dok nož ne ostane čist kad se njime masa probode.

Pogačice se serviraju hladne kao desert, same za sebe s vrhnjem ili voćnim sirupom.

EMPANADE S BLITVOM I ŠAMPINJONIMA*Potrebni sastojci:*

175 g maslaca / 400 g brašna /
 1 jaje / 3 žličice soli / 1-2 žlice hladne vode

Nadjev

4-5 listova blitve, sitno sjeckane / 2 češnja češnjaka, sitno sjeckana /
 1 žličica čili praška / 100 g mocarele, sitno ribane / 1 jaje za premazati

Priprema:

Pomiješati sol i brašno. Puter izrezati na kocke. Umijesiti s brašnom. Dodati umućeno jaje i promiješati. Dodavati po malo vode, dok ne dobijete glatko tijesto. Ostaviti u hladnjaku jedan sat.

Nadjev:

Češnjak i čili propržiti na malo ulja. Dodati blitvu i šampinjone, pirjati dok voda ne ispari. Na kraju dodati mocarelu.

Tijesto razvaljati na 0,2 cm debljine. Napraviti kalupom krugove, puniti i sastaviti krajeve vilicom da se učvrste. Slagati u tepsiju, premazati žumanjkom i peći oko 20, 25 minuta.

PERUANSKA KUHINJA

Po mišljenju znalaca, kuhinja Perua nije samo vodeća kuhinja u Južnoj Americi, već je i jedna od najboljih na svijetu. Temelji se na neobičnom bogatstvu namirnica te je stoga nevjerojatno ukusna, vrlo originalna i raznolika.

Uz krumpir *papa* i kukuruz *choclo*, među temeljnim namirnicama je i brojno povrće, primjerice slatki krumpir i korijen *yucca* ili *manioka*, te voće među kojim su različite banane, pa i one za kuhanje, omiljeni avocado, papaja i mango.

Osim sveprisutnog čilija, koji se rabi na različite načine i ovisno od toga kako je spremljen hrani daje različite okuse, tu su i: metvica, origano, peršin, korijander, češnjak, luk, limun i orasi.

U peruanskoj kuhinji prepoznaju se utjecaji prastarih indi-

janskih kultura, potom i snažan utjecaj civilizacije Inka, a kasnije i kuhinje španjolskih osvajača. No, kuhinja Perua razvijala se i pod utjecajem arapske i afričke kuhinje, ali i talijanske, francuske i engleske, te kuhinja ostalih latinoameričkih zemalja i kultura. Snažan pečat njegovoj kuhinji dali su i doseljenici iz Polinezije, Kine, Indije, Japana i Tajlanda.

U Peruu se rado jede i razgovara o jelu i piću te se često čuju usklici – kako ukusno! Peruanci su vrlo druželjubivi i gostoljubivi te se često posjećuju i ugošćuju u svojim domovima, ali i u restoranima. Nažalost, većini stanovništva u prenapučenim gradovima ponuda na ulici je preskupa, a još i skromnije žive od onih u ruralnim područjima. Skroman, lagani doručak uključuje biljni čaj, jednu se trokutasta peciva,

U Parku krumpira

Kuhinja Perua temelji se na velikom bogatstvu namirnica te je stoga nevjerojatno ukusna, vrlo originalna i raznolika. Kao domovina krumpira, Peru ima Park krumpira, Perque de la Papa, u kojem raste više od 300 sorti

juhe i kaše od žitarica. U Peruu se, osobito za doručak, piju biljni čajevi, posebno je poznat *mate* biljni čaj, koji nije od biljke *mate* već od mješavine biljaka.

Za vjerske katoličke blagdane kao što su Uskrs, Božić, Svi sveti te primjerice poklade koji se, osim pjesmom, plesom, vatrometom, ali i borbom pasa, slave i hranom i pićem, na stolovima je obavezno pečenje, najčešće pečena svinjetina i slatka jela.

Jedan od najomiljenih svečanih deserata je i *flan*, krema od jaja, mlijeka s limunom i vanilijom. Inače, otkako su uz brojne druge namirnice Španjolci donijeli i šećernu trsku i počeli raditi brojne slastice koje su se u kolonijalno doba spremale u samostanima, pa su pojedini samostani postali poznati po slasticama, Peruanci su se zaljubili u slatka jela. Među omiljenim desertima su *churro*, slatki uštipci od kukuruznog brašna, punjeni medom i prženi u dubokom ulju, zatim *tejas*, šećerni bomboni, *picarones*, tanke krafne s velikom rupom u sredini, tijesta s bundevom itd.

Peruanci se mogu pohvaliti i svojom colom, žutom limunadom koja ima okus žvakaće gume, *Inca colom*.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

- Veću gustoću gulašu dat će veća količina pirjanog luka (umjesto zaprške).
- Luk se lakše reže (i sve prolazi bez suza) ako ga prije rezanja ostavite 15-ak minuta u hladnjaku.
- Pohani sir prilikom prženja neće postati tekući ako ga najprije uvaljate u brašno, a onda malo stavite u hladnjak.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Badawi

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija

Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

	RUSKI PISAC KO- JEM IME POČINJE SA VS	VRSTA EKSPLO- ZIVA	OMAMLJE- NOST DROGOM	PREVIJACI RANA NA BOJISNI- CAMA, RA- NARNICI	AMERIKAN- CI (ZAST.)	RANA NA ŽIVOTINJI OD SEDLA	RIMSKA TISUČA	BRODAR	IRENA ODMILA	VAGA S POLUGOM; MORSKA RIBA	OBIRANJE S POVR- SINE	TELUR	RUSKA SELJAČKA ZADRUGA (ARTELJ)
POZNATI GLUMAC IZ ZAGVOZDA (STIPE U GOSTIMA)													
POKORICA							RASNI ARAPSKI KONJ, ARAP						
HERCEGO- VAČKA TEL. TVRT- KA (obrnj TENORE)							PJEVAČ MARŠAN NORVEŠKA					TAJLAND KANNOVA ZEMLJA	
PRISTOJ- BA ZA VAGANJE									TRČANJE, JURNJAVNA (MNOŽ.) SKUPINA AKTIVISTA				
EGIPATSKI BOG PLOD- NOSTI							AMON-... RANE VOCKE				ALUMINIJ NAPUSTITI PROSTORI- JU, IZICI		
LIRSKI PJESNIK, LIRIK								LJILJAN NAORANE BRAZDE					MODNI KREATOR GUMZEJ
OTILJA ODMILA				BILJKA TRATORAK SIN ŠVA- BE S GR- BAVICE					VEO MUS- LIMANKE VELIKI FI- LIPINSKI OTOK				
NJEMAČKA		NANCY KRAČE GRADIĆ U PORTU- GALU				NAJMITI LEGENDAR- NI AUST- RALSKI TENISAČ							
NAŠ VIO- LINIST												KALIJ VELIKI CAVAO	
VRSTA KREDITNE KARTICE					DANSKI SITNIS (OR) AMERIČKA KUNA				SKIJAŠICA FLEISS GLEDATELJ ANTICKOG TEATRA				
BALERINA TURINA I SPISATE- LJICA LINDGREN						"I TAKO DALJE" PERZIJA- NAC				LOU REED PROTU- NAPAD (RAZG.)			
NATRIJ			POLITIČAR REHN TAMO				EAKOV SIN NADIMAK DAVORA DREBARA						
OKRUGLO SLOVO		SARAJEV- SKI DIRI- GENT PLAVETNI- LO NEBA											NADIMAK TAMARE BOROŠ
NA ZRAKU				FR. PJEVA- ČICA, SYLVIE GLUMAC PESCI								"TONA" PJEVAČKI ZBOR	
50 SKANDI	IZMJENE, PROMJENE KNJAZOVI INICIJALI							STRUGALJ- KA, MAKLAJA SREDIŠTE VRTNJE					
GUSARSKO PIĆE				RAONIK PLUGA, LEMEŠ "ŠKOLA"					PRIPADNIK ROMSKOG NARODA "TEMPO"				
BOKSAČKI UDARAC						DJELAT- NICI ČES- TARIJE							

vedran mlikota, skrama, arabes, eronet, dani, t, vagarina, trke, oziris, raa, al, liričar, krin, ota, akan, zar, d, nan, naimati, ino miklović, k, visa, oer, nika, asirid, lid, ir, na, ollj, eakid, o, oskar danon, vanj, vartan, t, zamjene, otk, rum, oralo, rom, kroše, cestari.

RJEŠENJE KRIŽALJKE

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTOR: Vladan Čutura

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Nezaboravna generacija šampiona

Prošloga mjeseca Subotica je dobila suvremeni stolnotenisački trenažni centar i nakon desetljeća iščekivanja, svim poklonicima ping-ponga konačno se ostvarila davna želja za mogućnošću treninga u uvjetima dostojnim stvaranju velikih igrača i igračica. Opće poznati paradoks subotičke stolnotenisačke šampionske škole, koja je dala nekoliko svjetskih, europskih i državnih prvaka, ogleda se u činjenici kako su svi oni »stvoreni« u tzv. »golubarniku«, minijaturnim i posve neadekvatnim prostorijama u nekadašnjem Sokolskom domu, zgradi poznatijoj kao bivše kino »Jadran«. Fotografija je nastala 1975. godine, upravo u prostorijama STK-a »Spartak« u kojima danas posljednje dane, prije preseljenja u novu dvoranu (do završetka radova na postavljanju centralnoga grijanja), provode današnje generacije jednog od najtrofejnijih subotičkih klubova. Na njoj se nalaze, s lijeva na desno: Zoran Kalinić (1958.), Gyula Foldi (1954.), trener Todor Rakić (1941.), Bela Mesaroš (1952.) i Mirko Gavrilović (1956.), članovi »šampionske generacije« koja je ostvarila najveći uspjeh u povijesti kluba – osva-

janje naslova prvaka sajamskih gradova. Zanimljivo je da je u trenutku fotografske zabilješke ova momčad bila druga u tadašnjoj Jugoslaviji, iza zagrebačkog Vjesnika, nekad apsolutnog prvaka Europe s nezaboravnim triom – Šurbek, Stipančić i Čordaš.

STVARANJE ŠAMPIONA

Prema sjećanju Mirka Gavrilovića, danas trenera u STK-u Spartak, plod sjajnih rezultata ove generacije krio se u velikom entuzijazmu i svakodnevnom vrijednom treniranju.

»Trenirali smo svakoga dana dva puta, prije podne od 10 do 12 i poslije podne od 17 do 20 i nikada nam nije bilo dosta igre. Do stvaranja ove nezaboravne generacije došlo je takoreći prirodnim odabirom, jer naša godišta ukazuju da pripadamo različitim generacijama i upravo nas je stolni tenis okupio. Dobra strana pojedinačnog sporta vidi se u činjenici kako ne može biti nepravde, jer zbilja najbolji imaju prigodu pokazati svoju kvalitetu i ostati u vrhu. Ipak, veliku zaslugu u stvaranju ove generacije ima naš trener Todor Rakić, koji je proteklih godina bio uz nas i znalački

nas vodio na putu do velikih rezultata. Njegova je zasluga prepoznavanje sklonosti u nama prema obrambenoj igri i inzistiranje na defanzivi, zahvaljujući kojoj smo sva trojica (Kalinić, Mesaroš i ja) i postali pravi igrači. On je uspio ukomponirati našu individualnost, s obzirom da smo svi bili različite persone, u jednu zajedničku cjelinu koja je bila sposobna nositi se s najboljim europskim momčadima. U trenutku nastajanja ove fotografije, spomenute 1975. godine, lider naše momčadi je bio Bela Mesaroš i dugo vremena nam je bio uzor. S druge strane, tu je bio i Zoran Kalinić, rezultatski najuspješniji igrač našeg kluba, sportaš koji je izvanserijski talent,

ljevoruki, 194 cm visok igrač, nadaren ne samo za stolni tenis nego i za mnoge druge sportove. I stoga postignuti rezultati, uz moje sudjelovanje u svim uspjesima kluba, zbilja su plod, ponavljam, prirodnog odabira«.

REKviziti

Iako su uvjeti za trening i rad bili minimalni, rekvizita za igru je ipak bilo, vrlo pristojno za ono vrijeme. Igralo se japanskim »Butterfly« reketima i »Nittaku« lopticama, gume su imale i kaučuka u sebi i trajale su po nekoliko mjeseci, dok su se mečevi igrali na švedskim »Stiga« stolovima od čistog drveta. Zanimljivo je istaknuti kako su vrijedni rezultati subotičkih stolnotenisača bili i adekvatno prepoznati od strane Saveza u obliku solidnih stipendija koje su omogućavale igračima maksimalan pristup sportu, ali i akademskoj naobrazbi.

NAJVEĆI REZULTAT

Osvajanje Kupa sajamskih gradova 1976/77. godine, rezultat je koji je na europskoj razini vjerojatno neponovljiv, jer su momčad činila tri igrača iz istoga grada, stasala u istoj stolnotenisačkoj školi. Sve druge momčadi, kako tada - tako i danas, sastavljene su od kombinacije odabira najboljih domaćih i inozemnih, profesionalnih igrača. Isti uspjeh je ponovljen i 1981. godine u Ateni, pobjedom protiv njemačke momčadi za koju su tada igrali Dragutin Šurbek i Johnny Hilton, tadašnji prvak Europe.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

DESETA POKRAJINSKA SMOTRA RECITATORA

Praznik lijepe naše hrvatske riječi

Bio je to praznik lijepe riječi, poezije i zajedništva, održan u subotu, 5. studenoga, u prekrasnoj čitaonici Gradske knjižnice u Subotici. Obilježena je deseta jubilara Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskome jeziku koju organizira Hrvatska čitaonica.

Osamdesetak recitatora je s velikim žarom na standardnome hrvatskom jeziku i dijalektalnim govorima reciti-

Hrvatske u Subotici, te **Pero Horvacki**, dogradonačelnik Subotice i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje. Iako su svi recitatori u startu pobjednici, smotra ima natjecateljski karakter kako bi se vidjelo tko ima poseban dar za javne nastupe i kazivanje poezije. U prosudbenom povjerenstvu ove godine su bili: **Katarina Čović**, profesorica **Katarina Čeliković** i profesor **Vladan Čutura**.

Stariji (pohvaljeni i putuju na izlet): najviše su se istaknuli - Ivan Kovač (Hrvatska čitaonica Subotica), Karla Rudić (Gimnazija »Svetozar Marković« Subotica) i Dragana Sudarević (Gimnazija »Svetozar Marković« Subotica), a nagradu su osvojili i: Melita Bašić Palković (Gimnazija »Svetozar Marković« Subotica), Ksenija Benčik (Gimnazija »Svetozar Marković« Subotica),

Gordana Cvijin (Hrvatska čitaonica Subotica), Ana Duić (HKC »Srijem - Hrvatski dom« Srijemska Mitrovica) i Tanja Horvat (Politehnička srednja škola Subotica).

rulo stihove poznatih pjesnika. Nastupili su recitatori iz: Srijemske Mitrovice, Vajske, Plavne, Svetozara Miletića, Bačkog Brega, Starog Žednika, Tavankuta, Đurđina, Male Bosne, te iz subotičkih osnovnih i srednjih škola i Hrvatske čitaonice.

Natjecatelji su bili podijeljeni u tri dobne skupine - mlađu (učenici od 1. do 4. razreda osnovne škole), srednju (učenici od 5. do 8. razreda osnovne škole) i stariju skupinu (učenici srednjih škola i studenti).

Smotru su nazočnošću uveličali i uzvanici - generalna konzulica **Ljerka Alajbeg**, konzulica-savjetnica **Vesna Njikoš-Pečkaj**, obje iz Generalnog konzulata Republike

»Smotra recitatora potiče na čuvanje i njegovanje materinskog jezika i nacionalnog identiteta, te je od velikog značaja kontinuitet organiziranja ove smotre, ali i zajedništvo koje ovdje njegujemo«, naglasila je **Bernadica Ivanković**, predsjednica Hrvatske čitaonice.

Za nastup na smotri svaki je sudionik nagrađen knjigom, a njih je trideset i jedno nagrađeno posebnom pohvalnicom i izletom u Osijek 25. studenoga, gdje će pogledati božićnu pretpremijeru kazališne predstave za djecu i posjetiti grad, a moguća su i još neka iznenađenja. Iznimno, u srednjoj dobnoj skupini prosudbena komisija

NAJBOLJI RECITATORI

U svakoj kategoriji prosudbeno je povjerenstvo istaknulo tri recitatora koji su se izdvojili trudom i kvalitetom.

Pobjednici u mlađem uzrastu: Posebnu pohvalu su dobili recitatori - Donna Karan (OŠ »Matko Vuković« Subotica), Valentina Mačković (OŠ »Matko Vuković« Subotica) i Milica Vuković (OŠ »Matija Gubec« Tavankut), dok su nagrađeni još i: Anastazija Balatinac (HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« Bački Breg), Nataša Benčik (OŠ »Matija Gubec« Tavankut), Regina Dulić (OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin), Zdenko

Ivanković (Hrvatska čitaonica Subotica), Lucija Ivanković Radaković (OŠ »Matko Vuković« Subotica) i Josipa Stantić (OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin).

REKORDAN BROJ SUDIONIKA IZ SUBOTICE U KVIZU »VESELE ZAMKE«

Josipa Ivković i Andrej Kiš putuju u Zagreb

Veliki broj djece iz Subotice, njih više od 250, sudjelovalo je u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba, a u Subotici ga provodi Gradska knjižnica. Ovo je rekordan broj sudionika iz Subotice, poručuju organizatori.

Josipa Ivković, učenica VIII. e razreda Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Male Bosne, i Andrej Kiš, učenik VII. b razreda Osnovne škole »Sveti Sava« iz Subotice, dobitnici su glavne nagrade - putovanje na Sajam knjiga Interliber u Zagreb, na završnu svečanost i dodjelu nagrada, što je upriličeno 10. studenoga.

Utješne nagrade izvučene su u Subotici, a dobitnici knjiga (čega drugog, kad je kviz za poticanje čitanja) su:

Jelena Dulić, VIII. razred iz OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta

Ines Peić Tukuljac, V. r. iz OŠ »Matko Vuković« iz Subotice
Elizabeta Ivanković, VIII. r. iz OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice

Donna Karan, II. r. iz OŠ »Matko Vuković« iz Subotice

Matiša Bonić, VII. r. iz OŠ »Sveti Sava« iz Subotice

Marina Gal, I. r. iz OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne

Marina Stipančević, II. r. iz OŠ »Pionir« iz Starog Žednika
Robert Miler, I. r. iz OŠ »Sveti Sava« iz Subotice
Vanja Vujković Bukvin, III. r. iz OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice

Valentina Tikvicki, VIII. r. iz OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne

Martina Horvacki, VII. r. iz OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina

Nataša Benčik, IV. r. iz OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta

Katarina Ivković Ivandekić, II. r. iz OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina

O kvizu smo više puta pisali i vjerujem da već sve znate. Ponovit ćemo samo da je ove godine realiziran pod naslovom »Vesele zamke« u čast 100. obljetnice rođenja Grigora Viteza i prvi put se provodio online ispunjavanjem upitnika. Pravo sudjelovanja su imali svi učenici od I. do VIII. razreda osnovnih škola koji nastavu pohađaju na hrvatskome jeziku.

Vjerujem da ste uživali čitajući djela Grigora Viteza i rješavajući pitanja. Do nekog novog kviza ili natječaja, družite se i dalje s knjigom jer čitanje je, definitivno, ponovno u modi!!!

Pobjednici u srednjem uzrastu: Najviše su se istaknuli - Davorin Horvacki (Hrvatska čitaonica Subotica), Bruno Dumendžić (OŠ »Aleksa Šantić« Vajska) i Josip Jaramazović (Hrvatska čitaonica Subotica).

Diplomu su osvojili i: Martina Čeliković (Hrvatska čitaonica Subotica), Ana Dulić (OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin), Mario Evetović (OŠ »Matko Vuković« Subotica), Sara Horvat (HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« Bački Breg), Petar Huska (OŠ »Ivan Milutinović« Subotica), Marija Kovač (HBKUD »Lemeš« Svetožar Miletić), Marija Krpan (OŠ »Jovan Popović« Srijemska Mitrovica), Marina Mačković (OŠ »Ivan Milutinović« Subotica), Filip Nimčević (OŠ »Matko Vuković«

Subotica), Aleksandra Poljaković (OŠ »Pionir« Stari Žednik) i Valentina Tikvicki (OŠ »Ivan Milutinović« Mala Bosna). Iznimno je na ovoj razini prosudbena komisija odlučila povesti na nagradni izlet još petero recitatora kao poticaj za daljnji rad. To su: Patricija Merković (HUK »Lajčo Budanović« Mala Bosna), Dijana Šefer (OŠ »Matija Gubec« Tavankut), Ivana Tikvicki (OŠ »Ivan Milutinović« Mala Bosna), Iva Ilić (OŠ »Aleksa Šantić« Vajska) i Martina Kutuzov (OŠ »Matko Vuković« Subotica).

je odlučila povesti na nagradni izlet još petero recitatora kao poticaj za daljnji rad.

Smotru su i ove godine podržali Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice te Hrvatsko nacionalno vijeće.

KALENDAR BITNIH DATUMA

- 13. studenoga - Svjetski dan kvalitete
- 13. studenoga - Svjetski dan ljubaznosti
- 14. studenoga - Svjetski dan borbe protiv dijabetesa
- 15. studenoga - Međunarodni dan pisaca u zatvorima
- 16. studenoga - Međunarodni dan tolerancije (UNESKO)-UN
- 16. studenoga - Svjetski dan sjećanja na žrtve trgovine ljudima
- 17. studenoga - Međunarodni dan studenata i srednjoškolaca
- 17. studenoga - Svjetski dan nepušača
- treći četvrtak u studenom - Svjetski dan filozofije

PETAK
11.11.2011.

06:09 Najava programa
 06:14 Trenutak spoznaje (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 09:07 Kralj vinograda 2, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Pogled u budućnost:
 Hrana budućnosti,
 dokumentarna serija
 10:37 Pogled u budućnost:
 Čovječanstvo 3.0 -
 budućnost informacija,
 dokumentarna serija
 11:08 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme
 stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:15 Drugo mišljenje
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Etnoforezičari: Kak se
 dela delanec, emisija
 pučke i predajne kulture
 16:05 Skica za portret
 16:25 Hrvatska uživo
 17:15 Globalno sijelo
 17:45 Putem europskih fondova
 18:00 Iza ekrana
 18:30 Od Lark Risea do
 Candleforda 3, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Hrvatski kraljevi,
 dok.-igrana serija
 21:00 Premijera tjedna: U 3:10
 za Yumu, američki film
 23:05 Dnevnik 3
 23:35 Vijesti iz kulture
 23:40 Peti dan, talk show
 00:35 Filmski maraton:
 Djeveruša, francusko-
 njemačko-talijanski
 film (R)
 02:20 Filmski maraton:
 Sjekira, belgijsko-
 francusko-španjolski film
 04:20 Skica za portret
 04:40 Kralj vinograda 2, (R)
 05:25 Globalno sijelo (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme
 stane - telenovela (R)
 07:05 Patak Frka, (R)
 07:30 Kućni svemirci
 07:50 Mala TV
 ---: TV vrtić: Pazi, posuđeno!
 ---: Patuljkove priče

---: Tajni dnevnik patke
 Matilde: Madioničar
 08:20 Connor na tajnom
 zadatku 1, serija
 08:45 Školski sat: Dinosauri
 ---: Puni krug
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce -
 telenovela (R)
 10:45 Braniti svoju djecu:
 Priča o Julie Posey,
 američki film (R)
 12:10 Paralele (R)
 12:35 Rašo i Čipa,
 dokumentarni film
 13:05 Pola ure kulture
 13:30 Fotografija u Hrvatskoj
 13:45 Drugi format
 14:30 H2O Uz malo vode! 2
 14:55 Edgemont 3, serija
 15:20 Školski sat: Dinosauri
 15:50 Puni krug
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:15 Mala TV (R)
 16:45 Poštar Pet, crtana serija
 17:05 Šaptač psima 5
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Briljanteen
 19:15 Patak Frka, (R)
 19:40 Glazba, glazba... pop
 20:10 Snimka koncerta
 21:05 Prljavi seksi novac 2,
 serija
 21:55 Labirint pravde, serija
 23:45 Na rubu znanosti: John
 Anthony West - mistični
 Egipat
 00:35 Vrijeme je za jazz:
 Gerald Clayton trio
 (2.dio)
 01:35 Retrovizor: Stari dečki,
 humoristična serija
 02:05 Retrovizor: Monk 6,
 serija (R)
 02:45 Noćni glazbeni program

06:45 Bakugan, crtana serija
 07:10 Roary, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Još jedna priča o
 Pepeljugi, igrani film
 23:55 Banda s terena,
 igrani film
 01:35 Superman 2, igrani film R

03:40 Smrtonosna
 opsjednutost, igrani film
 05:10 Ezo TV, tarot show
 06:25 Kraj programa

06:15 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 06:55 Dragon Ball Z, (R)
 07:20 PopPixie, crtani film
 07:35 Cobra 11, akcijska serija
 (dvije epizode)
 09:40 Ekkluziv Tabloid,
 magazin (R)
 10:25 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 11:20 Imperatriz, telenovela
 (dvije epizode)
 13:10 Krv nije voda, serija (R)
 14:05 Cobra 11, akcijska serija
 (tri epizode)
 16:55 RTL 5 do 5,
 informativna emisija
 17:05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 18:00 Ekkluziv Tabloid,
 magazin
 18:30 RTL Danas,
 informativna emisija
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Moje prvi vjenčanje,
 igrani film, romantična
 komedija
 21:50 Na rubu divljine, igrani
 film, avanturistički
 00:00 Dani groma,
 igrani film, akcijski
 02:00 Astro show, emisija uživo
 03:00 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 03:35 Na rubu divljine, igrani
 film, avanturistički

SUBOTA
12.11.2011.

05:50 Najava programa
 05:55 Drugo mišljenje (R)
 06:45 Iza ekrana (R)
 07:15 Etnoforezičari: Kak se
 dela delanec, emisija
 pučke i predajne
 kulture (R)
 07:45 Hrvatska kronika BiH
 08:00 Vijesti
 08:05 Kinoteka - ciklus
 klasičnog vesterna:
 Komančerosi,
 američki film (R)
 09:50 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Kućni ljubimci
 10:45 To je Europa: Vrijedne
 ruke Sikha (R)
 11:15 Normalan život
 12:00 Dnevnik
 12:30 Veterani mira, emisija
 13:15 Prizma
 13:57 Duhovni izazovi

14:30 Eko zona
 14:55 Prirodni svijet 4,
 dokumentarna serija
 15:45 Jelovnici izgubljenog
 vremena: Gastronomska
 tradicija
 16:05 Euromagazin
 16:30 Potrošački kod
 17:00 Vijesti
 17:20 Reporteri
 18:25 Lijepom našom: Darda
 19:15 LOTO 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:10 Ples sa zvijezdama
 22:00 Vijesti
 22:15 Vijesti iz kulture
 22:25 Večernja premijera:
 Spaliti nakon čitanja,
 američko-britansko-
 francuski film
 00:00 Filmski maraton: U ime
 oca, irsko-britansko-
 američki film
 02:07 Filmski maraton:
 Gradska vijećnica,
 američki film (R)
 03:54 Skica za portret
 04:00 Reporteri (R)
 05:00 Eko zona
 05:25 Potrošački kod (R)

07:35 Panorame turističkih
 središta Hrvatske
 07:45 Najava programa
 07:50 Patak Frka,
 crtana serija (R)
 08:15 Djevojčica iz
 budućnosti 1, serija
 08:40 Mala TV (R)
 ---: Baltazar: Figaro pop,
 crtani film
 ---: Danica i pijetao
 ---: Čarobna ploča - 7
 kontinenta: Afrika (R)
 09:10 Trolovi, crtana serija
 09:35 ni DA ni NE:
 10:35 Tjorven, Batsman i
 Mojsije, švedski film
 za djecu (R)
 12:10 Filmska matineja:
 Prljavi pokvareni
 varalice,
 američki film (R)
 14:30 KS automagazin
 15:00 Tereza u Olimpiji,
 snimka koncerta
 16:50 4 zida
 17:25 Košarka, ABA liga:
 Cibona - Hemofarm,
 prijenos
 19:30 Glazba, glazba... rock
 20:00 Drugi svjetski rat -
 izgubljene snimke:
 Završni udarac,
 dokumentarna serija
 20:50 John Adams, serija
 22:05 The King's Consort u
 Varaždinu
 23:20 Fringe - Na rubu 1,
 serija (R)
 00:10 Noćni glazbeni program

06:25 TV izlog
 06:40 U sedmom nebu, serija
 07:30 Peppa, crtana serija
 07:45 Beyblade metal fusion
 08:10 Lego Ninjago
 08:25 Winx, crtana serija
 08:50 I tako to..., serija
 09:20 Smallville, serija
 10:20 Frikovi, serija
 11:20 Larin izbor, serija R
 14:10 Banda s terena, film R
 16:00 Provjereno,
 informativni magazin R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Supertalent, show R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Glazba i stihovi, film
 22:00 MEGA HIT: Seks i grad,
 igrani film
 00:50 O za osvetu, igrani film
 03:05 Vulkanska oluja,
 igrani film
 04:35 Ezo TV, tarot show
 06:05 I tako to..., serija R
 06:30 Kraj programa

06:50 RTL Danas, (R)
 07:25 Crvene kapice,
 animirani film
 07:50 X-Men, animirani film
 08:15 PopPixie, animirani film
 (dvije epizode) (R)
 08:55 Učilica, kviz za djecu
 09:30 Ruža vjetrova, dramska
 serija (dvije epizode) (R)
 11:35 Sumrak u Forksu (1.
 dio), dokumentarni film
 13:10 Moje prvo vjenčanje,
 igrani film, romantična
 komedija
 15:00 Dani groma, film, akcijski
 17:00 Na visokoj nozi,
 humoristična serija
 17:55 Zvijezde Ekstra: 10
 najzanimljivijih
 holivudskih priča (1.
 dio), zabavna emisija
 18:30 RTL Danas,
 informativna emisija
 19:10 Galileo, zabavna/
 obrazovna emisija
 20:00 Sumrak, igrani film,
 romantični/ fantazija/
 avanturistički
 22:20 Kraljević i ja 2:
 Kraljevsko vjenčanje,
 igrani film, romantična
 komedija
 00:10 Progonjena, igrani film,
 horor
 01:40 Astro show, emisija uživo
 02:40 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 03:15 Sumrak u Forksu
 (1. dio), dok. film (R)

NEDJELJA
13.11.2011.

05:50 Najava programa
05:52 Duhovni izazovi, (R)
06:20 Euromagazin (R)
07:00 Patak Frka, (R)
07:25 Mala TV (R)
--:-- TV vrtić: Rok trajanja (R)
--:-- Brlog: Deve (R)
--:-- Tajni dnevnik patke
Matilde: Madioničar
07:55 Vijesti iz kulture (R)
08:00 Vijesti
08:05 Prijatelji 3
09:00 Vesele trojke, crtana serija
09:25 Hamtaro, crtana serija (R)
10:00 Vijesti
10:15 Poirot 1, serija
11:10 Opera box
11:37 manjinski MOZAIK
12:00 Dnevnik
12:25 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
14:55 Mir i dobro
15:30 Očevi i djeca, mini-serija
17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
19:15 LOTO 6/45
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Loza, TV serija
21:55 Vijesti
22:10 Vijesti iz kulture
22:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin
22:55 Očevi i djeca, mini serija
00:25 Poirot 1, serija
01:20 U uredu 4, serija
01:40 U uredu 4, serija
02:00 U uredu 4, serija
02:20 Skica za portret
02:40 Prizma
03:25 Lijepom našom: Darda (R)
04:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
04:50 Plodovi zemlje (R)

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
07:55 Najava programa
08:00 6. zagrebački međunarodni festival komorne glazbe (Zagrebkom): Slavenska noć
08:45 Zlatna kinoteka: Najdraži učenik, američki film
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Sitno Donje: Misa, prijenos
12:00 Fotografija u Hrvatskoj
13:20 Magazin nogometne

lige prvaka
13:45 Poreč: Odbojka - predkvalifikacije za OI (Ž), prijenos
15:30 Vukovar: Tenis - humanitarni meč: G. Ivanišević - I. Ljubičić, prijenos
17:00 Olimp
17:55 Rukometna Liga prvaka (Ž): Podravka - Viborg, prijenos
19:30 Glazba, glazba... evergreen
20:00 Ciklus filmskog spektakla: King Kong, američko-novozelandsko-njemački film (R)
23:05 Filmski boutique: Nepoznati zaštitnik, američki film
00:45 Noćni glazbeni program

06:45 TV izlog
07:00 U sedmom nebu, serija
07:55 Peppa, crtana serija
08:10 Beyblade metal fusion
08:35 Winx, crtana serija
09:00 I tako to..., serija
09:30 Automotiv Lifestyle
10:00 Magazin Lige prvaka
10:30 Novac, poslovni magazin
11:00 ZelenJava, magazin
11:30 Larin izbor, serija R
13:25 Camille, igrani film
15:10 Vragolasti Dennis, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Vragolasti Dennis, film - nastavak
17:20 Gospodin dadilja, film
19:05 INA Plave vijesti
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Supertalent - uživo, show
22:30 Red carpet, showbiz magazin
23:40 Snajper 2, igrani film
01:30 Vragolasti Dennis, igrani film R
03:05 Televizijska posla, serija
03:35 Svi mrze Chrisa, serija
04:00 Najgori tjedan, serija
04:25 Red carpet, showbiz magazin R
05:30 U sedmom nebu, serija R
06:15 I tako to..., serija R
06:40 Kraj programa

05:55 RTL Danas, (R)
06:30 Zvijezde Ekstra: 10 najzanimljivijih holivudskih priča (1. dio), zabavna emisija
06:55 Crvene kapice, animirani film
07:20 X- Men, animirani film
07:45 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)
08:40 Ruža vjetrova, dramska

HRT2 15.11.2011. 20:00 PONOS I PREDRASUDE, britanski film (PRIDE AND PREJUDICE, 2005.)

Kostimirana ljubavna drama. Elizabeth Lizzy Bennet (K. Knightley) i njezine četiri sestre, Jane (R. Pike), Mary, Lydia i Kitty, žive skromno na seoskom imanju s ocem (D. Sutherland) koji sve razumije, ali se ni u što ne miješa, i majkom (B. Blethyn) koja ne razumije ništa, osim kako se boriti da što prije i što bolje uda svoje kćeri. Pri tome ne taji da je jedino najstarija, Jane, dovoljno lijepa i darovita da nađe muža, dok će s ostalima ići teže. Odmah iza Jane, »i po godinama i po ljepoti«, kako kaže gospođa Bennet, slijedi Elizabeth, oštroumna i svojeglava. Veliku senzaciju u selu donosi vijest da na susjedno imanje stiže bogati mladić, g. Bingley (S. Woods). Sve su djevojke uzbuđene zbog bala na kojemu će ih on možda zapaziti. G. Bingley odmah je zapazio najljepšu među njima, Jane Bennet. A gospođa Bingley od tog trenutka ništa ne prepušta slučaju. Kad Jane bude pozvana kod Bingleyjevih na večeru, ona je šalje

bez kočije, iako se sprema kiša, ispravno pretpostavljajući kako će se Jane prehladiti i morati ostati kod bogatog ženika dok ne ozdravi. S g. Bingleyjem doputovao je i njegov prijatelj, suzdržani i smrknuti g. Darcy (M. Macfadyen). On ni sam sebi ne želi priznati kako ga i protiv njegove volje privlači drska i oštroumna djevojka okretnog duha i brzog jezika, Elizabeth Bennet. Iako iz niže klase, i ona je ponosita i podruguje mu se zbog njegove krutosti. Ni Elizabeth ne želi sebi priznati da joj se sviđa arogantni Darcy. Mogu li njih dvoje nadvladati svoj ponos i predrasude?

Uloge: Keira Knightley, Matthew Macfadyen, Rosamund Pike, Brenda Blethyn, Donald Sutherland, Simon Woods, Rupert Friend, Tom Hollander, Judi Dench

Scenarij: Deborah Moggach (prema romanu Jane Austen)

serija (dvije epizode) (R)
10.45 Sumrak u Forksu (2. dio), dokumentarni film
12.25 Kraljević i ja 2: Kraljevsko vjenčanje, romantična komedija
14.20 Sumrak, igrani film, romantični/fantazija/avanturistički (R)
16.40 Discovery: Preživjeti divljinu - Sjeverna Afrika, dok. serija
17.40 Ekkluziv Vikend
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20.00 Titanic, igrani film,
23.25 CSI: Miami, (tri epizode)
02.05 Astro show, emisija uživo
03.05 RTL Danas, (R)
03.40 Progonjena, film, horor

PONEDJELJAK 14.11.2011.

05:39 Najava programa
05:44 Split: More (R)
06:14 Mir i dobro (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
09:07 Kralj vinograda 2, serija
10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
11:10 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija
11:40 Kulturna baština
12:00 Dnevnik

12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Treća dob, emisija za umirovljenike
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Glas domovine
16:05 Kulturna baština
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:43 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Provodi i sprovodi, humoristična serija
21:10 Puls Hrvatske
22:25 Svijet profita
23:00 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:30 Shine a Light, dokumentarni film
01:30 Dr. House 6, serija (R)
02:15 Žica 3, serija (R)
03:10 Glas domovine (R)
03:40 Svijet profita (R)
04:10 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija (R)
04:35 Kralj vinograda 2, (R)
05:20 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
--:-- TV vrtić: Igra skrivača
--:-- Brlog: Paun

--:-- Čarobna ploča - 7 kontinentata: Antarktika
08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
08:45 Školski sat: Djeca s posebnim potrebama
--:-- Ton i ton: Fotografija i jazz
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show (R)
12:15 Vrtlarica (R)
12:40 Jelovnici izgubljenog vremena: Gastronomska tradicija (R)
13:00 Portret, američki film
14:30 H2O Uz malo vode! 2, serija za mlade
14:55 Edgemont 4, serija
15:20 Školski sat: Djeca s posebnim potrebama (R)
15:50 Ton i ton: Fotografija i jazz
16:05 Rupert, crtana serija
16:20 Mala TV (R)
16:50 Poštar Pet, crtana serija
17:10 Hrvatski kraljevi, dokumentarno-igrana serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:35 Mijenjam svijet: Nalazimo se u Vukovaru
19:00 Vijesti iz kulture (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Glazbeni specijal
20:00 Život ide dalje 2, serija
20:50 Traumatalogija
21:20 Dr. House 6, serija
22:05 Bez traga 7, serija
23:10 Žica 3, serija
00:05 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
00:50 Retrovizor: Otkad si

otišla 3a, serija
01:20 Retrovizor: Monk 6, (R)
02:00 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Usamljeni zaštitnik, film
00:15 Snajper 2, igrani film, R
02:00 Seinfeld, serija
02:30 Heroji, serija
03:15 Tajanstvena trudnoća, igrani film
05:15 Ezo TV, tarot show
06:15 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z, (R)
07:20 PopPixie, crtani film
07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09:45 Ekkluziv Vikend, (R)
10:30 Večera za 5, (R)
11:25 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Kost, serija
21:50 Hawaii Five-O, akcijska kriminalistička serija
22:40 Lovci na blago, film, avanturistički/ znanstveno-fantastični
00:35 RTL Vijesti
00:50 CSI: Miami, (R)
01:35 Astro show, emisija uživo
02:35 CSI: Miami, serija (R)
03:25 Kost, serija (R)
04:10 RTL Danas, (R)

UTORAK
15.11.2011.

06:09 Najava programa
06:14 Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
09:07 Kralj vinograda 2, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Među nama
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Znanstvena petica
16:05 Znanstvene vijesti
16:10 Fotografija u Hrvatskoj
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 To je Europa
21:35 U Europi, dokumentarna serija
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:35 Ciklus europskog filma: Bijela vrpca, austrijski film
02:05 Šaptač psima 5
02:55 Bez traga 7, serija
03:35 Žica 3, serija
04:30 Skica za portret
04:35 Kralj vinograda 2, (R)
05:20 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, crtana serija (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
08:45 Školski sat: Zarazi se aktivizmom - mreža mladih (teorija i praksa)
--:-- Navrh jezika: HRV i EU
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - (R)
10:45 Prizma, (R)
11:30 Glas domovine (R)
12:00 Fotografija u Hrvatskoj
12:50 Paulina tajna, njemački film (R)
14:30 H2O Uz malo vode! 2

14:55 Edgemont 4, serija
15:20 Školski sat: Zarazi se aktivizmom - mreža mladih (teorija i praksa) (R)
15:55 Navrh jezika: HRV i EU (R)
16:05 Rupert, crtana serija
16:15 Mala TV (R)
16:45 Poštar Pet, crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Generacija Y (R)
19:00 Vijesti iz kulture (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Garaža: D Strings trio
20:00 Ponos i predrasude, britanski film (R)
22:10 Bez traga 7, serija
23:00 Žica 3, serija
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
00:40 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
01:10 Retrovizor: Monk 6, (R)
01:55 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Navy CIS, serija
23:25 Navy CIS, serija
00:15 Usamljeni zaštitnik, igrani film R
02:00 Seinfeld, serija
02:30 Zvijer, serija
03:20 Heroji, serija R
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Nate Berkus Show R
05:50 IN magazin R
06:15 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
07:10 Dragon Ball Z, (R)
07:40 PopPixie, crtani film
07:50 Cobra 11, (dvije epizode)
10:00 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:30 Večera za 5, (R)
11:25 Imperatriz, telenovela

(dvije epizode)
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Kost, serija
21:50 Put osвете, kriminalistička serija (dvije epizode)
23:40 RTL Vijesti
23:55 Lovci na blago, film, avanturistički/ znanstveno-fantastični
01:45 Astro show, emisija uživo
02:45 Hawaii Five-O, akcijska kriminalistička serija (dvije epizode) (R)
03:30 Kost, serija (R)
04:15 RTL Danas, (R)

SRIJEDA
16.11.2011.

06:09 Najava programa
06:14 Među nama (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 Kralj vinograda 2, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:20 Riječ i život
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Indeks, emisija o školstvu
16:05 HAZU Portreti
16:25 Hrvatska uživo
17:45 8. kat, talk show
18:20 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Stipe u gostima 4, serija
20:50 Misija: Zajedno
21:45 Paralele
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:35 Drugi format
00:25 Šaptač psima 5
01:15 Oprah show
01:55 Žica 3, serija (R)
02:50 Skica za portret
03:05 Indeks, emisija o školstvu
03:35 Paralele (R)
04:00 Drugi format (R)
04:45 Kralj vinograda 2, (R)
05:30 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
08:45 Školski sat: Vatra - izložba
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Tajna Anda, američko-argentinjski film (R)
12:25 Globalno sijelo (R)
12:50 Skica za portret
13:00 Potrošački kod (R)
13:25 Eko zona (R)
13:50 Briljantne (R)
14:30 H2O Uz malo vode! 2
14:55 Edgemont 4, serija
15:20 Školski sat: vatra - izložba (R)
15:50 Izazovi: Moj život u bojama, slovenski dokumentarni film (R)
16:05 Rupert, crtana serija
16:15 Mala TV (R)
16:45 Poštar Pet, crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 4 zida (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Glazba, glazba...šansone
20:00 Gavin i Stacy 2, serija
20:30 Divlja rijeka, američki film
22:25 CSI: Las Vegas 10
23:15 Žica 3, serija
00:10 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
00:55 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
01:25 Retrovizor: Monk 6, (R)
02:05 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija

21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Za sve je kriva svekrva, igrani film
00:15 Navy CIS, serija R
02:00 Seinfeld, serija
02:30 Na putu prema dolje, serija
03:20 Zvijer, serija R
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Nate Berkus Show R
05:50 IN magazin R
06:15 Kraj programa

06.35 RTL Danas, (R)
07.10 Dragon Ball Z, (R)
07.40 PopPixie, crtani film
07.50 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10.00 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.30 Večera za 5, (R)
11.25 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
13.15 Ruža vjetrova, serija (R)
14.10 Krv nije voda, serija (R)
15.05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Kost, serija
21.50 CSI: NY, serija (dvije epizode)
23.40 RTL Vijesti
23.55 Put osвете, serija (dvije epizode)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, serija (R)
03.20 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 17.11.2011.

06:09 Najava programa
06:14 Riječ i život, religijski program (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 2, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Trenutak spoznaje
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Ruža Vukovarska, dokumentarna emisija
16:05 Fotografija u Hrvatskoj
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:00 Bitka za Vukovar: Logori, dok. serija
21:45 Pola ure kulture
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3

23:30 Vijesti iz kulture
23:35 Do Tarara i Maora, dokumentarni film
00:10 8 milja, američko - njemački film
01:55 Žica 3, serija (R)
02:50 Zalagaonica, dokumentarna serija (R)
03:15 Skica za portret
03:25 Bitka za Vukovar: Logori, dok. serija (R)
04:10 Pola ure kulture (R)
04:35 Kralj vinograda 2, (R)
05:20 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
08:45 Školski program: Psihodrama
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Mali Bigfoot, američki film (R)
12:15 Indeks, (R)
12:45 Znanstvena petica
13:15 Fotografija u Hrvatskoj
13:30 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
14:00 KS automagazin (R)
14:30 H2O Uz malo vode! 2
14:55 Edgemont 4, serija
15:20 Školski program: Psihodrama (R)
15:50 Kokice (R)

16:05 Rupert, crtana serija
16:20 Mala TV (R)
16:50 Poštar Pet, crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Traumatologija (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Glazba, glazba... jazz
20:00 Zalagaonica, dokumentarna serija
20:25 Zalagaonica, dokumentarna serija
21:00 Filmovi naših susjeda: Pod njezinim prozorom, slovenski film
22:30 CSI: Las Vegas 10
23:20 Žica 3, serija
00:15 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
01:00 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
01:30 Retrovizor: Monk 6, (R)
02:10 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin

18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno
23:25 Superman 3, igrani film
01:45 Bijeli zmaj, igrani film
03:25 Nestali, serija
04:15 Sjedi i šuti!, serija
04:40 Ezo TV, tarot show
05:30 Na putu prema dolje, R
06:15 Kraj programa

06.35 RTL Danas, (R)
07.10 Dragon Ball Z, (R)
07.40 PopPixie, crtani film
07.50 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10.00 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.30 Večera za 5, (R)
11.25 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
13.15 Ruža vjetrova, serija (R)
14.10 Krv nije voda, serija (R)
15.05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Kost, serija
21.50 Kućanice, humorna serija (dvije epizode)
23.40 RTL Vijesti
23.55 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, serija (R)
03.20 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Dinamo hvata zalet

RASTINA – Na gostovanju u Rastini u pretposljednem kolu jesenskog dijela prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši Dinama u Sontu su se vratili s vrijednim bodom, koji im ne popravljia plasman, ali bitno podiže moral pred utakmicu posljednjeg kola protiv lidera na tablici, ekipe bivšeg prvoligaša OFK Mladost iz Apatina. Plavi su u utakmicu na terenu još jednog izrazitog favorita ušli riješeni da što skuplje prodaju kožu. U obostrano napadačkoj igri već u prvim dvadesetak minuta stvorili su tri izrazite prigode iz kojih nisu uspjeli postići zgoditak, pa su igrači Rastine to znalački kaznili u 37. minuti za prednost od 1-0. U početku drugog poluvremena domaćini su bili konkretniji, pa su u 61. minuti povisili prednost

na 2-0. Plavima je nadu vratio Kmezić zgoditkom nepunu minutu kasnije, a kapetan Tadijan poravnao je rezultat u 80. minuti. Veliku priliku za potpun preokret zapucao je pričuveni igrač Oliver Mihaljev pred sam kraj utakmice. Nakon neuspjelog postavljanja zaleđa od strane domaće obrane, našao se oči u oči s vratarem, no, lopta je nezgodno odskočila i prilika je otišla u nepovrat. Podjela bodova je i najpravedniji ishod ove lijepe i nadasve borbene utakmice, a suđenje Bećanovića, Kiršnera i Stankovića bilo je odlično.

Dinamo: D. Duraković, Krstin, M. Vidaković, Bačić, Krpjan, Šarac, A. Duraković (Barunov), Tadijan, Kmezić, Karajkov (Mihaljev), Brkin (K. Vidaković).

I. A.

GRADSKA NOGOMETNA LIGA SUBOTICE

Prvi domaći poraz Zrinjskog

LJUTOVO – Nogometaši HAŠK-a Zrinjski na domaćem su terenu u Ljutovu, u okviru 11. kola Gradske lige Subotice pretpjeli poraz od momčadi Elektrovojvodine rezultatom 0-2. Nogometaši Zrinjskog su na domaćem terenu doživjeli prvi poraz, a tijekom cijelog susreta pokazali su se kao ravnopravni protivnik. Sam susret protekao je u obostrano dobroj i korektnoj igri. Utakmica je riješena već u prvom dijelu. Poslije ranog vodstva NK Elektrovojvodine, domaći su nogometaši preuzeli inicijativu, što je rezultiralo stvaranjem nekoliko prigoda za postizanje gola. A vrijedi istaknuti najbolju prigodu nogometaša Zrinjskog za poravnanje rezultata. Naime, Josip Buljovčić je promašio kazneni udarac. Nakon toga slijedi kazna i gostujući nogometaši su zabilježili drugi zgoditak, što je bio i konačni rezultat utakmice. Nastavak susreta je donio još veći pritisak nogometaša Zrinjskog, nekoliko izglednih prigoda, no mreža gostujuće momčadi je ostala netaknuta.

HAŠK Zrinjski: V. Horvacki, Milanković, Davor Skenderović, Tot Horgoši, Muratović (Vojnić Zelić), Selimović (Banović), Majlat, Buljovčić, Dejan Skenderović, Bašić, Rudeš (Dobrotić). Na tablici Gradske nogometne lige Subotice na kraju jesenske sezone HAŠK Zrinjski zauzima deseto mjesto s deset osvojenih bodova.

Z. I.

KARATE

Kup Srbije

VELIKA PLANA – U konkurenciji 600 natjecatelja iz cijele Srbije, Karate klub Enpi je na Kupu Srbije, održanom 6. studenoga u Velikoj Plani, ostvario odlične rezultate, a osvojeno je 37 medalja, od toga 16 zlatnih, 6 srebrnih i 15 brončanih.

PLIVANJE

BANSKA BISTRICA – Međunarodni plivački miting »Kup Banske Bistrice 2011.« na kojem je sudjelovalo 27 klubova iz: Bosne i Hercegovine, Češke, Nizozemske, Mađarske, Rumunjske, Srbije i Slovačke održan je 5. i 6. studenoga u Banskoj Bistrici (Slovačka). Plivački klub Spartak osvojio je ukupno 10 medalja (2 zlatne, 6 srebrnih i 2 brončane).

Kategorija 1998. godište:

Andrej Barna (2. mjesto 100 slobodno, 2. mjesto 200 mješovito, 2. mjesto 50 slobodno)

Filip Hunjadi (2. mjesto 100 delfin)

Kategorija 1997. godište:

Bojan Rašković (1. mjesto 50 slobodno, 2. mjesto 100 ledno)

Milica Šoštarec (1. mjesto 50 slobodno, 2. mjesto 100 slobodno)

Darko Mamužić (3. mjesto 100 ledno, 3. mjesto 50 slobodno)

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Superliga: Spartak – Hajduk (Kula) 1-1
- * NOGOMET, Vojvodanska liga Istok: Bačka – Jedinstvo (NB) 4-0
- * KOŠARKA, B liga: Spartak – Šabac 85-68
- * KOŠARKA, žene, Prva A liga: Spartak – Radnički 87-77
- * ODBOJKA, Prva liga: Jagodina – Spartak 3-2
- * RUKOMET, Prva liga: Zlatar – Spartak Vojput 31-23
- * DIZANJE UTEGA: Tamas Kajdocsi juniorski prvak države (do 94 kg)
- * DŽUDO: Spartak nastupio na »Kupu Sirmium« u Srijemskoj Mitrovici

11. studenoga 2011.

MARIUS ROŠU, KOORDINATOR PROJEKTA AFIRMACIJE MULTIKULTURALIZMA I TOLERANCIJE U VOJVODINI

Efekti Kupa tolerancije tek će biti vidljivi

Sadašnja školska mladež, koja je osnovna ciljna skupina ove akcije, za 20 godina bit će u poziciji kreatora društvenih vrijednosti svoga vremena na teritoriju AP Vojvodine i tada će biti u potpunosti jasan značaj ovog projekta

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Sportskim natjecanjima vojvođanskih osnovnoškolaca i srednjoškolaca u malom nogometu, košarci, odbojci i stolnom tenisu, sedmu godinu se održava Kup tolerancije, projekt afirmacije i promidžbe multikulturalizma i tolerancije među školskom mladeži u Vojvodini. U ponedjeljak, 7. studenoga, Subotica je bila domaćin kvalifikacijskih turnira, a gost na svečanom otvorenju bio je koordinator projekta Marius Rošu s kojim smo porazgovarali o ovoj sportsko-edukacijskoj akciji pod ingerencijom pokrajinskih vlasti.

»Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine je 2005. godine iniciralo projekt 'Kup tolerancije' koji je pokrajinska vlada usvojila, a sve u cilju pravodobnog odgovora na tadašnje rastuće međunacionalne tenzije, koje su započele 2003.

godine. U pitanju je projekt koji je koncipiran kao dugoročni, dok bi se njegovi efekti trebali odraziti na populaciju Vojvodine u razdoblju od sljedećih dvadeset godina. Sadašnja školska mladež, koja je osnovna ciljna skupina ove akcije, nakon isteka navedenoga vremenskog razdoblja bit će u poziciji kreatora društvenih vrijednosti svoga vremena na teritoriju AP Vojvodine, predstavio je ideju projekta Kupa tolerancije Marius Rošu.

EFEKTI

»Iako je projekt dugoročno planiran, već sada se mogu uvidjeti njegovi prvi efekti koji se ogledaju u sve češćem spominjanju riječi multikulturalnost, što više nije tabu tema. Ta riječ nije više samo forma, nego odražava bit želje za promoviranjem njezine vrijednosti koja se mora njegovati i čuvati.

Izbor sporta, kao osnove na kojoj se razvija ovaj projekt, predstavlja izvrsno tlo za utjecaj na mladež i razvijanje vrijednosti koje trebaju prihvatiti kao temelj u svom daljnjem razvoju. Druženje na sportskom terenu i oko njega te međusobno upoznavanje pomaže školskoj mladeži u svladavanju određenih predodžbi koje su zasigurno prisutne.

PRORAČUN

Veliki projekt pokrajinske administracije, koji se realizira u nekoliko vojvođanskih gradova, a čija će se završnica ovoga vikenda održati u Srijemskoj Mitrovici, iziskuje i novac za realizaciju.

»Projekt se većim dijelom financira sredstvima iz proračuna AP Vojvodine, a dijelom iz donacija domaćih gospodarskih subjekata, stranih država i fondova koji su prepoznali ovu plemenitu ideju. Nekoliko godina su Kup tolerancije sredstvima pomagali i Vlada Republike Mađarske, kanadsko i američko veleposlanstvo u našoj zemlji, njemačka zaklada Konrad Adenauer, imamo i potporu drugih pokrovitelja, ali moram izraziti žaljenje što je ona znatno manja nego što smo očekivali. Konačno, svjesni smo kakva je

aktualna gospodarska situacija i činjenice kako ovaj projekt nije dovoljno vidljiv, marketinški atraktivan i medijski prisutan, zbog čega potencijalni sponzori nisu zainteresirani za veći angažman», kaže Rošu.

MEDIJSKI PRISTUP

Čini se kako je i pokraj plemene, edukacijske ideje Kup tolerancije nedovoljno medijski prisutan i veliki dio javnosti uopće ne zna o kakvoj se manifestaciji radi.

»Situacija je slična kao po pitanju sponzorskog interesa, jer Kup tolerancije, sa svojim sportskim natjecanjima, nije dovoljno atraktivan za veći medijski interes. Upravo zbog toga se događa kontinuirana nedovoljna popraćenost događanja, koja objektivno zaslužuju veću pozornost. Njegova osnovna vrijednost ogleda se u razvijanju temeljnoga cilja projekta koji već sedam godina egzistira na vojvođanskim prostorima, propagirajući značaj svijesti o potrebi njegovanja i očuvanja multikulturalizma i tolerancije.

Rezultati Kupa tolerancije 2011 – Subotica

Mali nogomet: 1. OŠ Jovan Jovanović Zmaj (Kanjiža), 2. OŠ Jovan Mikić (Subotica), 3. OŠ Jovan Popović (Čoka)

Stolni tenis: 1. OŠ Jovan Popović (Čoka), 2. OŠ Majšanski put (Subotica)

Košarka, muški: 1. EŠ Bosa Milićević (Subotica), 2. Gimnazija Novi Kneževac, 3. PTSC Beszedes Jozsef (Kanjiža)

Košarka, djevojke: 1. EŠ Bosa Milićević (Subotica), 2. Ekonomska škola (Senta)

Odbojka (mješovito): 1. Gimnazija Svetozar Marković (Subotica), 2. SŠ Dositej Obradović (Novi Kneževac), 3. Medicinska škola (Senta), 4. Kemijsko-prehrambena škola (Čoka)

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:

SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.

POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

POGLED S TRIBINA

Operacija Istanbul

Stigao je famozni petak, 11. studenoga, dan prvog baražnog susreta Turske i Hrvatske za popunu jednoga od preostala četiri mjesta za završnicu turnira najboljih europskih reprezentacija 2012. godine u Poljskoj i Ukrajini. Mjesto »boja«: Turk Telekom Arena u Istanbulu. Susret koji bi, ovisno o rezultatu, već nakon prvih 90 minuta mogao odlučiti »sudbinu« jedne od suprotstavljenih momčadi.

Momčad izbornika Slavena Bilića ponovno je na velikom ispitu svoje generacije, nakon što je prije nešto više od

mjesec dana »pala« na sličnom testu u Ateni. I to je bio susret »biti ili ne biti« koji je mogao donijeti izravan plasman na Euro, ali Grci su bili neumoljivi i uvjerljivom pobjedom posve zaslužen izborili prvo mjesto u kvalifikacijskoj skupini. Slijedi novi »balkanski ogled« protiv uvijek neugodnih Turaka, starih dužnika s prošlog EP-a u Austriji i Švicarskoj. Šokantni izjednačujući gol Senturka u posljednjim trenucima drugog produžetka i katastrofalno izvođeni penali (promašaj Modrića, Rakitića i Petrića) dobra su inspiracija za nogometni revanš i mogućnost vidanja četiri godine starih rana. Ali, za takvo što treba igrati junački u Istanbulu, postići barem jedan pogodak (naravno ne počasi), ili ne primiti gol i s pozitivnim rezultatom odluku ostaviti za duel na Maksimiru, 15. studenoga. Hrvatska, nažalost, već dulje pati od sindroma neefikasnosti i teškog kreiranja izglednijih prilika za pogodak, pa je možda došlo vrijeme »izlječenja« u obliku nekoliko odličnih akcija okrunjenih golovima. Hrvatski napadači iz tjedna u tjedan u dresovima svojih klubova pogađaju mreže u Engleskoj, Njemačkoj, Škotskoj, ali kada navuku »kockastu« majicu – gola nema ni za lijek!

Večeras, od 20 sati, evo prilike za lijepi demanti svih kritika. Devedeset minuta istine o stvarnoj kvaliteti ove reprezentativne generacije i izbornika koji ih predvodi u svom drugom mandatu.

D. P.

NOGOMET

Status quo na vrhu tablice

Tri prvoplasirane momčadi 1. HNL zabilježile su pobjede u 14. prvenstvenom kolu, pa je bodovni omjer između Dinama i pratilaca ostao na sedam bodova. Dinamo je minimalno svladao gradskog rivala Zagreb (1-0), Hajduk je bio bolji od Varaždina (3-0), dok je Split nadigrao Inter u gostima (3-0).

Ostali rezultati 14. kola: Osijek – Šibenik 0-0, Karlovac – Zadar 2-0, Cibalia – Istra 1961 1-0, Lučko – Lokomotiva 2-2, Slaven – Rijeka 1-0.

Tablica: Dinamo 37, Hajduk, Split 30, Slaven 27, Osijek, Inter 23, Cibalia 20, Zagreb 19, Rijeka 17, Lokomotiva, Zadar 16, Karlovac 14, Šibenik, Lučko 13, Istra 1961 11, Varaždin 2.

KOŠARKA

Cedevita druga

Košarkaši Cedevite ne posustaju u natjecanju regionalne Košarkaške ABA lige i ubilježili su gostujuću pobjedu protiv Domžala (87-62). Cibona je upisala drugi poraz (Partizan 91-76),

a treći je hrvatski predstavnik Zagreb Co zabilježio uvjerljivu pobjedu protiv Crvene zvezde (102-85). Na ligaškoj tablici, nakon šest odigranih kola, Cedevita je druga (11 bodova), Cibona šesta (10), a Zagreb se nalazi na desetom mjestu s osam osvojenih bodova.

HOKEJ

Peta uzastopna pobjeda Medvjeda

Visokom pobjedom protiv gostujuće momčadi Vilacher SV (7-1), hokejaši zagrebačkog Medveščaka upisali su peti uzastopni rezultatski uspjeh i ozbiljno skrenuli pozornost hokejaške javnosti na sebe. »Medvjedi« igraju izvrsno, ruše sve protivnike pred sobom i s 20 bodova drže čvrsto šestu poziciju, s izglednim šansama da, na koncu ligaškog dijela, izbore plasman u doigravanje. Sljedeći susret Medveščak igra 16. studenoga protiv Jesenica.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Usljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053.

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213.

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898.

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, 1. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za bruća, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972.

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257.

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

Izdaje se konformno namješten stan na Radijalcu na I. katu, lift, itd. Tel.: 064-288-7213

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

VOJVODANSKA **Svaštara**

www.svastara.rs

Vojvodina na dlanu

SVAKOG UTORKA 16. GODINA SA VAMA

MOJ KUĆNI LJUBIMAC:

KORNJAČA
BRAŠA

Reks. I ja imam omiljenu životinju koja mi je postala kućnom ljubimicom, a to je kornjača po imenu Braša. Mama ju je nedavno našla na putu pokraj Dunava, dok se vraćala s posla iz Bačkog Novog Sela. To je bilo veliko iznenađenje svima nama u kući, a ja sam odlučio da se o njoj brinem i pokušam se s njom igrati. Tako sada moj brat i ja imamo svaki svog kućnog ljubimca, a svi kažu da su to najneobičnija stvorenja u našem selu i čude se što smo baš njih odabrali za druženje i držanje u kući.«

Kako smo doznali, najveća zasluga za Lukino zanimanje za kornjaču pripada njegovoj majci Tonki, koja mu je upravo tih dana ispričala priču o zecu i kornjači koji se utrkuju. U toj priči zec, uvjeren u pobjedu, nije toliko žurio stići do cilja, dok je kornjača, svjesna toga da je spora, uložila veliki trud u natjecanju. Na koncu se trud isplatio i kornjača je prva stigla na cilj. To je bila poučna priča čiju je poruku Luka već uspio shvatiti, a postala je čak i više od toga, jer je na taj način stekao novog kućnog ljubimca.

Da ne bi sve ostalo na običnom slučaju, Luka je uz pomoć svoga »dide« saznao i najosnovnije podatke o novom kućnom ljubimcu, koji se sada bezbrižno šeće u njegovu dvorištu. Kornjače (lat. Testudines) su gmazovi čije je tijelo zaštićeno čvrstim, koštanim oklopom, kako s leđne, tako i s trbušne strane, prekrivenim i rožnatim pločicama. Životinja u slučaju opasnosti u svoj oklop uvlači glavu, noge i rep. Današnje kopnene i barske kornjače umnogome su slične njihovim davnim precima, koji su gmazili po Zemlji još u početku ere dinosaura. Kornjače žive na svim kontinentima, u pustinjama, morima, rijekama i močvarama. Kao i svi gmazovi, ni kornjače ne žvaču hranu, nego njuškom otkidaju komade, pomažući se pritom prednjim udovima. Kornjače vide jako dobro, a u mraku čak bolje nego ljudi. Naročito im je izraženo osjetilo mirisa, a organ im se mirisa nalazi u grlu.

Zvonimir Pelajić

11. studenoga 2011.

Južina

Toplo vrijeme u studenom. Lagana odjeća, sjedi se vani unatoč kalendarskoj odrednici mjeseca koji je opće poznat po lošem, sivom i hladnom vremenu. Globalno zatopljenje uzima danak i naš planet reagira na svoj način. Čovjek je od postanka oduvijek nastojao mijenjati i prilagoditi svijet prema svojim potrebama. Kakav će ovoga puta biti rezultat, ostaje nam vidjeti...

U NEKOLIKO REDAKA

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU
NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Što ima za čitanje?

KVIZ

Spiridon Gopčević

Koje je godine i gdje rođen hrvatski astronom i pisac Spiridon Gopčević?

Gdje je obavljao novinarsku karijeru do 1893. godine?

Što je otvorio na Malom Lošinjju?

Kako je glasio njegov pseudonim pod kojim je objavljivao karte opažanja kozmosa?

Što je dobio kao zaslugu za svoj opservacijski rad?

Kako se zvao privatni časopis koji je počeo tiskati 1899. godine?

Kada se gubi svaki trag Spirodu Gopčeviću alias Leo Brenneru?

kao pustolov i glazbenik, te godina njegove smrti nije poznata.

Početkom Prvog svjetskog rata napušta astronomiju i odlazi u Berlin

»Astronomische Rundschau«.

Jedan krater na Mjesecu je nazvan Leo Brenner.

Leo Brenner.

Zvezdarnicu »Manora«.

Na ratštima Balkana.

Rođen je 1855. godine u Trstu.

VICEVI

Napravio se veliki red životinja ispred novootvorene ljekarne u šumi. Puno životinja: prvo najveće, onda one malo manje, pa najmanje. Poslije nekog vremena, dolazi zeko:

- Samo malo, pustite me da prođem, samo malo, samo malo. Stigne zeko do sedmog mjesta i izbace ga iz reda. Sutradan - ista situacija. Dolazi zeko i kaže:

- Pustite me da prođem. Molim vas, samo malo da prođem. Stigne zeko do petog mjesta i izbace ga iz reda. Sljedećeg dana - opet ista priča:

- Evo samo malo, samo malo da prođem, samo malo.

Priča tako zeko, stigne do trećeg mjesta i opet ga izbace.

Na to će on:

- E, sad ću vam malo sutra otvoriti ljekarnu.

Dođe žena s posla i dere se na muža:

- Ti si nesposoban! I majka ti je nesposobna! Čitava obitelj ti je nesposobna!!! Kada bi bilo natjecanje u nesposobnosti, ti bi osvojio drugo mjesto.

- Zašto ne prvo? - upita napadnuti muž.

- Zato što si nesposoban!!!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

MILENIJUM
OSIGURANJE

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

VIKEND AKCIJA 11.11.-14.11.2011.

VELIKA AKCIJA **12. i 13.11.!**

Svinjske nogice 1kg

Kruška 1kg

ŠEĆER 1KG

~~101.90din~~
92.90din

~~49.90din~~
44.90din

~~66.90din~~
59.90din

Mlijeko trajno "Zdravo" 2.8%mm
 3 l + 0.5 l gratis!

1 l 171,06 din

~~248.70din~~
248.70din

Grašak smrznuti 450 g

1 kg 155,33 din

~~74.90din~~
69.90din

Sok COCTA 2X1.5l PET

1 l 44,97 din

~~149.90din~~
134.90din

Deterdžent za veš
 FAX Aquamarine pro active 3kg

1 kg 156,63 din

~~639.90din~~
469.90din

EL. grijalica kalorifer COLOSSUS
 CSS-6603

- 2000 w
- mogućnost hlađenja kao ventilator bez grijanja!

EXTRA
-29%

~~1269.90din~~
899.00din

POPUST 15% na kasi za
 baby opremu!

- kolica
- hodalica
- hranilica
- sitna oprema
- auto sjedište

-15%

U PRODAJI NOVA KNJIGA

**DRAŽEN PRČIĆ
I GRUPA AUTORA**

**PRIČA O
FOTOGRAFIJI**

